

**Stichting Sanquin Bloedvoorziening,
Amsterdam
Jaarverslag 2023**

Stichting Sanquin Bloedvoorziening zorgt ervoor dat patiënten in Nederland altijd geholpen kunnen worden met voldoende en veilige bloedproducten, van de hoogste kwaliteit. Dat kunnen we doen dankzij de vrijwillige en onbaatzuchtige bijdrage van onze donors. Met onze bloedproducten, ons onderzoek, onze diagnostiek en innovaties dragen wij bij aan de kwaliteit van leven van patiënten. Onze missie is:

Samen met de donor voor een beter leven van de patiënt

Inhoud

Voorwoord	3
Bestuursverslag	7
Verslag van de Raad van Toezicht	32
Jaarrekening	
Geconsolideerde jaarrekening	
Geconsolideerde balans per 31 december 2023	38
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2023	39
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2023	40
Toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening	41
Enkelvoudige jaarrekening	
Balans per 31 december 2023	76
Winst-en-verliesrekening over 2023	77
Kasstroomoverzicht over 2023	78
Toelichting op de balans en winst-en-verliesrekening	79
Wet Normering Topinkomens (WNT)	88
Overige gegevens	
Statutaire regeling inzake de winstbestemming	95
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	96

Voorwoord

Een vol jaar Sanquin

In oktober 2022 trad ik aan als CEO van Sanquin, wat betekent dat 2023 mijn eerste volle jaar bij Sanquin was. Ik heb er enorm van genoten en ook een hoop van opgestoken; dit is een ongelooflijk leuke organisatie om voor te werken. Wat me raakt, is hoe betrokken – zeg maar gerust gepassioneerd – de mensen zijn die hier werken. Onze missie ‘Samen met de donor voor een beter leven van de patiënt’ is geen lege leus; dit wordt écht door de medewerkers zo gevoeld en nagestreefd.

Sanquin is een relatief jonge organisatie, met een veel oudere en rijkere geschiedenis dan ons geboortjaar op het eerste gezicht doet vermoeden. Wij zijn in 1998 ontstaan uit 22 Bloedbanken en het Centraal Laboratorium van de Bloedtransfusiedienst. Die verschillende bloedgroepen zitten nog steeds in ons DNA. En dat is logisch. Als we ondertussen maar blijven streven naar eenheid: één team Sanquin.

Voor een deel zit dat in hoe wij ons organiseren. We zijn bezig complexiteiten en parallelle processen uit onze organisatie te halen; we zijn Sanquin logischer aan het inrichten. Zo hebben we het afgelopen jaar, met ogenschijnlijk simpele ingrepen, meer verbinding gecreëerd tussen ons primaire proces en de bestuurlijke lagen. Dat is goed om efficiënter te werken, maar ook om logischer en beter samen te werken als team. Ik zie het als een volgende stap in onze geschiedenis.

Onze kerntaak, de bloedinzameling, hebben we afgelopen jaar weer uitstekend uitgevoerd. De grote uitdaging was om voldoende plasma in te zamelen en daar zijn we succesvol in geweest. Ook ben ik ontzettend blij met de vernieuwing die is doorgevoerd in de keuring van donors: sinds januari van dit jaar werken we met een universele risicoanalyse, waardoor we niemand meer hoeven uitsluiten op basis van seksuele voorkeur.

Natuurlijk zijn er ook uitdagende kanten. Neem bijvoorbeeld de onderhandelingen over een nieuwe cao. Die gingen er af en toe behoorlijk pittig aan toe, maar gelukkig zijn we tot een mooi resultaat gekomen waar iedereen achter staat: 2 keer 5% erbij is een belangrijke reparatie van de salarissen. Het werd me in de vele gesprekken met medewerkers wel duidelijk dat hun onvrede soms ook door andere factoren wordt veroorzaakt: bijvoorbeeld dat hun afdeling niet goed gezien wordt in de organisatie. Ook daar hebben we maatregelen voor genomen. De ICT Servicedesk heeft bijvoorbeeld afgelopen jaar haar service flink verbeterd. Dat is belangrijk, want het primaire proces moet goed ondersteund worden.

2023 was ook het jaar waarin Sanquin haar 25-jarig bestaan vierde. We hebben met alle medewerkers een ontzettend leuk feest gehad. Daarnaast hebben we voor onze donors een uitgebreid aanbod van bijzondere activiteiten georganiseerd. Het jubileumjaar deed me beseffen wat een mooie historie Sanquin al achter zich heeft liggen. Ik bedacht me ook dat het de verplichting schept om de komende 25 jaar net zo mooi te laten verlopen.

Om met het huidige jaar te beginnen: in 2024 zal de herhuisvesting van de Bloedbank een grote stap voor de organisatie zijn. De afdelingen Bewerking in Nijmegen worden verplaatst en de Uitgiftepunten gaan van zeven naar vijf locaties. Bij de afdeling Finance & Control voeren we verschillende verbeteringen door. Bovendien gaan we Sanquin-breed veel sterker datagedreven werken, omdat we daar enorm veel profijt van kunnen hebben.

Voor wat betreft de organisatiestructuur keren we terug naar een Raad van Bestuur, met mijzelf niet langer als CEO maar als voorzitter. Mijn collega's Gerald de Haan en Coraline Panis completeren de raad. Ook de lagen onder ons gaan we anders organiseren, met een andere aansturing. Al met al denken we zo een solide organisatie te

hebben, die samen met onze fantastische groep donors ervoor zorgt dat er voor iedereen in Nederland weer voldoende veilig bloed klaarligt.

Ivo van Schaik
CEO Stichting Sanquin
Lid Executive Committee

Mooie groei

Met 8% groei in de plasma-inzameling en op geen enkel moment een probleem in de bloedvoorraad kan ik tevreden vaststellen dat 2023 een uitstekend jaar was voor Sanquin. We hebben bovendien – mede dankzij de zéér succesvolle wervingscampagne samen met Philips en voetbalclub PSV – ons donorbestand flink kunnen uitbreiden. Om onze donors gemotiveerd te houden, hebben we vorig jaar interessante pilots gedaan binnen het programma Gezond Leven. Daaruit kwam naar voren dat donors vooral heel blij zijn wanneer we een aantal waarden in hun bloed meten die iets zeggen over hun gezondheid. In 2024 zullen we een nieuwe pilotstudie op verschillende bloedbanklocaties starten, om te onderzoeken of deze investering voldoende lonend is voor donorbewoud.

Geen groei maar afname was er juist in de hoeveelheid rode bloedcellen die we aan de ziekenhuizen leverden: een opvallende daling van bijna 2%. Maar ook dit is een positieve ontwikkeling, want het duidt op efficiënt bloedgebruik in de ziekenhuizen. Ander mooi nieuws is de nieuwe opleiding Donorgeneeskunde die in 2023 van start ging, binnen de medische vervolgopleiding tot arts Maatschappij + Gezondheid van de Netherlands School of Public and Occupational Health. Sanquin is geaccrediteerd als opleidingslocatie en er lopen nu diverse 'AIOS' bij ons rond die een bijdrage willen leveren aan de veiligheid van donors en ontvangers van lichaamsmateriaal.

In 2024 staan we voor een aantal grote projecten, waaronder de herhuisvesting van de twee afdelingen Bewerking, QC labs en logistiek en de transitie van zeven naar vijf uitgiftelocaties. Bovendien voeren we intern een flinke reorganisatie door. Voor de Bloedbank is een belangrijke aanpassing dat we niet langer als een afzonderlijke divisie binnen stichting Sanquin opereren, maar dat onze activiteiten integraal onderdeel worden van de organisatie. Ik denk dat dit een heel goede ontwikkeling is, die de 'verkokering' binnen Sanquin tegengaat. De ontwikkeling valt ook mooi samen met mijn eigen vertrek als directeur per 1 april 2024. Ik zal niet opgevolgd worden door een nieuwe bloedbankdirecteur; de RvB-leden nemen de aansturing van de voormalige bloedbankactiviteiten over.

Een mooie timing is ook dat het internationale SUPPLY-project waarvan ik de trekker was, in april 2024 is afgesloten. Aan dit project hebben veel Sanquiners meegewerkt, naast verschillende Europese bloedvoorzieningsorganisaties en andere instanties. Het heeft een breed palet aan adviezen opgeleverd hoe we Europa onafhankelijker kunnen maken in haar behoefte aan plasmageneesmiddelen.

Ik ga mijn fijne collega's en de passie waarmee mensen in deze organisatie werken zeker missen. Het gezamenlijk werken aan een groter doel – een beter leven voor patiënten – is ook altijd mijn eigen drijfveer geweest. Ik wens Sanquin toe dat ze haar sterke internationale positie en haar innovatieve karakter blijft vasthouden. Ik heb er alle vertrouwen in dat dat gaat lukken.

Daphne Thijssen
Directeur Bloedbank
Lid Executive Committee

Frisse blik van buiten

Naast al het hoogkwalitatieve onderzoek dat we hebben verricht om de bloedvoorziening van vandaag en morgen in topvorm te houden, was onze blik afgelopen jaar ook enigszins op onszelf gericht. In de eerste plaats met een reorganisatie van de divisie Research. Onze zeven aparte afdelingen hebben we tot één grote afdeling gevormd, waarbinnen we langs de vier medische prioriteiten opereren die we een aantal jaren geleden al hebben vastgesteld: anemie, bloeding en hemostase, immuniteit en ontsteking en immuuntherapie. Dit kwam voort uit de behoefte om uniformer te werken op alle onderzoeksplekken binnen Sanquin en onze krachten beter te bundelen.

Ten tweede hebben we een externe partij gevraagd om ons eens goed te bekijken. De wetenschappelijke adviesraad (WAR) die we in 2022 nieuw leven hebben ingeblazen, bracht begin 2024 een bezoek aan Sanquin. De vijf leden van de raad evalueerden ál het onderzoek dat we de afgelopen 5 jaar binnen Sanquin hebben uitgevoerd, ook het onderzoek bij de Bloedbank. We hebben ons hierop voorbereid met het opstellen van een uitgebreide rapportage. Doel was om verschillende vragen beantwoord te krijgen, zoals: Ligt onze onderzoeksfocus op de juiste plek? Leiden we mensen goed op? En besteden we ons geld op de juiste manier? Het evaluatierapport van de WAR moet bij het schrijven van dit voorwoord nog verschijnen. Maar we weten al wel dat de leden erg enthousiast waren over onze transparantie. We hebben alles open besproken, omdat een frisse blik van buiten ons alleen maar beter maakt.

Ongeveer de helft van ons onderzoek financieren we met externe fondsen, de andere helft met intern geld. Ons eigen Sanquin Research Fund groeit daarbij in belang: afgelopen jaar heeft het fonds meer geld opgehaald dan het jaar daarvoor, met name voor onderzoek naar sikkelcelanemie. Voor patiënten met deze ernstige erfelijke ziekte zijn er veelbelovende ontwikkelingen in het buitenland om hun genetisch defect te corrigeren. Sanquin is heel goed gepositioneerd om ook Nederlandse sikkelcelpatiënten te helpen, met ons Laboratorium voor Celtherapie en onze samenwerking met academische ziekenhuizen. Bovendien kan gentherapie straks voor veel meer ziekten een behandeling zijn. Dit wordt dan ook een belangrijke focus voor ons de komende jaren.

Een ander belangrijk punt is data science. Sanquin genereert ongelooflijk veel bruikbare data en die hoeveelheid zal alleen maar groeien. Het grondig analyseren van data en inzetten in nieuwe onderzoeken heeft onze volle aandacht; we hopen daar de komende tijd extra mensen voor aan te trekken. Nieuwe onderzoekers aantrekken is ook belangrijk om voldoende verjonging in onze teams te houden. Recent hebben twee nieuwe groepsleiders zich bij ons aangesloten: Julia Tilburg en Iosiefina Foskolou. We zijn ontzettend blij met de versterking van ons team met deze twee toponderzoekers. Ook zij brengen een frisse blik van buiten. Bovendien laat hun komst zien dat Sanquin een aantrekkelijke plek is om wetenschap te beoefenen.

Gerald de Haan
Directeur Research
Lid Executive Committee

De basis op orde

2023 stond in het teken van de basis op orde krijgen: zorgen dat er een goede organisatie staat met systemen en processen die naadloos aansluiten bij wat nodig is. Daaraan hebben we hard gewerkt over meerdere sporen. Zo heeft de certificering voor NEN7510 veel tijd en aandacht gevraagd. Binnen Sanquin werken we met enorm veel data en het is cruciaal dat we de veiligheid en vertrouwelijkheid van al die informatie goed waarborgen. Ook de kwaliteit van onze data moet goed zijn, zodat we de juiste beslissingen op grond van die data kunnen nemen. Daarom hebben we een plan van aanpak gemaakt voor datagedreven werken.

Verder zijn we een visie overeengekomen dat de beheersing van risico's in onze organisatie een integraal onderdeel is van de dagelijkse werkzaamheden, ook wel 'integraal risicomanagement' genoemd. Door integraal risicomanagement kunnen we mogelijke risico's binnen de organisatie beter identificeren, samenbrengen en beheersen. Hiermee creëren we meer zekerheid dat we onze strategische doelstellingen behalen. We hebben een Risico Comité opgericht, dat voor de Sanquin-groep de risicotaxonomie en bijbehorende risicobereidheid vaststelt,

het integrale risicoprofiel bepaalt en monitort en een passende risicocultuur bevordert. Het Risico Comité ziet ook toe op de effectiviteit van het Risico & Controle-raamwerk.

In het afgelopen jaar hebben we verschillende risicoanalyses uitgevoerd en zijn we gestart met risicorapportage voor de Sanquin-groep op kwartaalbasis. Zo hebben we beter grip op waar de risico's liggen en welke maatregelen nodig zijn.

Ook hebben we voorbereidingen getroffen voor de vernieuwing van verschillende softwarepakketten voor de bedrijfsprocessen. Voor donors nemen we een CRM in gebruik waarmee we meer op maat met hen kunnen communiceren en we hebben besloten dat SAP ECC door de hele organisatie heen wordt vervangen door SAP S/4HANA.

Het zijn misschien niet de meest tot de verbeelding sprekende facetten van Sanquin, maar ze zijn essentieel om ons werk goed te kunnen doen. In 2024 gaan we verder met de implementatie van verschillende maatregelen. We bereiden ons onder meer voor op de NIS2-richtlijn, de nieuwe Europese regelgeving over informatiebeveiliging. Ook gaan we intensiever aan de slag met de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) van de EU. Daarvoor brengen we in kaart waar we de meeste positieve impact maken qua duurzaamheid en waar we de schade zo veel mogelijk kunnen beperken.

Het zijn allemaal stappen waarmee Sanquin verder professionaliseert.

Coraline Panis
Chief Financial Officer
Lid Executive Committee

Bestuursverslag

Een donorcommunity die gezond en trouw is, maximale toegevoegde waarde van onze producten en diensten aan de samenleving en een geoliede bedrijfsvoering die daaraan ten dienste staat. Dat zijn de drie strategische pijlers waarop het beleid van Sanquin rust. We streven dit na met een gemeenschap van zo'n 2.000 medewerkers en honderdduizenden donors. Alle activiteiten van Sanquin leggen we langs deze meetlat om te kijken hoe we nog meer waarde kunnen creëren voor de samenleving. Of dat nou is door meer maatwerk aan ziekenhuizen bij de levering van bloed en bloedproducten, baanbrekend wetenschappelijk onderzoek met bloedcomponenten of de bijdragen aan de gezondheid van onze donors. Dit bestuursverslag over 2023 is daarom ingedeeld aan de hand van deze drie pijlers.

1. Een gezonde en trouwe donorcommunity

Sanquin richt zich op het creëren van een veel grotere, trouwe en gezonde donorcommunity, die een goede afspiegeling vormt van de samenleving.

1.1 Inzameling volbloed en plasma

De Bloedbank streeft al jaren met haar partners in de keten naar een zo laag mogelijk bloedgebruik. Daarom krijgt voorraadmanagement veel aandacht en proberen we verspilling van kostbaar gedoneerd bloed te voorkomen. We zijn in 2023 begonnen de transfusieketen van de toekomst in beeld te brengen, om de volgende stappen te zetten in het optimaliseren van een duurzame transfusieketen. Zo blijft de vraag naar erythrocyten (rode bloedcellen) al jaren afnemen – in 2023 met 2%. Wanneer er minder volbloed donors worden opgeroepen om te doneren wordt er ook minder plasma ingezameld, waardoor er weer meer plasmafereses nodig zijn. Tijdens de COVID-pandemie is de beoogde groei in plasma-inzameling vertraagd geweest. Gelukkig heeft de Bloedbank de groei in 2023 weer succesvol kunnen oppakken en 390.000 kilo plasma ingezameld. Voor 2024 is de verwachting 425.000 kilo, daarmee ligt de Bloedbank goed op koers voor de beoogde 450.000 kilo in 2025 en 525.000 kilo in 2028.

Die groei is hard nodig: de vraag naar plasmageneesmiddelen blijft toenemen en de wereldwijde tekorten zijn groot. De stijgende vraag wordt veroorzaakt doordat plasmaproducten worden toegepast bij een steeds groter aantal medische aandoeningen, mede omdat artsen meer ziekten diagnosticeren die succesvol behandeld kunnen worden met plasmaproducten. De invloed van internationale patiëntenorganisaties is groot en zij promoten het belang van plasmaproducten om de toegankelijkheid tot de behandeling met plasmageneesmiddelen te vergroten. Lage- en middeninkomenslanden ontwikkelen zich naar midden- en hoge-inkomenslanden en hebben meer financiële mogelijkheden om in de gezondheidszorg te investeren. Voor de commerciële bedrijven ontstaan hierdoor meer markten. In 2020 was wereldwijd de voorziening van plasmaproducten voor 70% afhankelijk van betaald Amerikaans plasma; Europa is voor 37% van Amerikaans plasma afhankelijk (bron: [rapport 'Internationale markt voor plasmageneesmiddelen'](#), geschreven voor het ministerie van VWS, 2020).

1.2 Donorwerving en -behoud

De Bloedbank wil uitbreiding van een divers en inclusief donorbestand. Dat is nodig omdat de huidige donorpopulatie vergrijsd, en omdat bloedgroepen van minderheden ondervetegenwoordigd zijn. We werven daarom doelgroepgericht. Digitalisering is een belangrijke pijler onder het wervingsbeleid. We zetten zwaar in op online communicatie om een jongere doelgroep te bereiken en maken volop gebruik van nieuwe technieken, zoals geotargeting.

Om met name de plasma-inzameling fors te intensiveren, zetten we in op het werven en behouden van nieuwe donors, uit verschillende demografische groepen. Om dit mogelijk te maken, herontwerpen we de donorjourney om de donorwaardering te vergroten en de donatiefrequentie te optimaliseren. Dat betekent dat de interactie met de donor, van begin tot eind, interactiever, moderner, flexibeler en prettiger wordt. In 2023 heeft Sanquin

51.803 nieuwe donors geworven, waarmee het totaal aantal ingeschreven volbloed- en plasmadonors op ongeveer 400.000 kwam. In 2022 waren dit er ongeveer 380.000.

Digitale systemen

Alle donors kunnen sinds eind 2022 gebruikmaken van MijnOproep: het digitale oproepsysteem waarbij de donor een e-mail ontvangt en zelf een datum en tijdstip kiest om langs te komen bij de bloedbank. De gepersonaliseerde MijnOmgeving wordt verder doorontwikkeld en uitgebreid, als onderdeel van de volledig gedigitaliseerde donorjourney. In 2023 hebben we onderzoek gedaan naar een nieuw CRM voor alle donors, waarin ze onder meer kunnen aangeven hoe vaak ze van plan zijn te komen doneren, welke afnamelocatie hun voorkeur heeft en of ze willen meewerken aan wetenschappelijk onderzoek. Daarmee zullen we meer op maat kunnen communiceren met elke donor.

Regionale werving

In het meerjarenplan van de Bloedbank gaat het aantal afnamelocaties de komende jaren van 50 naar 35 en worden de locaties ruimer en moderner van opzet. Zo wil de Bloedbank het voor de donor aantrekkelijker maken om langs te komen en hoopt zij ook het aantal plasmadonaties te verhogen. Met het verminderen van het aantal afnamelocaties hebben de overgebleven locaties in de meer stedelijke gebieden een groter donorbestand nodig. In een stedelijke omgeving is het donorschap echter minder trouw, terwijl op het platteland – waar de trouwste donors zich bevinden – het donorbestand sterk vergrijsd. Bij een landelijk gecoördineerde donorwerving kun je niet goed inspelen op deze regionale verschillen. Daarom zet Sanquin sinds 2022 niet meer in op landelijke wervingscampagnes, maar op verschillende regionale campagnes in een straal om de locaties heen. De afnamecentra hebben ook meer invloed gekregen op de werving; de locatiemanagers kunnen lokale samenwerkingen aangaan met bijvoorbeeld onderwijsinstellingen, sportverenigingen of ondernemers in de regio en daarmee succesvoller zijn bij het binnenhalen van nieuwe donors.

Campagnes onder voetbalsupporters

Begin 2023 is Sanquin een bijzondere samenwerking aangegaan met voetbalclub PSV in Eindhoven en Philips. Onder het motto ‘Philips en PSV zoeken bloedverwanten’ zijn supporters aangemoedigd om zich aan te melden als bloed- of plasmadonor. Tot en met 14 juni 2023 (Wereldbloeddonordag) waren er diverse communicatie-acties om de supporters te bereiken, zoals een mooie campagnefilm waar bekende Nederlanders belangeloos aan meewerkten. Deze campagne heeft veel nieuwe donors opgeleverd.

In november 2023 startte een wervingscampagne in samenwerking met de volgende voetbalclub: FC Den Bosch. Deze keer met het motto ‘Hedde gij ôk blauw-wit bloed?’. De campagne loopt nog tot 1 juli 2024, waarna we er hopelijk minstens 1.250 extra bloed- en plasmadonors bij hebben geworven.

Loyaliteitsprogramma voor donors

Behoud van onze donorpopulatie is een speerpunt. Sinds jaar en dag heeft Sanquin een loyaliteitsprogramma waarin we de donor waarderen voor de donaties. In 2021 zijn we gestart met een nieuw programma bij de Powerbank. We hebben een spaarprogramma in pilotvorm bedacht, met bijbehorende ‘donordruppels’. Ofwel: waardepunten per donatie. Uit onderzoek blijkt dat de donors die zich hebben aangemeld voor dit spaarprogramma van de Powerbank vaker komen geven, in een voorspelbaar ritme. Deze uitkomst was voor Sanquin aanleiding om in drie etappes het hele loyaliteitsprogramma te vernieuwen en daarbij meer te focussen op een voorspelbare opkomst van een actieve donorpopulatie. Etappe 1 hebben we in 2023 ontwikkeld: een nieuw loyaliteitsprogramma (op papier) met daarin een clubprogramma voor volbloeddonors en een spaarprogramma (à la de Powerbank) voor plasmadonors. Om de papieren waarheid te toetsen en een scherpe businesscase te kunnen maken, starten we in 2024 met een reeks pilots. Deze pilots zijn de proef op de som van onze aannames dat we de donor en z’n gedrag kunnen sturen. We willen dat plasmadonors vaker komen doneren in een vast ritme en dat volbloed donors een afspraak maken en ook daadwerkelijk op de afspraak verschijnen. Deze pilots zullen in 2025 leiden tot een besluit over een mogelijk nieuw loyaliteitsprogramma voor alle donors; een programma dat past bij de hedendaagse donor, z’n gevoel van wederkerigheid, de For Life-strategie van

Sanquin en onze doelstellingen vanuit onze wettelijke taak.

Viering 25 jaar Sanquin

Ooit waren er in Nederland maar liefst 110 organisaties die zich bezighielden met het inzamelen en uitgeven van bloed. In 1998 besloot toenmalig minister Els Borst dat het beter was als er één landelijke organisatie kwam: Stichting Sanquin Bloedvoorziening. In 2023 vierden we daarom ons 25-jarig bestaan, wat we onder meer breed hebben uitgemeten op sociale media met bijzondere verhalen over 25 jaar Sanquin. We hebben voor onze donors verschillende feestelijke activiteiten georganiseerd, waaronder:

‘Operation Aorta’ – Een spannende game die je gratis kan spelen in de Minecraft-wereld, waarmee je meer leert over de werking van je bloed.

Bakwedstrijd voor donorsnacks – Bakliefhebbers in heel Nederland konden hun recept insturen voor een nieuwe, gezonde koek in onze donorcafés. We kregen honderden enthousiaste en lekkere inzendingen, waarvan we een selectie hebben gebundeld in een receptenboekje.

Speciale Praatjesmakers-uitzending – In een speciale aflevering van het programma Praatjesmakers vroeg Jochem van Gelder kinderen van donors, patiënten en medewerkers het hemd van het lijf over bloed en doneren.

1.3 Gelijke behandeling van alle donors

Sanquin heeft altijd de intentie gehad om donors gelijk te behandelen en geen vragen te stellen over seksuele voorkeur, zolang de veiligheid van bloedtransfusies in Nederland daardoor niet in het gedrang zou komen. Om zoveel mogelijk mannen die seks hebben (gehad) met een andere man (MSM) toe te laten als donor, hebben we de afgelopen jaren het donorselectiebeleid voor MSM al versoepeld, maar de vragen naar seksuele voorkeur bleven. In 2023 hebben we gewerkt aan een verdere aanpassing van het donorselectiebeleid, waardoor ook MSM zonder een vaste relatie direct toegelaten kunnen worden als donor. De aanpassing is dat alle donors bij elke bloed- en plasma donatie een identieke vragenlijst over seksueel risicogedrag krijgen; daarmee komt er een universele beoordeling van seksueel risicogedrag voor alle donors en verdwijnen de vragen over seksuele voorkeur, terwijl de veiligheid van bloedproducten behouden blijft. De universele risicoanalyse is per januari 2024 in werking getreden.

1.4 Programma ‘Gezond leven’

Met het programma ‘Gezond leven’ wil Sanquin een actieve rol vervullen in het ondersteunen van de gezondheid van donors. Vroege signalering van veelvoorkomende ziekten vormt een brede maatschappelijke uitdaging. Een speerpunt in de strategie is het vergroten van onze toegevoegde waarde bij de aanpak hiervan. Wij vinden het belangrijk dat donors gezond zijn en blijven, en zien het als onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om onze bijdrage hieraan te intensiveren. Onze grote hoeveelheid (wetenschappelijke) kennis en donordata kunnen een waardevolle bron zijn van informatie over een gezonde leefstijl en het bereiken en behouden van een goede gezondheid. Donors die dat willen, krijgen zo meer inzicht in hun eigen gezondheid: een mooie manier om iets terug te doen als dank voor hun onbaatzuchtige gift.

Nu al wordt bij elke donatie getest op bloeddruk, Hb, ferritine, eiwit en antistoffen (hepatitis B, C en E, hiv, syfilis en bij eerste donatie HTLV-I/II). Het is een relatief kleine stap om het aantal te meten gezondheidsparameters uit te breiden. We verwachten dat dat niet alleen leidt tot een verduurzaming van de relatie met de donor, maar ook tot een hoger bewustzijn van leefstijl. Een gezonde donor levert frequenter een beter product. En, niet in de laatste plaats, worden eerstelijns (korte termijn) en tweedelijns zorg (lange termijn) ontlast.

In 2023 is een succesvolle pilot uitgevoerd, die heeft laten zien dat donors heel graag willen dat Sanquin extra parameters in hun bloed meet. In 2024 volgt een nieuwe pilot: we nodigen hiervoor ongeveer 10.000 plasmadonors uit bij de bloedbanken in Rotterdam, Goes, Den Bosch, Tilburg, Maastricht en Venlo. Bij hun derde donatie binnen een bepaald tijdsbestek kunnen zij een extra gezondheidscheck krijgen, met een gezondheidsvragenlijst en een bloedonderzoek naar het cholesterol- en bloedsuikerprofiel. We onderzoeken of dit programma ook bijdraagt aan een groter behoud van donors: gaat de donatiefrequentie omhoog en blijft het aantal donors behouden?

1.5 Internationale samenwerking

Naast de activiteiten in en voor Nederland, werken we ook intensief samen met andere Europese bloedbanken via de European Blood Alliance (EBA), de Alliance of Blood Operators (ABO) en met bloedbanken en non-profit fractioneurs via de International Plasma and Fractionation Association (IPFA). Dankzij deze contacten zijn wij goed in staat om onze dienstverlening te benchmarken en verder te verbeteren. Bovendien kunnen we zo samenwerken en kennis delen op gebieden als donorbereidheid, kwaliteit en EU-regelgeving.

SoHO-verordening

Sanquin verwelkomt de EU-brede verordening inzake kwaliteits- en veiligheidsnormen voor materialen van menselijke oorsprong die bestemd zijn voor menselijke toepassing (de zgn. SoHO-verordening), met speerpunten als donorvigilantie, pandemic preparedness en innovaties rondom vrijwillige onbetaalde donaties. De verordening zal de EU-bloedrichtlijn en de EU-weefsel- en cellenrichtlijn vervangen. Sanquin heeft haar zienswijze op de SoHO-verordening met de Europese Commissie gedeeld. Sanquin verwelkomt de voorgestelde verordening omdat hiermee de veiligheid van donor en patiënt gewaarborgd wordt. Sanquin kijkt met interesse uit naar de implementatie daarvan in Nederland.

SUPPLY-project

Het SUPPLY-project is een internationale samenwerking tussen Stichting Sanquin en andere Europese bloedbankorganisaties, geleid door de European Blood Alliance (EBA). Aanleiding voor deze samenwerking is de toegenomen vraag in de wereld naar immunoglobulineproducten en de hogere prijs die hiervoor wordt betaald in de Verenigde Staten. Dit heeft de afgelopen jaren wereldwijd en ook in Europa tot tekorten geleid. Het SUPPLY-project heeft tot doel de hele plasmaketen te versterken, ook ten tijde van crises, en de EU strategisch onafhankelijker te maken in haar behoefte aan plasmageneesmiddelen. Het gaat dan om een betere inzameling en verwerking én het ontwikkelen van modellen voor productie van plasmageneesmiddelen door farmaceuten waarbij leveringszekerheid aan patiënten in Europa voorop staat. Ook wordt er gekeken naar (onbewezen) gebruik van plasmageneesmiddelen. De Europese Commissie heeft een subsidie toegekend aan dit project. De resultaten van dit project worden nu opgesteld.

1.6 Opleiding voor duaal leiderschap

Sinds de reorganisatie binnen de bloedinzameling die vanaf 2022 is doorgevoerd, legt de Bloedbank de verantwoordelijkheden lager in de organisatie en vindt de aansturing meer bottom-up plaats. De locatiemanagers en senior donorartsen managen voortaan gezamenlijk de afnamelocaties en kunnen zo beter aansluiten op lokale behoeften en gewoonten, zoals op het gebied van donorwerving en openingstijden. Om dit duaal leiderschap goed vorm te geven, volgen de locatiemanagers en senior donorartsen een opleidingstraject van 6 maanden. Daarin gaan ze aan de slag met de thema's leiderschap, meesterschap en ondernemerschap en volgen ze workshops over marketing, supply chain, finance en QA.

In januari 2023 is voor de tweede keer zo'n opleidingstraject gestart voor duo's van locatiemanagers en senior donorartsen. De opleiding werd deels door Sanquiners verzorgd, deels door externe sprekers en is eind september weer succesvol afgesloten met de presentatie van een opdracht. Daarna is direct een derde groep gestart, die in mei 2024 de opleiding zal afronden. De deelnemers zijn heel enthousiast over het opleidingstraject; het zorgt voor een betere afstemming van het beleid en versterkt de samenwerking tussen de bloedinzameling en donorgeneeskunde op de afnamelocaties.

1.7 Overzicht donorstudies - wat beweegt de donor?

Om de beschikbaarheid van donors nu en in de toekomst te kunnen waarborgen, voert de afdeling Donorstudies voortdurend onderzoek uit naar de achtergronden, kenmerken, motivatie en ervaringen van donors. In 2023 was de afdeling actief in onder meer de volgende onderzoeksprojecten:

- **Cultuur & Bloeddonatie** – Cultuur speelt een belangrijke rol bij de overtuigingen en sociale normen en

waarden van mensen. Om effectieve strategieën zoals gerichte wervingscampagnes of incentives te bedenken die bloeddonatie stimuleren, is het van belang om te begrijpen waar culturele verschillen bestaan, en hoe deze zich verhouden tot de motivatie en het gedrag van mensen.

- **Sociale Connecties & Donorgedrag** - Hoe beïnvloeden sociale relaties en interacties bloed- en plasmadonatiegedrag? Door gebruik van longitudinaal onderzoek en geregistreerde gegevens uit Nederland en Australië onderzoeken we bijvoorbeeld hoe communicatie tussen donors en de vorming van bloeddonorgroepen effect hebben op donatiegedrag. Praten over doneren leidt tot meer donaties.
- **Plasma Only Please!** – Met de Powerbank – een donatie-centrum voor alleen plasma in Utrecht – wil Sanquin de plasma-inzameling zo efficiënt mogelijk maken met een zo'n prettig mogelijke ervaring voor de donor. In dit project evalueren we of de Powerbank succesvol is in het behalen van deze doelen. Hun loyaliteitsprogramma 'Donordruppels' ervaren donors als zeer positief.
- **Doneren Kun Je Leren** – Begrijpen hoe mensen leren om bloed te doneren, is het doel van dit onderzoek. Daarnaast ontwikkelen en testen we interventies die het bewustzijn over bloed- en plasmadonatie verhogen en werken we aan manieren om jonge donors te werven. We hebben een *serious game* ontwikkeld waarin jongeren op speelse wijze leren over bloed- en plasmadonatie.

1.8 Kerncijfers van de Nederlandse bloedvoorziening

Kerncijfers van de Nederlandse bloedvoorziening

	2019	2020	2021	2022	2023
Donorbestand					
Aantal geregistreerde donors	366.712	391.288	384.352	406.549	429.716
Aantal ingeschreven donors *	344.897	372.865	376.414	402.762	426.542
Donorfrequentie volbloeddonors per jaar	1,46	1,40	1,36	1,24	1,14
Donorfrequentie Plasmaferesedonors per jaar	5,04	4,06	4,35	3,95	4,19
Aantal donoor per 1.000 inwoners	21,22	22,49	21,85	22,82	23,94
<i>* Exclusief donors die wel zijn geregistreerd, maar nog niet zijn gekeurd</i>					
Aantal donaties					
Totaal aantal donaties	727.464	736.593	743.884	731.731	756.752
Aantal volbloeddonaties	413.653	411.518	407.203	393.987	384.998
Aantal afereses	313.811	325.075	336.681	337.744	371.754
Gebruik					
Gebruik rode bloedcelconcentraten	405.338	400.646	399.255	391.291	378.799
Aantal bloedplaatjes (uit volbloed in donoreenheden)	235.360	226.480	229.305	220.160	233.345
Aantal eenheden vers bevroren plasma	1.153	1.991	1.289	1.102	892
Kilo's plasma totaal (incl. aferese geleverd + W-plasma) aan Prothya	332.845	347.780	376.385	364.661	390.014
Verhouding donors en leveringen rode cellen					
Volbloeddonors	283.174	293.633	299.856	318.001	338.420
Geleverde Erythrocyten	405.338	400.646	399.255	391.291	378.799
Volbloed logistiek (in donor eenheden)					
Volbloed donaties	413.653	411.518	407.203	393.988	384.998
Rode bloedcellen naar ziekenhuis	405.338	400.646	399.255	391.291	378.799
Volbloeddonors per bloedgroep					
O+	104.271	105.235	107.926	115.568	122.899
O-	34.034	34.657	34.733	36.934	39.474
A+	83.951	88.994	92.175	98.956	105.909
A-	22.134	23.455	24.292	25.474	26.625
B+	22.626	23.717	22.992	23.022	24.712
B-	4.670	4.938	5.137	5.344	5.716
AB+	9.334	10.335	10.160	10.178	10.510
AB-	2.107	2.280	2.440	2.525	2.575

1.9 Screening op infecties

Sanquin test alle donaties routinematig op bloedoverdraagbare infecties. In onderstaande tabel staat het aantal donors van bloed en bloedcomponenten dat in 2023 bevestigd positief is getest voor bloedoverdraagbare infecties. Er heeft geen transmissie naar patiënten plaatsgevonden.

	Aantal nieuwe bloeddonsors met bevestigd positieve testuitslag in 2023	Aantal trouwe/bekende bloeddonsors met bevestigd positieve testuitslag in 2023
Hepatitis B virus	8	3
Hepatitis C virus	6	-
HIV-1/2	2	-
HTLV-I/II	2	- *
Lues	25	14

* Trouwe/bekende donors worden niet gescreend op HTLV-I/II

2. Maximale toegevoegde waarde van onze producten en diensten voor de samenleving

Sanquin ontwikkelt en verbetert levensreddende producten en diensten, zodat iedere druppel gedoneerd bloed maximaal rendeert. Onze Research & development-activiteiten – specifiek gericht op dit doel – spelen hierbij een hoofdrol. We houden de nieuwste ontwikkelingen bij en kunnen de vertaalslag maken van theorie naar praktijk. Hierdoor kunnen we nieuwe toepassingen snel en effectief adopteren en omzetten naar producten en diensten waar de samenleving om vraagt.

2.1 Vier medische prioriteiten

Om beschikbare kennis en middelen optimaal te benutten, zijn de onderzoeksgroepen van de divisie Research ingericht langs de lijnen van vier strategische medische prioriteiten:

- anemie
- bloeding en hemostase
- immuniteit en ontsteking
- immuuntherapie

Binnen deze vier thema's hebben meerdere onderzoeksgroepen ook afgelopen jaar samengewerkt aan gezamenlijk vastgestelde strategische doelen. In onderstaande tabel staan per prioriteit de korte-, middellange- en langetermijndoelen voor het betreffende domein. Baanbrekend onderzoek dat in 2023 is verricht binnen deze medische prioriteiten, is bijvoorbeeld de verdere ontwikkeling van kweekbloed voor patiënten met zeldzame bloedgroepen, het opkweken van lichaamseigen T-cellen voor een effectievere bestrijding van diverse kankersoorten en het ontwikkelen van nieuwe opties om de behandeling van patiënten met bloedingsstoornissen te optimaliseren.

Onderzoekstrategie Sanquin 2022-2026

Korte, middel lange en lange termijn onderzoekdoelen

	Anemie	Bloeding en Stolling (hemostase)	Immuniteit en Ontsteking	Immuuntherapie
2 jaar	<p>Donorbiobank operationeel.</p> <p>Ontwikkelen van een transfusieproduct voor neonaten op basis van navelstrengbloed.</p>	<p>Opstellen van <i>evidence-based</i> richtlijnen voor neonatale plaatjestransfusies.</p> <p>Diagnostiek van bloeding- en stollings aandoeningen op basis van proteomics (eiwitanalyses).</p>	<p>Ontwikkelen van methoden om ongewenste immunitet en ontsteking die geassocieerd zijn met transfusie van bloedproducten te identificeren en te voorkomen.</p>	<p>Testen van producten die anti-tumor immunitet induceren of bijwerkingen van anti-tumor behandeling voorkomen.</p> <p>Ontwikkelen van nieuwe diagnostische technieken voor het monitoren van immuuntherapie.</p>
5 jaar	<p>Uitvoeren van een klinische studie om veiligheid en functionaliteit van <i>in vitro</i> gekweekte bloedcellen te testen.</p> <p>Ontwikkelen en optimaliseren van donorbeleid gebaseerd op biologische en gedragsparameters.</p>	<p><i>Omic</i>s-gebaseerd <i>in vitro</i> kweken van plaatjes.</p> <p>Ontwikkelen en testen van kleine verbindingen of <i>biologics</i> voor het behandelen van hemostatische aandoeningen.</p>	<p>Ontwikkelen van methoden om ongewenste immunitet en ontsteking te behandelen of te voorkomen, gebruikmakend van bloedproducten.</p>	<p>Ontrafelen hoe producten anti-tumor immunitet induceren.</p> <p>Valideren van nieuwe technieken voor diagnostiek en monitoring van werkzaamheid van immuuntherapie.</p>
8 jaar	<p>Verrichten van een klinische studie (in de mens) naar veiligheid en functionaliteit van verbeterde rode bloedcellen voor ten minste één aandoening.</p> <p>Verrichten van een klinische, niet-transfusie gebaseerde studie voor het behandelen van anemie of ontsteking.</p>	<p>Ontwikkelen van een op cellulaire of genterapie gebaseerde behandeling van hemostatische aandoeningen.</p> <p>Ontwikkelen van bloedplaatjes die dienen als drager van geneesmiddelen.</p>	<p>Karakteriseren immuunstatus van donors en patiënten voor de ontwikkeling van doelgerichte behandelingen en <i>personalized medicine</i>.</p>	<p>Klinische studies met cellulaire en/of antilichaam-therapieën.</p> <p>Accreditatie van nieuw ontwikkelde diagnostische en monitoring technieken</p>

2.2 Big data inzetten

De schaal waarop Stichting Sanquin bloed inzamelt en gegevens vastlegt van iedere donatie en donor, kent in Nederland geen gelijke. Grondige analyse van deze data – binnen de grenzen van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) – zal leiden tot (vroegtijdig) inzicht in de algemene ontwikkeling van de gezondheid van de Nederlandse bevolking en specifieke aandoeningen zoals obesitas en suikerziekte, veelvoorkomende ziekten die de samenleving veel geld kosten. Maar ook het tijdig signaleren van opkomende virussen is een reële mogelijkheid, die zeer waardevol kan zijn bij (kosten)effectieve bestrijding van een (dreigende) pandemie. In 2023 is Sanquin begonnen met een verkenning of en hoe een dergelijke analyse opgezet en uitgebouwd zou kunnen worden. We zijn ervan overtuigd dat een gezonde donor een betere donor is; zowel de donor zelf, het bloedproduct dat de donor doneert, en de patiënt die ermee wordt behandeld zullen profiteren van de inspanningen van Sanquin om donorgezondheid te bevorderen.

2.3 Onderzoekssamenwerkingen

Op het gebied van de Life Sciences is Stichting Sanquin een betrokken partner in de verdergaande samenwerking op het gebied van onderwijs, onderzoek en patiëntenzorg tussen het Amsterdam UMC en de bètafaculteiten van VU en UvA. Zo zijn we trekker van de master Immunologie en is een master Bloed ontwikkeld voor studenten van UvA, VU en het Amsterdam UMC. Onze grotere inbreng in dit masteronderwijs versterkt de verdere samenwerking voor kennisuitwisseling en (promotie)onderzoek in de Amsterdamse regio. Binnen de divisie Research werken op elk moment ongeveer 65 promovendi aan hun onderzoek. Deze studenten zijn geaffilieerd met de Graduate Schools van de VU, de UvA, het LUMC, het UMCG en de Universiteit van Utrecht/UMCU. Stichting Sanquin is een van de partners in het Amsterdam Infection and Immunity Institute (AI&I), waarin we met Amsterdam UMC, Reade en GGD samenwerken aan onderzoek, onderwijs en patiëntenzorg. De Landsteiner-overeenkomst met AMC wordt voortgezet binnen het Amsterdam UMC. Daarnaast werkt Sanquins Laboratorium voor Celtherapie (LCT) zeer nauw samen met het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis en het Amsterdam UMC.

Immuuncellen of stamcellen van patiënten worden in het LCT gereedgemaakt voor transfusie of transplantatie in patiënten uit genoemde ziekenhuizen.

2.4 Kennis delen

Veel medewerkers van Sanquin zijn betrokken bij onderwijs op mbo-, hbo-, universitair en medisch specialisten niveau. Meerdere van onze onderzoekers zijn als hoogleraar verbonden aan Nederlandse universiteiten. Dit maakt het mogelijk om een nieuwe generatie van bloedonderzoekers op te leiden en bij te dragen aan de duurzaamheid van ons onderzoek. Verder zorgen zogenaamde 'klinische brugfiguren' ervoor dat het onderzoek van Sanquin nauw verbonden blijft met klinische vraagstukken. Door Sanquin opgeleide junior onderzoekers vinden makkelijk emplooi bij nationale en internationale onderzoeksinstituten en bedrijven. Daarnaast verzorgt Sanquin de opleiding Bloedbankkunde, verschillende nascholingscursussen en onderwijsavonden (de Bloedbankavond).

Sanquin Consulting Services

Onder de vlag van Sanquin Consulting Services (SCS) deelt Sanquin al jarenlang haar expertise en kennis met bloedvoorzieningsorganisaties in vooral *low and medium income countries* (LMIC). In internationale projecten werken experts van Sanquin samen met collega's en instanties uit diverse landen en wetenschappelijke verenigingen en organisaties.

Een greep uit de activiteiten in 2023:

- Een advies- en trainingsproject in Servië, begin 2024 succesvol afgerond.
- De kick-off van een 3-jarig project voor het ontwikkelen van een onderwijsprogramma transfusiegeneeskunde in Sri Lanka.
- Een missie naar Vietnam voor een project om de kwaliteit van plasma verder te verbeteren.
- Onze veelgevraagde aferese-trainingen hebben we weer in verschillende landen gegeven.
- Samen met collega's uit onder andere Indonesië, Turkije, Zambia, Vietnam, Aruba en Curaçao hebben we gewerkt aan nieuwe initiatieven.
- Een bijzondere activiteit waar we via International Society of Blood Transfusion bij zijn betrokken is het *Stepwise Access to Safe Plasma Protein Initiative*; een initiatief om de beschikbaarheid van plasmageneesmiddelen in L&LMIC te verbeteren, zodat patiënten die nu niet (of met onveilige producten) behandeld worden geholpen worden.

Verder zijn er 4 studenten gestart met de opleiding Management of Transfusion Medicine aan de Rijksuniversiteit Groningen; een opleiding voor mensen uit LMIC die Sanquin samen met de RUG en het UMC Groningen verzorgt. In 2024 zullen 3 studenten afstuderen aan deze opleiding en zullen 5 studenten naar Nederland komen voor een stage.

Een bijzondere blijk van erkenning ten slotte is de 'Excellence Award' van de Asian Association for Transfusion Medicine die eind 2023 werd uitgereikt aan SCS-directeur Martin Smid, voor zijn bijdrage aan transfusiegeneeskunde wereldwijd en specifiek in Aziatische landen.

Primair en middelbaar onderwijs

Sanquin heeft samen met een educatief bureau onderwijsmateriaal ontwikkeld voor leerlingen in de hoogste klassen van het basisonderwijs. Het lesmateriaal en practicumpakket Bloed en Afweer voor het biologieonderwijs voor de bovenbouw havo en vwo is in 2023 opnieuw goed gebruikt. Ook de nascholingsdag Bloed en Afweer kon weer op veel belangstelling rekenen. Op verzoek van een aantal vmbo-docenten zijn onderwijsmodules voor vmbo/mbo, zowel op het terrein van bloed en afweer als voor procestechnologie beschikbaar gekomen en worden nascholingsdagen georganiseerd voor vmbo-, havo- en vwo-docenten.

Opleiding tot donorarts

Sanquin is geaccrediteerd opleidingsinstituut voor de nieuwe landelijke opleiding Donorgeneeskunde die in 2023 is gestart aan de NSPOH (Netherlands School of Public and Occupational Health). Artsen die een bijdrage willen leveren aan de veiligheid van donors en ontvangers van lichaamsmateriaal volgen de opleiding binnen de

medische vervolgopleiding tot arts Maatschappij + Gezondheid. Het ministerie van VWS subsidieert 6 plekken voor de opleiding tot donorarts.

2.5 Versterken valorisatiebeleid

Onderzoek is een voorname verbindende factor tussen Stichting Sanquin en Sanquin Innovatie BV, een dochtervennootschap van SHS, waarbij Sanquin Innovatie zich vooral toelegt op valorisatie en het bouwen van een ecosysteem dat een netwerk vormt voor verwante partijen. Patenten dienen als additionele bron van inkomsten door uitlicenseren, en door het vastleggen van intellectueel eigendom (eigen vindingen) wordt voorkomen dat voor toepassing ervan aan derden betaald zou moeten worden. Inkomsten die hieruit voortkomen, zullen voornamelijk terugvloeien naar Stichting Sanquin voor verder onderzoek. Een goede octrooipositie is eveneens van belang om samen met de aanleverende industrie door co-development te kunnen blijven innoveren in technologie.

2.6 Sanquin Research Fund

Het Sanquin Research Fund is een zelfstandig fonds dat geld inzamelt bij bedrijven en particulieren voor wetenschappelijk onderzoek binnen Sanquin. De stichting staat los van Stichting Sanquin, met een eigen bestuur, wetenschappelijke raad, geldstroom en onafhankelijk toezicht daarop. Sanquin is de enige beneficiair van het fonds en al het geld gaat direct naar onderzoek. Ook is het fonds toegevoegd aan de lijst met goede doelen die donors kunnen kiezen als alternatief voor het ontvangen van een bedankje voor hun donorschap.

Het Sanquin Research Fund ondersteunt onderzoek op een van deze 4 terreinen:

1. Bloed kweken in het lab
2. Afweer tegen kanker
3. Eigen bloedcellen repareren
4. Levens redden met big data

In 2023 heeft het fonds € 137.170 ontvangen. Ook werd in mei 2023 een schenkingsovereenkomst afgesloten met Stichting Aan Boord. Vier jaar lang zal het fonds een donatie ontvangen voor onderzoek naar een effectieve en veilige therapie voor de genezing van sikkelcelanemie en bèta-thalassemie. Het is een mooie, waardevolle overeenkomst en in lijn met het voornemen van het Sanquin Research Fund om de focus in 2024 meer te leggen op donaties van stichtingen en vermogensfondsen. Daarmee hoopt het fonds eind 2024 break-even te draaien.

3. Operational excellence

Onze wettelijke taak is zorgen voor een duurzame bloedvoorziening van kort houdbare bloedproducten én plasmageneesmiddelen voor alle Nederlanders. Dat betekent kwalitatief hoogstaande producten leveren op het juiste moment voor de juiste prijs. Om dit voor elkaar te krijgen, focussen we binnen deze derde pijler op:

- Voortdurend monitoren van de kwaliteit in de keten
- Aanpassing van processen aan veranderende wet- en regelgeving
- Implementatie van een nieuw kwaliteitssysteem voor kwaliteitsregistraties
- Creëren van een datagedreven organisatie met optimale werkprocessen
- Standaardisering en automatisering van processen
- Doelgerichte en efficiënte werkvormen
- Continue sturing op kostenreductie
- Actief opzoeken van medewerkersbijdragen voor verbetering
- Een lerende organisatie zijn, waar medewerkers blijven leren en groeien

In 2023 is er meer aandacht besteed aan de projectorganisatie, waarbij het Strategisch Portfolio Board Sanquin brede strategische projecten monitort. Verder zullen de drie strategische portfolioboards die de Bloedbank, de afdeling ICT en de Concernstaf hadden ontwikkeld worden samengevoegd tot 1 portfolio board.

3.1 Aanpassing processen & supply chain

Wijziging informed consent

Er is een toenemende vraag naar (rest)materiaal van bloeddonaties voor onderzoeks- en ontwikkeldoeleinden, zowel vanuit het onderwijs en de ziekenhuizen als vanuit bedrijven. Dit is mede ingegeven door de nieuwe IVDR waarbij bestaande testen en laboratoriumapparatuur grootschalig (opnieuw) gevalideerd moet worden. Maar ook door de ontwikkeling van nieuwe celtherapieën waar bloedproducten bij of voor nodig zijn, of voor nieuwe producten zoals de serum oogdruppels. We hebben ons beleid in 2023 hierop geëvalueerd en voeren in 2024 een aantal wijzigingen door, waaronder een wijziging in het informed consent.

ICT-aanpassingen

ICT speelt een vitale rol in de ambities voor de komende beleidsperiode en Sanquin zet dan ook fors in op een verdere professionalisering. Diverse applicaties en infrastructuur zijn in 2023 naar de cloud gebracht, processen zijn geoptimaliseerd en gedigitaliseerd.

Nieuw voorraadbeheer

De Bloedbank heeft een aantal stappen binnen de supply chain gezet om het voorraadbeheer te digitaliseren: in 2023 is een nieuw systeem voor voorraadbeheer geïntroduceerd. Er is ook gewerkt aan een oproeptool waarmee we donors in de toekomst kunnen oproepen op basis van de actuele voorraad. Zo nodigen we precies die donors uit die nodig zijn voor een stabiele, evenwichtige bloedvoorraad waarin de bloedgroeptypen in de juiste verhoudingen zijn vertegenwoordigd. We hebben bovendien gekeken naar het verder digitaliseren en aan elkaar knopen van de verschillende processen, zoals inkoop en facturatie.

3.2 Certificering NEN7510 & ISO27001

Informatiebeveiliging is een belangrijk aandachtspunt voor Sanquin. Wij verwerken veel vertrouwelijke gegevens van donors, patiënten en medewerkers. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn bij ons en dat wij daar op een correcte manier mee om gaan. Om dat te kunnen aantonen, moet en wil Sanquin voldoen aan de NEN7510.

In augustus 2023 is een externe NEN7510-audit uitgevoerd door de certificerende instelling DNV. Alle bedrijfsonderdelen en locaties van Sanquin waren onderdeel van deze audit.

DNV heeft vastgesteld dat wij op bijna alle onderdelen van de NEN7510/ISO27001 voldeden aan de eisen van de norm. Na het doorvoeren van een paar verbeteringen op het aandachtsgebied logging & monitoring is Sanquin eind 2023 gecertificeerd voor NEN7510 & ISO27001.

Waardevolle keurmerken

Het NEN7510 certificaat bevestigt dat we voldoen aan strikte nationale normen, terwijl het ISO27001 certificaat ons wereldwijd erkent voor de hoogste standaarden in informatiebeveiliging. Het zijn allebei waardevolle keurmerken die bevestigen dat Sanquin voldoet aan strenge normen op het gebied van informatiebeveiliging. Dit houdt in dat wij als organisatie in staat zijn om vertrouwelijke gegevens op een adequate manier te beveiligen. Daarnaast draagt het bij aan het vertrouwen van onze donors, klanten, medewerkers, leveranciers en organisaties in onze integriteit en professionaliteit.

Continu proces

Informatiebeveiliging is een voortdurend proces. Sanquin zal jaarlijks het beleid en de maatregelen voortvloeiend uit de NEN7510 controleren en continu optimaliseren. Een heel belangrijk onderdeel van het beleid is awareness creëren en verbeteren en het trainen van medewerkers op het gebied van informatiebeveiliging.

3.3 Huisvesting

Sanquin werkt aan een toekomstbestendige Bloedbank-keten, van afname tot ziekenhuis. Zo kunnen we een robuuste, efficiënte bloedvoorziening verzorgen met blijvende impact op de samenleving.

Afnamelocaties

In 2023 zijn enkele afnamelocaties samengevoegd. Zo zijn de locaties Emmen en Hoogeveen samengevoegd, waarbij locatie Hoogeveen is vergroot. Ook zijn Breda en de Mobiele Afnamelocatie Oosterhout samengevoegd, waarbij Breda binnen Breda zal worden verhuisd. Het is ook de intentie om de locaties Amersfoort, Tilburg en Eindhoven te verbouwen en om locaties Hengelo en Enschede samen te voegen in Hengelo. De doelstelling blijft om landelijke dekking te houden en tegelijkertijd de bloed- en plasma-inzameling efficiënter en doelmatiger te maken. Dit doen we onder andere door onze mobiele afnamelocaties zo goed mogelijk te spreiden, om iedereen de gelegenheid te geven binnen een reistijd van 25 autominuten te komen doneren. De visie van de Donor Advies Raad (DAR) wordt in dit beleid betrokken.

Bewerking, Uitgifte, QC en Logistiek

Daarnaast hebben we in 2023 een studie gedaan naar verbetering van de huisvesting van Bewerking, Uitgifte, QC en Logistiek. Verschillende activiteiten worden centraal en logisch bij elkaar gebracht om effectiever en efficiënter te kunnen werken. We streven naar een logischer spreiding over het land van de uitgiftepunten na. Bovendien kunnen de huidige locaties niet altijd worden aangepast aan de wensen van Sanquin en geldende wet- en regelgeving.

We hebben grondig laten onderzoeken en doorrekenen op welke plaatsen we in Nederland moeten zitten om heel Nederland te dekken en geen dubbelingen te hebben. Een belangrijke overweging die mee heeft gewogen is dat er zo min mogelijk gevolgen moeten zijn voor onze medewerkers. Concreet betekenen de plannen dat Sanquin de komende twee jaar gaat vertrekken uit haar huidige panden in Nijmegen en Amsterdam voor deze activiteiten. Ook de Uitgiftepunten in Deventer, Eindhoven en Maastricht worden geherhuisvest. Met de ziekenhuizen die iets gaan merken van deze veranderingen wordt het gesprek gevoerd om te bepalen wat de impact is op lokale processen. Uitgangspunt is dat Sanquin blijft voldoen aan de gemaakte afspraken over levering van bloedproducten in maximaal 5 kwartier.

Sanquin Property & Services

Al het vastgoed op de Plesmanlaan is sinds 2022 in eigendom van Sanquin Health Solutions (SHS), dat daarvoor de vastgoedentiteit Sanquin Real Estate B.V. heeft opgericht. Daaruit voortvloeiend werd het praktischer om ook het vastgoedgerelateerde deel van het Facilitair Bedrijf van Stichting Sanquin onder te brengen bij SHS. Per 2023 verzorgt dit onderdeel onder de naam Sanquin Property & Services voor alle Hid-campusbewoners de facilitaire dienstverlening die van belang is voor een prettig verblijf, zoals onderhoud en schoonmaak, maar ook vergadervoorzieningen en catering.

3.4 Nieuwe cao

Sanquin heeft haar eigen cao, (deels) gebaseerd op de ziekenhuis-cao, die op alle bedrijfsonderdelen van toepassing is. In juni 2023 is met de vakbonden FNV Zorg & Welzijn en CNV Zorg & Welzijn overeenstemming bereikt over nieuwe cao die geldig is van 1 januari 2023 tot 1 januari 2024. Daarin is afgesproken om de salarissen per 1 februari 2023 te verhogen met 5%. De minimale verhoging is daarbij bruto €150 per maand op fulltime basis. De salarissen zijn per 1 november 2023 nog eens verhoogd met 5%.

3.5 Thuiswerkbeleid

Van de ruim 2.000 medewerkers binnen Sanquin werken er ruim 400 in functies die voor hybride werken geschikt zijn. In 2023 is een nieuwe thuiswerkregeling ingegaan voor deze medewerkers, waarbij leidinggevenden en hun medewerkers voor elke situatie afspraken op maat maken. Uitgangspunt is daarbij dat nieuwe medewerkers in de eerste 6 maanden de tijd krijgen om een band met de organisatie op te bouwen en daarna kunnen deelnemen aan de thuiswerkregeling.

3.6 Leiderschapsprogramma

Sinds 2023 zijn we binnen Sanquin met een leiderschapsprogramma gestart om het persoonlijk leiderschap van leidinggevenden te ontwikkelen en om de samenwerking over afdelingen heen te bevorderen. Verder investeren we in opleidingen voor locatiemanagers en senior donorartsen, in lijn met de reorganisatie die is doorgevoerd binnen de Bloedinzameling (zie paragraaf 1.6).

3.7 Prothya Biosolutions en de Nederlandse plasmavoorziening

Het aanbieden van plasmageneesmiddelen op de Nederlandse markt is een in de Wibv vastgelegde taak van Stichting Sanquin. Met goedkeuring van het ministerie van VWS is deze taak momenteel uitbesteed aan Prothya Biosolutions Netherlands B.V. onder verantwoordelijkheid van Stichting Sanquin. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een plasma leveringsovereenkomst. Om voorbereid te zijn op de invulling van deze wettelijke taak na de duur van deze plasma leveringsovereenkomst, heeft Sanquin zich in 2023 beraad en zal zich de komende periode verder beraden over de plasmavoorziening in de toekomst.

Sanquin zamelt jaarlijks ongeveer 400.000 kg plasma in dat bedoeld is voor de productie van plasmageneesmiddelen. Met dit ingezamelde plasma wordt aan ongeveer 55% van de Nederlandse behoefte aan immunoglobulinen voldaan en kan aan 100% van de albumine-behoefte in Nederland worden voldaan.

De verkoopprijs van het plasma is langjarig vastgesteld met goedkeuring van de minister en wordt jaarlijks geïndexeerd. Deze prijs dekt echter niet de kosten van inzameling en verwerking. Het verschil tussen de prijs waartegen Sanquin het plasma levert aan Prothya en de kostprijs daarvan wordt als toeslag op de prijs van bloedproducten verwerkt. Sanquin zet zich voortdurend in om de kostprijs van plasma te verlagen door een hogere inzameling, en daarmee de plasma-toeslag te verlagen. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld het neerzetten van een plasma only centrum en het opschalen van de capaciteit voor plasmafereses. De afgelopen jaren is extra afereplasma ingezameld. Meer inzameling is nodig om tegemoet te komen aan de toenemende behoefte aan immunoglobulinen, de afnemende behoefte aan rode bloedcellen en de behoefte om zelfvoorzienend te zijn. Recent heeft Sanquin een nieuwe indexeringsafspraken voor de plasma leveringsovereenkomst kunnen maken met Prothya die in deze tijd van hoge inflatie beter passend is. Sanquin heeft hierdoor en door het nemen van efficiencymaatregelen de afgelopen jaren de totale plasmatoeslag nagenoeg gelijk weten te houden.

3.8 Samen duurzaam

In 2023 is een projectgroep aangesteld die zich bezig houdt met het uitwerken van de rapportage verplichtingen gebaseerd op de Europese en Nederlandse regelgeving en het verder ontwikkelen van een zichtbaar en door de organisatie gedragen MVO beleid. Deze projectgroep heeft inmiddels de naam gekregen Samen Duurzaam.

Sanquin brengt verder continu focus aan in het beleid voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en onderneemt daarin verschillende initiatieven, waaronder het omlaag brengen van de temperatuur in de gebouwen ("de knop om"). In het najaar heeft er een Sanquin Duurzame impact dag plaatsgevonden, waarop zwerfinator Dirk Groot medewerkers heeft uitgedaagd om allemaal meer bij te dragen aan een groenere en gezondere wereld. Ook in 2023 heeft een groep internationale hbo-studenten in het kader van de SDG Challenge, een challenge op het gebied van duurzaamheid, de reis die de bloedzak aflegt van donor tot ziekenhuis onderzocht en gekeken hoe deze reis duurzamer kan worden gemaakt.

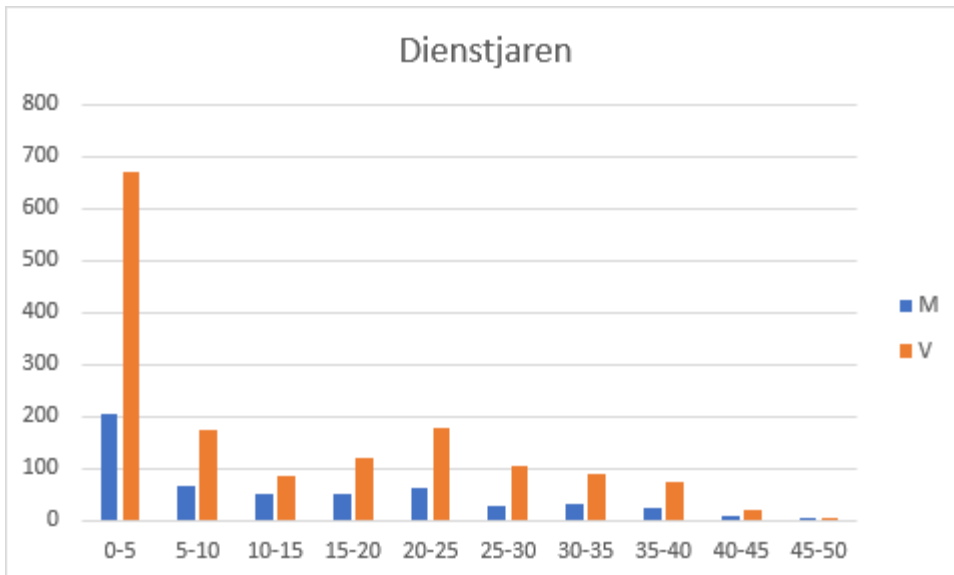
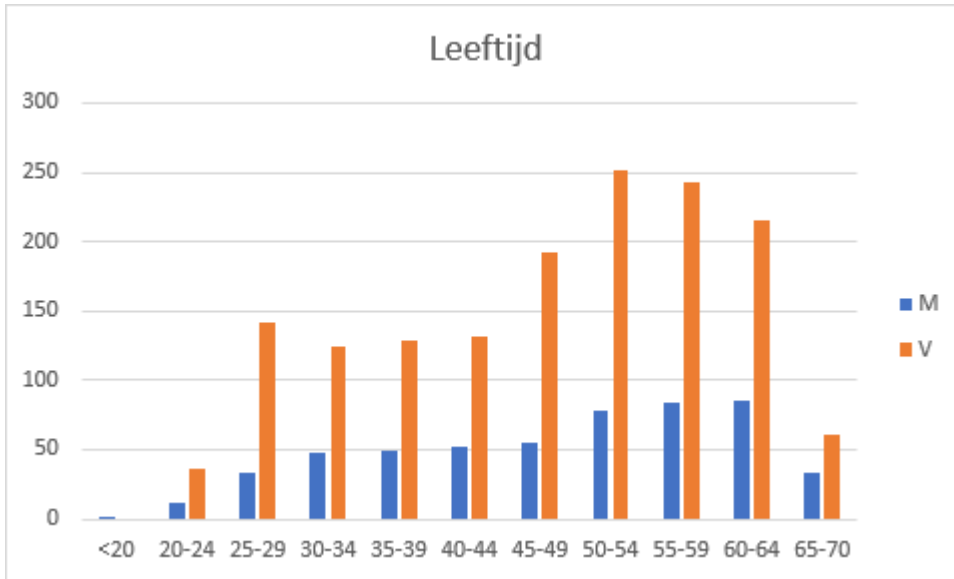
Duurzame koffiebekers

Per 1 januari 2024 is het in Europa niet meer toegestaan om plastic-houdende wegwerpbekers te gebruiken. Omdat alle donorcafés van Sanquin glazen en porseleinen servies hebben, hoefden we daar niet te zoeken naar een alternatief om van een kopje koffie of thee of wat anders te kunnen genieten. Voor alle medewerkers op de Hid-campus zijn unieke porseleinen Hid-mokken besteld om te gebruiken. Omdat deze mokken nog niet geleverd konden worden per 1 januari 2024, is er in 2023 een tijdelijk alternatief geregeld: een koffiebeker van zwaar plastic die honderden wasbeurten meegaat en volledig recyclebaar is.

3.9 Sociaal jaarverslag

Personeelsbezetting per 31 december 2023

	Fulltime		Parttime		Totaal		tov 2022	
	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE
Mannen	381	385	151	105	532	490	-1%	-2%
Vrouwen	383	386	1143	729	1526	1115	0%	1%
Totaal	764	771	1294	834	2058	1605	0%	0%

In 2023 is het totaal aantal medewerkers gelijk gebleven. Wel is er een verschuiving zichtbaar waarbij er meer medewerkers fulltime zijn gaan werken (+11%). Van de medewerkers die in 2023 in dienst waren had 24% een contract voor bepaalde tijd, gelijk aan 2022. Het ziekteverzuim is ten opzichte van 2022 gedaald naar 6.5%.

4. Over Sanquin

Stichting Sanquin voert taken uit die voortkomen uit de Wibv. Deze wet regelt in Nederland de uitgangspunten voor en de structuur van de bloedinzameling tot en met de aflevering van het bloedproduct aan de afnemer, doorgaans een ziekenhuis. Stichting Sanquin is aangewezen als bloedvoorzieningsorganisatie en bestaat uit de organisatieonderdelen Bloedbank, Research & LabServices en de Concernstaf en -diensten. Bovendien is Stichting Sanquin (de enige) aandeelhouder van Sanquin Health Solutions Group B.V. (SHS), waarin een aantal commerciële activiteiten zijn ondergebracht.

Onze werkzaamheden

Stichting Sanquin heeft op grond van de Wibv de taak om de bloedvoorziening in Nederland te organiseren. Een deel van die taak is de zorg voor het beschikbaar stellen van plasmageneesmiddelen in Nederland. Daartoe wordt in Nederland plasma ingezameld dat vervolgens wordt gebruikt voor productie van plasmageneesmiddelen voor Nederlandse patiënten. Stichting Sanquin heeft deze laatste taak, met goedkeuring van het ministerie van VWS, uitbesteed aan Prothya Biosolutions Netherlands BV (voorheen Sanquin Plasma Products BV).

Stichting Sanquin is een not-for-profit organisatie die ervoor zorgt dat patiënten in Nederland altijd geholpen kunnen worden met voldoende en veilige bloedproducten, van de hoogste kwaliteit. Dat kunnen we doen dankzij de vrijwillige en onbaatzuchtige bijdrage van onze donors. Met onze bloedproducten, ons onderzoek, onze diagnostiek en innovaties dragen wij bij aan de kwaliteit van leven van patiënten.

In 2023 bestonden onze werkzaamheden uit:

- het afnemen, bewerken en uitgeven van bloedproducten;
- het inzamelen van plasma voor de productie van plasmageneesmiddelen;
- het verrichten van aferese-diensten voor ziekenhuizen;
- diagnostisch onderzoek voor ziekenhuizen;
- PCR-tests op COVID-19 voor de GGD;
- wetenschappelijk onderzoek op het gebied van transfusiegeneeskunde, hematologie en immunologie;
- het vertalen van onderzoeksideeën naar concrete nieuwe producten en diensten;
- onderwijs, opleidingen en nascholing.

Onze missie

Samen met de donor voor een beter leven van de patiënt.

Onze visie

Sanquin is een kennisintensieve organisatie die levensreddende producten ontwikkelt en levert en zich richt op behoeftes in de zorg. Daarnaast ontwikkelt Sanquin door wetenschappelijk onderzoek nieuwe oplossingen voor medische problemen op het gebied van de transfusiegeneeskunde, hematologie en immunologie. Waar nodig gaan we samenwerkingen aan met externe partijen om deze ideeën om te zetten in concrete producten en diensten voor patiënten. Wij zijn ons voortdurend bewust van onze verantwoordelijkheid tegenover donors om zorgvuldig, verantwoord en doelmatig met hun gift om te gaan en tegenover de patiënten om hun belang en veiligheid voorop te stellen.

Onze kernwaarden

Verantwoordelijk, Verbindend, Vernieuwend

Kostenefficiënte organisatie

De belangrijkste bron van inkomen voor Sanquin is de verkoop van bloedproducten. De opbrengst daarvan gebruiken we om als zelfstandig instituut te kunnen voortbestaan. Bij ons prijsbeleid hanteren wij de principes van Fair Medicine. Wij beseffen dat wij scherp moeten blijven op een kostenefficiënte organisatie om daarmee bij te dragen aan het in de hand houden van de zorgkosten in Nederland. Op deze manier kunnen wij Sanquins

(financiële) zelfstandigheid in stand houden.

De organisatiestructuur

Stichting Sanquin bestond in 2023 uit de volgende organisatieonderdelen: Sanquin Bloedbank, Research & LabServices en de Concernstaf en -Diensten. Stichting Sanquin houdt alle aandelen in SHS, die op haar beurt aandeelhouder is van Sanquin Diagnostiek BV, Sanquin Innovatie BV (Sanquinnovate), Direct Diagnostics BV, Sanquin Real Estate BV en Sanquin IP BV. De Concernstaf en -Diensten ondersteunt al deze organisatieonderdelen. Daarnaast behoudt SHS (in)direct een minderheidsbelang in Prothya Biosolutions Netherlands BV en in andere deelnemingen. SHS heeft in 2023 het prioriteitsaandeel dat zij had in Prothya Biosolutions Netherlands BV overgedragen aan Stichting Sanquin.

De verschillende onderdelen

Sanquin Bloedbank zorgt voor de inzameling van het bloed en plasma van donors en levert bloedcomponenten aan de ziekenhuizen. Daarnaast adviseert de Bloedbank over deze bloedproducten en is zij nauw betrokken bij klinisch wetenschappelijk onderzoek. Het ingezamelde plasma levert de Bloedbank aan Prothya Biosolutions Netherlands BV voor de productie van plasmageneesmiddelen.

Research & LabServices doet onderzoek op het gebied van transfusiegeneeskunde, hematologie, immunologie en oncologie om het gebruik van bestaande bloedproducten te verbeteren, te verminderen of nieuwe producten te ontwikkelen. Sanquin heeft voor deze onderzoeken samenwerkingsverbanden met (veelal academische) onderzoekscentra in binnen- en buitenland. De klinische brugfiguren die deels bij Sanquin en deels bij ziekenhuizen zijn aangesteld, zijn instrumenteel om vragen vanuit de kliniek naar Sanquin te brengen en resultaten van onderzoek naar de patiënt. Het onderzoek van Sanquin wordt voor ongeveer 50% gefinancierd uit externe financiering. Research & LabServices werkt nauw samen met Sanquinnovate voor verdere valorisatie van onderzoeksideeën.

Sanquin Health Solutions Group (SHS) is de houdstermaatschappij van de vennootschappen waarmee de commerciële activiteiten van Sanquin worden uitgevoerd, zoals hieronder beschreven.

Sanquin Diagnostiek BV verricht laboratoriumonderzoek op het gebied van bloedtransfusie en immunologie. Daarnaast doet zij genetisch onderzoek naar onder andere bloedgroepen. Sanquin Diagnostiek kan al het bloedgerelateerde laboratoriumonderzoek voor ziekenhuizen, verloskundige praktijken, verzekeringsorganisaties, farmaceutische bedrijven en andere instituten uitvoeren.

Sanquinnovate is het valorisatievehikel van Sanquin Research om onderzoeksideeën te vertalen naar concrete nieuwe producten en diensten, in lijn met de medische behoeften waarop we ons richten. Binnen Sanquinnovate worden de ideeën vennootschap-overstijgend opgepakt en als business case verder ontwikkeld, indien nodig met externe partners.

Direct Diagnostics BV verkoopt via haar online platform diagnostische thuistests voor preventieve gezondheidszorg. (Deze BV is eind februari 2024 verkocht aan een derde partij).

Sanquin Real Estate BV organiseert de exploitatie van het bestaande en nieuw te ontwikkelen vastgoed. Al het eigen vastgoed (gebouwen op de Plesmanlaan) is hierin ondergebracht.

Sanquin IP BV is opgericht voor het in eigendom houden, het beheren, creëren, verkrijgen en exploiteren van rechten van intellectuele eigendom ten behoeve van Stichting Sanquin.

Bestuur Stichting Sanquin gedurende 2023

Aansturing van en toezicht op de stichting is op de volgende manier ingericht:

- Dhr. prof. dr. Ivo N. van Schaik (CEO, lid ExCo)
- Mw. dr. Daphne C. Thijssen-Timmer (Directeur Bloedbank, lid ExCo)
- Dhr. prof. Dr. Gerald de Haan (Directeur Research & LabServices, lid ExCo)
- Mw. drs. Coraline Panis (CFO, lid ExCo)

Nevenfuncties bestuur Stichting Sanquin

In dit overzicht zijn de belangrijkste nevenfuncties opgenomen van de leden van het bestuur van Stichting Sanquin gedurende 2023. Een nevenfunctie van een van de bestuursleden heeft de goedkeuring van de Raad van Toezicht nodig, als deze nevenfunctie een meer dan minimale werkbelasting kan opleveren of anderszins strijdig kan zijn met de belangen van Sanquin.

Dhr. prof. dr. Ivo N. van Schaik (1962)

Hoofdfunctie:

CEO Stichting Sanquin Bloedvoorziening

Nevenfuncties:

- Hoogleraar Neurologie Amsterdam UMC, Universiteit van Amsterdam
- Voorzitter Stichting Klinische Neurologie Azua
- Lid van de Raad van Commissarissen van het Ommelander Ziekenhuis Groningen
- Lid van het bestuur van de Stichting Elisabeth van Thüringenfonds
- Lid van de Raad van Toezicht Vijf Meren Kliniek

Mw. dr. Daphne C. Thijssen-Timmer (1975)

Hoofdfunctie:

Directeur Bloedbank Stichting Sanquin Bloedvoorziening (tot 1 april 2024)

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Advies Stichting TRIP
- Lid Committee of Experts on Blood Transfusion van het EDQM (European Directorate on the Quality of Medicines) van de Raad van Europa
- Vicevoorzitter Executive Board van de European Blood Alliance

- Board member, Alliance of Blood Operators
- Board member, International Plasma and Fractionation Association
- Bestuurslid, Stichting Academic Institute for International Development of Transfusion Medicine
- Bestuurslid, stichting Blood for Life (ex officio)

Dhr. prof. Dr. Gerald de Haan (1965)

Hoofdfunctie:

Directeur Research Stichting Sanquin Bloedvoorziening

Nevenfuncties:

- Hoogleraar Moleculaire Stamcelbiologie, Universiteit van Amsterdam / Amsterdam UMC
- Principal Investigator, Cancer Center Amsterdam / Amsterdam UMC
- Lid Wetenschappelijke Adviesraad, Centre for Genome Organisation and Maintenance / Brunel University London
- Lid Wetenschappelijk Raad, Danish Cancer Society
- Penningmeester Dutch Society for Stem Cell Research (DSSCR)
- Lid ZonMW Programma Translationeel Onderzoek
- Lid ZonMW Rubicon Programma
- Lid NWO ENW-Klein 4 subsidie-beoordelingscommissie
- Bestuurslid, stichting Blood for Life (ex officio)

Mw. drs. Coraline Panis (1967)

Hoofdfunctie:

CFO Stichting Sanquin Bloedvoorziening

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Commissarissen Sanquin Health Solutions (ex officio)
- Bestuurslid, stichting Blood for Life (ex officio)
- Lid Raad van Toezicht Utrechts Landschap
- Non-executive Director Prothya Biosolutions Netherlands BV

5. Financiële Resultaten

Per 5 januari 2023 is de nieuwe vennootschap Sanquin Property & Services BV opgericht door middel van een afsplitsing van de vastgoedgerelateerde activiteiten van concernstaf 'Facilitair Bedrijf' binnen Stichting Sanquin Bloedvoorziening. De splitsing is voor de financiële gegevens effectief per 1 januari 2023. Sanquin Property & Services BV wordt als 100% dochteronderneming van Sanquin Health Solutions Group BV in de consolidatie opgenomen. In de vergelijkende cijfers over boekjaar 2022 is nog tot aan verkoopdatum, zijnde 21 oktober 2022, voor 100% de winst-en-verliesrekening van Essange Reagents BV in de consolidatie opgenomen.

Belangrijke financiële ontwikkelingen in 2023

5.1 Winst-en-verliesrekening

Het nettoresultaat van de Sanquin-groep verslechtert met € 95,1 miljoen naar een verlies van € 4,7 miljoen in 2023 ten opzichte van een winst van € 90,4 miljoen in 2022. De belangrijkste verklaring voor deze verslechtering van het resultaat is de incidentele bate uit de verkoop van de aandelen in het kapitaal van Essange Reagents BV in 2022.

Daar tegenover worden lagere opbrengsten als gevolg van dalende productomzetten en een afname van de COVID-19 dienstverlening versterkt door hogere personeelskosten als gevolg van CAO verhogingen in 2023. Met name de boekwinst op de verkoop van het pand in Nijmegen, waardevermindering immateriële vaste activa, BTW suppleties, Strategische projectkosten en het vrijvallen van een voorziening plasma-indexatie hebben in 2023 tot incidentele kosten en opbrengsten geleid. Gecorrigeerd voor incidentele opbrengsten en kosten in 2022 en 2023 is het bedrijfsresultaat in 2023 met € 6,3 miljoen negatief, een bedrag van € 2,5 miljoen lager dan in 2022 (€ 3,8 miljoen negatief). Het genormaliseerde netto resultaat over boekjaar 2023 is € 4,6 miljoen negatief (2022: € 5,3 miljoen negatief).

In verkorte vorm ziet de winst- en verliesrekening er (totaal en genormaliseerd voor incidentele posten) als volgt uit:

	2023			2022			Mutatie	
	2023 totaal	2023 incidenteel	2023 genor- maliseerd	2022 totaal	2022 incidenteel	2022 genor- maliseerd	genormaliseerd resultaat	
(x € miljoen)	€	€	€	€	€	€	€	%
Opbrengsten	255,6	1,4	254,2	257,3	1,6	255,7	-1,5	-0,6%
Voorraadmutatie	-	-	-	-0,1	-	-0,1	0,1	-100,0%
Opbrengsten	255,6	1,4	254,2	257,2	1,6	255,6	-1,4	-0,5%
Kosten van grond- en hulpstoffen	-36,0	-	-36,0	-37,2	-	-37,2	1,2	-3,2%
Personeelskosten	-130,4	-0,1	-130,3	-125,9	-	-125,9	-4,4	3,5%
Overige bedrijfskosten	-87,9	-2,8	-85,1	-92,7	-4,6	-88,1	3,0	-3,4%
Afschrijvingen	-6,9	2,2	-9,1	-8,2	-	-8,2	-0,9	11,0%
Overige waardeveranderingen	-0,3	-0,3	-	-	-	-	-	0,0%
Totaal kosten	-261,5	-1,0	-260,5	-264,0	-4,6	-259,4	-1,1	0,4%
Bedrijfsresultaat	-5,9	0,4	-6,3	-6,8	-3,0	-3,8	-2,5	65,8%
Financiële baten en lasten	1,6	-	1,6	-0,5	-	-0,5	2,1	-420,0%
Belastingen	-	-0,1	0,1	-5,5	-4,5	-1,0	1,1	-110,0%
Resultaat deelnemingen	-0,4	-0,4	-	103,2	103,2	-	-	0,0%
Netto resultaat	-4,7	-0,1	-4,6	90,4	95,7	-5,3	0,7	-13,2%

De verwachtingen die vorig jaar werden afgegeven, zijn dat in 2023 verder gewerkt zou worden aan de uitrol van de herijkte strategie, dat Diagnostiek geen opbrengsten meer zou realiseren uit de dienstverlening met betrekking tot PCR-testen maar dat er wel groeimogelijkheden zouden zijn in de opdrachten voor farma- en biotechbedrijven, dat Sanquinnovate een verdere groei en ontwikkeling zou laten zien vanuit de IP-portefeuille, dat de nieuw opgerichte Sanquin Property & Service de vastgoedgerelateerde facilitaire diensten zou gaan verlenen en dat het aantal campusbewoners van Sanquin Real Estate zou groeien. De verwachte ontwikkeling van de omzet en rentabiliteit voor 2023 zou afhankelijk zijn van het voortduren van de situatie in Oekraïne. De verwachting was een stijgende inflatie welke beperkt in de verkoopprijzen doorberekend zou kunnen worden en een stijgende loonontwikkeling welke nauwlettend in de gaten gehouden diende te worden.

Deze verwachtingen zijn in 2023 grotendeels uitgekomen. Diagnostiek heeft geen opbrengsten meer gerealiseerd uit de COVID-19 dienstverlening en de omzetgroei op opdrachten voor farma- en biotechbedrijven is gedeeltelijk gerealiseerd. Sanquinnovate heeft een verdere groei en ontwikkeling vanuit de IP-portefeuille gerealiseerd waarbij tevens hogere licentieopbrengsten zijn behaald. Sanquin Property & Services is opgericht en heeft de vastgoedgerelateerde facilitaire diensten verricht. De stijgende inflatie en de daaruit voortvloeiende CAO verhoging heeft tot een hoger kostenniveau geleid, welke inderdaad maar beperkt doorberekend kon worden in de verkoopprijzen. De energietarieven zijn echter in de loop van 2023 weer naar beneden bijgesteld.

Opbrengsten

De totale opbrengsten dalen in 2023 met € 1,6 miljoen naar € 255,6 miljoen (2022: € 257,2 miljoen). De

productomzet is met € 8,5 miljoen gedaald van € 239,5 miljoen in 2022 naar € 231,0 miljoen in 2023. Gecorrigeerd voor incidentele opbrengsten in 2022 en 2023 zijn de totale opbrengsten € 1,4 miljoen lager dan in 2022.

De productomzet kan als volgt worden gespecificeerd:

(x € miljoen)	2023	2022	Mutatie	
	€	€	€	%
Per product				
Omzet Bloedbank	187,0	175,6	11,4	6%
Omzet Diagnostiek	31,7	34,1	-2,4	-7%
Omzet Reagents	-	17,5	-17,5	-100%
Omzet Research	12,2	12,2	-	0%
Omzet Overige activiteiten	0,1	0,1	-	0%
	<u>231,0</u>	<u>239,5</u>		

De productomzet van de Bloedbank stijgt met € 11,4 miljoen. Dit wordt met name verklaard door een stijgende omzet uit plasma en bloedproducten, deels als gevolg van een indexatie van de bloedprijzen variërend van 3,4% tot 4,3% in 2023. De daling in de productomzet van Diagnostiek (€ 2,4 miljoen) wordt grotendeels verklaard door de afname van de COVID-19 dienstverlening, zijnde het uitvoeren van de PCR-coronatesten. De daling wordt deels gecompenseerd door een stijgende omzet op de andere productgroepen zoals patiëntendiagnostiek en pharma Biotech services. De productomzet Reagents valt weg in 2023 door de verkoop van Essange Reagents BV in 2022.

De overige bedrijfsopbrengsten stijgen met € 6,8 miljoen (38,2%), hoofdzakelijk doordat in 2023 een deel van de concernstaf dienstverlening aan Essange Reagents BV is gecontinueerd.

Kosten

De totale kosten dalen in 2023 met € 2,5 miljoen naar € 261,5 miljoen (2022: € 264,0 miljoen). Deze afname van 0,9% wordt hoofdzakelijk verklaard door de verkoop en dientengevolge ontvoeging uit de consolidatie van Essange Reagents BV per 21 oktober 2022.

De inkoopkosten zijn € 1,2 miljoen lager dan vorig jaar, grotendeels verklaard door ontvoeging uit de consolidatie van Essange Reagents BV per 21 oktober 2022.

De personeelskosten stijgen met € 4,5 miljoen, grotendeels verklaard door de CAO verhogingen gedurende 2023 en deels gecompenseerd door een afname in FTE. De genormaliseerde personeelskosten stijgen in 2023 met € 4,4 miljoen (+ 3,5%). Het gemiddeld aantal werknemers in de huidige Sanquin-groep daalt met 70 FTE (-4,2%) naar 1.594 (2022: 1.664). De voornaamste verklaring van de afname in FTE is de ontvoeging uit de consolidatie van Essange Reagents BV.

De overige bedrijfskosten dalen met € 4,8 miljoen, grotendeels verklaard door ontvoeging uit de consolidatie van Essange Reagents BV per 21 oktober 2022. Gecorrigeerd voor incidentele kosten in 2022 en 2023 zijn de overige bedrijfskosten in 2023 € 3,0 miljoen lager dan in 2022.

De afschrijvingen dalen met € 1,3 miljoen (-15,9%), deze afname wordt grotendeels verklaard door een incidentele boekwinst uit de verkoop van een pand van € 2,2 miljoen. Gecorrigeerd voor incidentele resultaten stijgen de afschrijvingskosten met € 0,9 miljoen.

De financiële baten en lasten van totaal € 1,6 miljoen positief liggen € 2,5 miljoen hoger dan in 2022. De stijging van de rentebaten komt door het wegzetten van overtollige bankgelden in kortlopende deposito's. De overtollige bankgelden zijn ontstaan uit de verkoop van de aandelen Essange Reagents BV. De hoge positieve resultaten (€ 103,2 miljoen) uit deelnemingen waren in 2022 het gevolg van de verkoop van de aandelen in het kapitaal van Sanquin Reagents, versterkt door de ontvangen eerste earn out en de afwikkeling van enkele overige afspraken vanuit de afspraken met betrekking tot de verkoop van Prothya in 2020. Deze resultaten waren als incidenteel resultaat aangemerkt.

In 2023 is een belastinglast verantwoord van € 0,0 miljoen. Voorgaand jaar bedroeg de belastinglast € 5,5 miljoen, hierin is onder meer een afwaardering van de belastinglatentie van € 3,6 miljoen verantwoord. Gecorrigeerd voor incidentele kosten is de belastinglast in 2022 € 0,8 miljoen. De belastinglast in 2022 en 2023 is berekend over het totale belastbaar resultaat, inclusief de incidentele opbrengsten en kosten.

5.2 Balans

Het balanstotaal komt uit op € 252,1 miljoen en neemt daardoor met 13,6% af ten opzichte van 2022 (€ 265,7 miljoen).

De balans van Sanquin ziet er in verkorte vorm als volgt uit:

(x € miljoen)	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Vaste activa	60,5	64,8
Voorraden	4,1	4,5
Vorderingen	72,6	60,5
Liquide middelen	114,7	135,9
Totaal activa	<u>251,9</u>	<u>265,7</u>
Voorzieningen	2,5	2,7
Langlopende schulden	1,7	2,3
Kortlopende schulden	50,6	58,9
Groepsvermogen	197,1	201,8
Totaal passiva	<u>251,9</u>	<u>265,7</u>

Het totale werkkapitaal bedraagt € 140,8 miljoen (2022: € 142,0 miljoen). Binnen het werkkapitaal laten de liquide middelen een afname zien van € 21,2 miljoen (-15,6%) als gevolg van het negatieve resultaat boekjaar 2023 en de investeringen in vaste activa. De vorderingen stijgen met € 12,1 miljoen (+ 20,0%). Deze stijging wordt met name verklaard door een nog te ontvangen opbrengst van een verkocht pand rond balansdatum, de oprichting van Sanquin Property & Services BV en de toevoeging van de BV aan de consolidatie in 2023.

In relatie tot de opbrengsten bedraagt het werkkapitaal (exclusief liquide middelen) 10,2% (2022: 2,4%). Dit percentage wordt ultimo 2022 echter licht vertekend door het verschil in consolidatie van de vennootschap Essange Reagents, die in de balans niet en in de winst-en-verliesrekening wel plaatsgevonden heeft. Geschoond voor Reagents in de geconsolideerde opbrengsten bedraagt het werkkapitaal (exclusief liquide middelen) ultimo 2022 2,6%.

Het werkzaam vermogen (capital employed) is met € 201,3 miljoen € 5,5 miljoen lager dan in 2022 (€ 206,8 miljoen). Het rendement op het werkzaam vermogen per ultimo boekjaar, gebaseerd op het bedrijfsresultaat, komt uit op -2,9% (2022: -3,3%).

Het totale eigen vermogen per ultimo boekjaar bedraagt € 197,1 miljoen (2022: € 201,8 miljoen).

De liquiditeitsratio per ultimo boekjaar van 3,8 is redelijk in lijn met de ratio ultimo 2022 (3,4). De solvabiliteit per ultimo boekjaar komt uit op 78,2% (2022: 76,0%).

5.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht van Sanquin ziet er in verkorte vorm als volgt uit:

(x € miljoen)	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Bedrijfsresultaat	-5,9	-6,8
Afschrijvingen, waardeveranderingen en mutatie voorzieningen	9,2	9,2
Mutaties in werkkapitaal (voorraden, vorderingen en kortlopende schulden)	-20,0	-9,0
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-16,7	-6,6
Overige operationele mutaties	1,6	0,2
Kasstroom uit operationele activiteiten	-15,1	-6,4
Kasstroom uit investeringen immateriële vaste activa	-0,3	-0,2
Kasstroom uit investeringen materiële vaste activa	-4,1	-9,3
Kasstroom uit investeringen financiële vaste activa	-1,2	112,4
Geldmiddelen bij gedeconsolideerde maatschappijen	-	-4,0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-0,5	-9,4
Nettokasstroom	-21,2	83,1

De kasstroom uit operationele activiteiten bedraagt € 15,1 miljoen negatief (2022: € 6,4 miljoen negatief). De daling van € 9,2 miljoen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de mutaties in werkkapitaal (€ 20,0 miljoen negatief) vanuit een toename van de vorderingen.

De nettokasstroom bedraagt € 21,2 miljoen negatief (2022: 83,1 miljoen positief). De kasstroom uit operationele activiteiten is lager dan de kasstroom uit investeringen en financieringsactiviteiten, met name door de mutaties in investeringen materiële vaste activa.

6. Risicomanagement

6.1 Integrale risicomanagementaanpak

Sanquin heeft de ambitie om bij iedereen het risicobewustzijn in zijn/haar DNA te verankeren waardoor de beheersing van risico's een integraal onderdeel is van de dagelijkse werkzaamheden. Dit wordt ook wel 'integraal risicomanagement' genoemd. Hiervoor heeft Sanquin een Roadmap voor Risicomanagement opgesteld, waarmee in 2023 verdere stappen zijn gezet om risicomanagement naar een hoger volwassenheidsniveau te tillen. Speerpunten hierbij zijn: integraliteit, standaardisatie en aansluiting van risicobeheersing op bestaande processen. Gedurende 2022 is hiervoor een kwartiermaker Risico & Compliance gestart om een integrale risicomanagementaanpak te ontwikkelen voor de bloedvoorziening, onderzoek, diagnostisch testen, valorisatie en de ondersteunende bedrijfsvoering. Met het inrichten van een sterke Risk & Compliance-functie beoogt Stichting Sanquin meer 'in control' te komen en weerbaar te zijn voor alle uitdagingen die op haar afkomen. We maken gebruik van integraal risicomanagement waarbij nauw wordt samengewerkt met de Chief Information Security Officer, de Business Continuity Officer, de Functionaris Gegevensbescherming en Kwaliteitsmanagement. Integraal risicomanagement stelt ons in staat om mogelijke risico's binnen de organisatie beter te identificeren, samen te brengen en zo beter te beheersen. Hiermee creëren we meer zekerheid dat we onze strategische doelstellingen behalen. De inrichting van de aanpak heeft in 2023 verder vorm gekregen door het opstellen van het Risico & Controle-raamwerk en de start van de implementatie ervan. Zo zijn gedurende 2023 de volgende bouwstenen geïmplementeerd:

- 1) een nieuwe risicotaxonomie met daarin de voor Sanquin belangrijkste risicothema's
- 2) integraal risicomanagementbeleid
- 3) een periodiek risicocomité
- 4) risicoanalyses als onderdeel van de strategiebepaling en bij nieuwe initiatieven
- 5) actiemonitoring.

Gedurende de komende periode zullen steeds meer bouwstenen van het Risico & Controle-raamwerk worden ingevoerd om zo de basis op orde te houden en nog beter te kunnen sturen op risico's.

6.2 Risicobereidheid en risicoprofiel

Omdat het volledig uitsluiten van risico's niet mogelijk is, zoekt Sanquin steeds naar de juiste balans tussen risicoacceptatie en het nemen van mitigerende maatregelen. Dit zijn de thema's waarop we risicobeheersing uitvoeren: Donorrisico, Aanpassingsrisico, Innovatie risico, ESG risico, Informatiebeveiligingsrisico, Privacy risico, Compliance risico, Financieel risico en Operationeel risico (waaronder het Operationeel executierisico, Bloedproductveiligheidsrisico, Business Continuïteitsrisico, Datamanagement risico, Financiële rapportage risico, HR risico, Fraude risico en Uitbestedingsrisico). Zo heeft de Raad van Bestuur verschillende codes en beleidsstukken vastgesteld, waaronder het integraal risicomanagement beleid, het informatiebeveiligingsbeleid, het privacybeleid, het kwaliteitshandboek en de verplichte code of conduct, die voor de gehele Sanquin-groep gelden. Deze codes en beleidsstukken zijn toegankelijk voor de medewerkers van Sanquin gepubliceerd.

Voor de Sanquin-groep in haar geheel is het risicoprofiel middel; we mijden bedreigingen voor de wettelijke (publieke) taken en nemen weinig risico's, zowel bij mogelijke bedreigingen als bij kansen in het bloedvoorzieningsproces en onze research werkzaamheden. Voor onze niet-wettelijke (commerciële) activiteiten nemen we wat meer risico. Maar we hanteren voor alle onderdelen een zerotolerancebeleid ten aanzien van fraude. Als onderdeel van ons fraude-preventiebeleid voeren wij een jaarlijkse fraude-risicoanalyse uit om de ontwikkelingen en aandachtsgebieden in kaart te brengen en daar waar nodig mitigerende acties te initiëren. Gezonde bedrijfsvoering en duurzaam ondernemerschap houden ook in dat steeds aandacht is voor de positieve en negatieve impact op mens (zowel medewerkers als andere belanghebbenden) en milieu. Sanquin verwacht geen materiele impact op haar operationele activiteiten als gevolg van klimaatverandering doordat de impact van temperatuurstijgingen en eventuele overlast van water als gevolg hiervan, beperkt is.

6.3 Risicobeheersing

Kwaliteitsbeleid en interne audits

Elk Sanquin-onderdeel heeft een kwaliteitssysteem ingericht, passend bij het eigen product en de eigen markt. Om afstemming tussen de verschillende systemen te borgen, hebben de QA- verantwoordelijken periodiek overleg middels de Stuurgroep Kwaliteit Sanquin (SKS). De verschillende bedrijfsonderdelen worden regelmatig geïnspecteerd door klanten en nationale en internationale toezichthouders behorend bij hun producten en markten. Periodiek voeren de afdelingen QA interne audits uit. De planning en inhoud van deze audits worden risico gebaseerd samengesteld.

Duurzame Bedrijfsvoering

De omvang van de financiële risico's waaraan Sanquin in de dagelijkse bedrijfsvoering onderhevig is, zoals rente-, krediet- en liquiditeitsrisico's, is beperkt. Sanquin maakt dan ook geen gebruik van tot haar beschikking staande financiële instrumenten.

De Raad van Bestuur heeft het treasurybeleid vastgesteld op grond waarvan de concernstafafdeling Finance & Control het beheer van financiële risico's uitvoert. Zo houden we zoveel mogelijk centrale regie op de inkoop van goederen en diensten en maken we voor zowel de verkoop als de inkoop zoveel mogelijk langdurige prijsafspraken in euro's.

Verder is het mogelijk dat door eventuele tegenvallers in de kwaliteit van de operationele processen de productie en dus verkoop van producten vertraagt of gedeeltelijk stilvalt. Dit kan de financiële positie van Sanquin aantasten. We verkleinen dit risico door het nauwkeurig naleven van de richtlijnen en procedures, met veel aandacht voor de vereiste training van mensen en de bedrijfscultuur om compliance met regelgeving te bevorderen. Stichting Sanquin houdt een eigen vermogen aan dat nodig is voor borging van de continuïteit van de bloedvoorziening.

Donorveiligheid

Het betreft hier risico's voor de gezondheid van zowel individuele donors als voor de algemene donorpopulatie, en risico op verminderd draagvlak voor onze werkzaamheden, wat kan leiden tot verminderde bereidheid tot het doneren van bloed of plasma waardoor het vervullen van de wettelijke taak in gevaar komt.

De verwachte impact van gezondheidsrisico's en imagoschade is hoog en onze risicobereidheid is om die reden zeer laag: de gezondheid van donors mag onder geen beding in gevaar komen. De belangrijkste maatregel die wij treffen op het gebied van gezondheidsrisico's is het doorlopend investeren in kwaliteit en campagnes om het kwaliteits- en veiligheidsbewustzijn te vergroten. Daarnaast doet Sanquin Research doorlopend onderzoek naar het verbeteren van de donorgezondheid. Sanquin voldoet aan lokale, nationale en internationale wet- en regelgeving. Sanquin communiceert open en transparant met haar donors over veranderingen in werkzaamheden die de donatiebereidheid zouden kunnen beïnvloeden. Hierbij laat zij zich adviseren door een externe Donor Adviesraad, Medische Adviesraad en Ethische Adviesraad.

Bloedproductveiligheid

Het betreft hier risico's voor de gezondheid van de patiënt als gevolg van transfusie met transfusieproducten. De verwachte impact van gezondheidsrisico's voor de patiënt is hoog en onze risicobereidheid ten aanzien van dergelijke risico's is daarom zeer laag. De gezondheid van patiënten mag onder geen beding in gevaar komen. Daarom zijn we sterk gefocust op het beperken van risico's voor de kwaliteit en veiligheid van de bloedproducten. Sanquin hanteert de hoogste internationale normen voor productkwaliteit en -veiligheid.

De belangrijkste maatregelen die wij treffen op het gebied van mitigeren van gezondheidsrisico's voor patiënten is het screenen van bloedproducten op bacteriën, bloeioverdraagbare infecties en kwaliteit en daarnaast het continu monitoren van de operationele processen. De Sanquin Werkgroep Opdoemende Bloeioverdraagbare Infectieziekten (WOBI) adviseert de Medische Adviesraad (MAR) van Sanquin over nieuwe opkomende infectieziekten. De MAR adviseert vervolgens het bestuur over het al dan niet nemen van maatregelen om de bloedveiligheid te borgen. Maatregelen die worden getroffen variëren van invoering van nieuwe tests tot het tijdelijk uitstellen dan wel uitsluiten van donors. Daarnaast investeren wij doorlopend in het informeren van donors over risicogedrag voor de veiligheid van bloedproducten.

De Raad van Bestuur heeft het treasurybeleid vastgesteld op grond waarvan de concernstafafdeling Finance & Control het beheer van financiële risico's uitvoert. Zo houden we zoveel mogelijk centrale regie op de inkoop van goederen en diensten en maken we voor zowel de verkoop als de inkoop zoveel mogelijk langdurige prijsafspraken in euro's.

6.4 Belangrijkste risico's

Informatiebeveiliging en cyberrisico

De kans op cybersecurity-incidenten neemt wereldwijd in snel tempo toe in het steeds complexer wordende digitale landschap. Sanquin heeft een sterke digitale aanwezigheid op het internet waaronder de website. Het is dan ook een reëel scenario dat we als doel gezien worden. Daarnaast is ons risicoprofiel hoog vanwege de grote donorpopulatie waarvan persoonsgegevens bewaard worden. Stichting Sanquin besteedt veel aandacht aan informatiebeveiliging. Gezien de aard van de bedrijfsprocessen en de afhankelijkheid van IT is dit noodzakelijk. Vanwege de toegenomen dreiging van cyberrisico's is het afgelopen jaar uitgebreid aandacht besteed aan verbetering van cybersecurity als onderdeel van het project Deltaplan Security. Primaire doelen zijn het voorkomen van incidenten, het in een vroeg stadium detecteren van bedreigingen en een snelle respons bieden bij incidenten.

In 2023 heeft Stichting Sanquin de NEN7510 certificering mogen ontvangen (norm voor informatiebeveiliging voor de zorgsector in Nederland).

Overige risico's

De realisatie van een groot aantal verandertrajecten is een belangrijke voorwaarde voor het behalen van de strategische thema's, zoals vernieuwing en besparing van kosten. Veel aandacht voor veranderingen wordt echter ook als risico gepercipieerd voor de verplichtingen die Sanquin heeft om te allen tijde de bloedvoorziening volgens een hoge kwaliteit te kunnen leveren. Inzicht in de samenhang tussen de verschillende verandertrajecten, in de bijdrage aan het behalen van de strategische thema's en een heldere afweging in prioriteit en tijdsvolgorde moeten zorgen voor een betere voortgang in de IT-transformatie. Daarnaast is er meer aandacht voor het zoeken naar verbinding in de gezamenlijke doelstellingen, om zo ook meer gezamenlijk te kunnen optrekken in het komen tot oplossingen. Hiermee beoogd Sanquin haar basis op orde te brengen.

7. Vooruitzichten 2024

Ook in 2024 zullen onze 3 strategische pijlers de leidraad zijn voor de activiteiten van Sanquin.

- Een gezonde, trouwe donor community
- Maximale toegevoegde waarde van onze producten en diensten voor de samenleving
- Operational excellence

Stijgende zorgkosten

Onverminderd actueel blijven de almaar toenemende zorgkosten in Nederland. Als maatschappelijk betrokken organisatie voelt Stichting Sanquin zich uitgedaagd om mee te zoeken naar oplossingen voor dit urgente probleem. Belangrijk 'wapen' in de strijd tegen stijgende zorgkosten is preventie. Mensen die niet ziek worden, hoef je ook niet te genezen. Met het programma Gezond Leven wil Sanquin gebruikmaken van de enorme hoeveelheid data en kennis over ziekte en gezondheid die beschikbaar is binnen de organisatie. Sanquin wil de wederkerigheid vergroten en data over gezondheid met donors delen indien gewenst. Eerder onderzoek heeft laten zien dat donors dit op prijs stellen en de komende periode onderzoekt Sanquin of de health check bijdraagt aan donorbehoud en een hogere donatiefrequentie.

Wij spannen ons ook in voor efficiënter bloedgebruik en het voorkomen van verspilling. We onderzoeken de mogelijkheden om – binnen de grenzen van privacy en security – meer inzichten op te doen via de data waarover we beschikken. Wellicht kunnen die helpen bij het voorkomen of beperken van veelvoorkomende ziekten of virusuitbraken (en daarmee samenhangende maatschappelijke kosten). Vanzelfsprekend kijken we ook naar onze eigen organisatie: in de periode 2024-2028 werken we continu aan het *lean* inrichten van onze processen en kostenbeheersing. Digitalisering is hierbij van groot belang, maar ook huisvesting en schaalvergroting spelen een rol.

Wetenschappelijk onderzoek, maatschappelijk rendement

Het onderzoek van Stichting Sanquin blijft zich de komende periode concentreren op de terreinen waarop grote maatschappelijke winst te behalen valt. We kijken daarbij ook naar het potentieel van wat we al in huis hebben: de grote hoeveelheid data afkomstig van honderdduizenden donors en donaties. We zien het als onze plicht om – samen met andere maatschappelijke partners – het potentieel van die ongelooflijke informatiebron optimaal te benutten en hieraan kennis te onttrekken waarmee we meer leren over ziekte en gezondheid, zodat bloeddonaties ook op die manier 'renderen'.

In 2024 zal er een uitgebreide wetenschappelijke visitatie plaatsvinden door de onafhankelijke wetenschappelijke adviesraad (WAR). Zij zullen beoordelen hoe de kwaliteit en de impact van ons onderzoek zich verhouden tot onderzoek elders, zowel nationaal als internationaal.

Digitalisering, impact en inclusiviteit

Verregaande digitalisering, een steeds breder gedragen behoefte om écht impact te maken en een almaar luidere roep om een inclusieve samenleving waarin iedereen volwaardig meedoet. Inzichten en trends als deze

veranderen onomkeerbaar de relatie, interactie en communicatie tussen individuen onderling, en individuen en organisaties. Stichting Sanquin volgt deze ontwikkelingen nauwgezet. De komende jaren is dat terug te zien op gebied van selectiecriteria voor donors, digitalisering van donorcommunicatie en optimalisatie van bedrijfsvoering, maar bijvoorbeeld ook in de manier waarop we medewerkers werven én binden aan de organisatie.

Verslag van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht was gedurende 2023 als volgt samengesteld:

- Dhr. prof. dr. H.A.P. Pols (voorzitter)
- Mw. drs. E.S. Bringmann
- Dhr. mr. B.J.J.V. Welten
- Mw. prof. dr. C.G.J.M. Hilders
- Dhr. mr. V. Kal

Secretaris: mw. mr. E.E. Hylkema

- **Governance**

De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht op het beleid van de Raad van Bestuur (RvB) en op de algemene gang van zaken bij Sanquin. De RvT toetst of de RvB bij zijn beleidsvorming en de uitvoering van zijn taken oog houdt op de maatschappelijke positie van Sanquin, het realiseren van zijn wettelijke taak, de doelstelling van de Stichting zoals omschreven in de statuten en de belangen van alle stakeholders van Sanquin. Voorts adviseert de RvT over de strategie en de activiteiten van Sanquin en beslist door goedkeuring over belangrijke voorstellen van de RvB. De RvT houdt eveneens toezicht op het functioneren van de ExCo en de samenstelling en de benoeming van de leden.

Bij zijn activiteiten hanteert de RvT onder andere de Sanquin Governancecode die spelregels en omgangsvormen omvat voor goed bestuur, effectief toezicht en een heldere verantwoording. De Sanquin Governancecode hangt samen met de statuten van Stichting Sanquin, het RvB inclusief ExCo reglement en het RvT reglement.

- **Raad van Bestuur**

Per 1 oktober 2022 is Ivo van Schaik benoemd tot CEO, en is in het huidige bestuursmodel de enig bestuurder van Stichting Sanquin. De Executive Committee (ExCo) adviseert de enig bestuurder bij te nemen besluiten en strategische, organisatorische en financiële vraagstukken.

- ***Samenstelling***

De RvT vindt een omvang van vijf leden passend bij de organisatie die zowel op organisatorisch als op strategisch vlak voortdurend in beweging is. Per 1 januari is de heer Villaume Kal toegetreden tot de RvT. Hij heeft ruime ervaring opgedaan bij commerciële biotechnologische en farmaceutische organisaties, waarbij de nadruk heeft gelegen op investering en groei van bedrijven en bedrijfsonderdelen. Hij volgt met deze benoeming de rol van Dimitri de Vreeze op, die per die datum is afgetreden.

De RvT was in 2023 samengesteld uit twee vrouwen en drie mannen. Hiermee bereikte de RvT zijn streven van tenminste 30 procent vrouwen. Naast genderdiversiteit streeft de RvT naar een evenwichtige mix tussen private en publieke achtergrond, aansluitend bij het hybride karakter van Sanquin.

- ***Vergaderingen Raad van Toezicht***

De RvT had in 2023 vijf reguliere vergaderingen. Daarnaast is er een (deep dive) vergadering geweest van de RvT en de RvB/ExCo waarin uitgebreider is ingegaan op de herhuisvestingsplannen van Stichting Sanquin, en in het bijzonder van de bloedbank. Tweemaal is een vertegenwoordiging van de RvT aanwezig geweest bij een informeel overleg van de centrale ondernemingsraad van Sanquin over de algemene gang van zaken in de organisatie. In aanwezigheid van de externe accountant werden financiële rapportages, het jaarverslag 2022, de jaarrekening 2022 en het verslag van de onafhankelijke accountant besproken en goedgekeurd. De RvT heeft het Beleidsplan 2024-2028 en de begroting van Sanquin totaal voor 2024 goedgekeurd.

Buiten de vergaderingen om onderhouden leden van de RVT individuele contacten met bestuursleden en medewerkers van Sanquin.

- ***Commissies***

De auditcommissie had gedurende 2023 twee leden: de heer Bart Welten (voorzitter) en de heer Villaume Kal. De commissie vergaderde in 2023 vier keer. De commissie ondersteunt de RvT onder meer bij het toezicht op de werking van de financiële informatieverschaffing, de interne risicobeheersings- en controlesystemen en de opvolging van aanbevelingen van de externe accountant. In 2023 is er naast de financiële rapportages, extra aandacht besteed aan de voortgang van het risico management systeem, de aanschaf van ERP software en het toezicht op het gebied van IT-(cyber)security en het creëren van awareness daarvan. Voorts heeft zij met de RvB/ExCo liquiditeitsprognoses besproken, en heeft zij aandacht gevraagd voor verschillende strategische projecten.

De remuneratiecommissie had in 2023 twee leden: mevrouw Eldrid Bringmann (voorzitter) en de heer Huib Pols. De commissie vergaderde in 2023 twee keer. De commissie ondersteunt de RvT onder andere op het gebied van het te voeren remuneratiebeleid, de beloning van de RvB/ExCo leden en de RvT en de beoordeling van de omvang en de samenstelling van de RvB/ExCo. In 2023 heeft de remuneratiecommissie gesproken over de WNT beloning van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht, de voortgang van de vlootschouw, het functioneren van de Raad van Bestuur en de ExCo.

De kwaliteitscommissie die toezicht houdt op de werking van de interne kwaliteitsverbeteringen bestaat uit mevrouw Carina Hilders (voorzitter) en Eldrid Bringmann en de heer Huib Pols. De

commissie is in 2023 twee keer bijeengekomen. In 2023 heeft de kwaliteitscommissie gesproken over de interne kwaliteitssystemen en de rapportages daarop van de Bloedbank en de concernstafafdeling Veiligheid, Arbeid en Milieu en is er aandacht besteed aan DEHP reductie en de aanpak op het gebied van business continuïteits- en crisis management.

Alle informatie van de commissies wordt gedeeld met de voltallige Raad van Toezicht.

- **Actualiteiten**

De Raad van Toezicht besteedde in het verslagjaar uitgebreid aandacht aan - onder andere - de volgende onderwerpen:

- **Strategie**

In 2023 heeft de uitrol van verschillende strategisch projecten verder plaatsgevonden die vallen onder één van de drie verschillende strategische pijlers. De RvT heeft de voortgang van de herijking van de strategie bewaakt en gevraagd om een dashboard met de verschillende projecten. Daarnaast heeft zij als inhoudelijke klankbord gefungeerd in verschillende projecten onder de strategie.

- **Financiën**

De financiële resultaten van alle entiteiten die vallen onder Stichting Sanquin zijn uitvoerig met de RvT besproken. Tevens is uitgebreid stil gestaan bij het beleidsplan, begroting 2024 en het MLTP 2024-2027.

- **CAO onderhandelingen**

De RvT is op regelmatige basis op de hoogte gesteld van de voortgang in de CAO onderhandelingen met de vakbonden en heeft haar steun gegeven aan de bereikte resultaten.

- **Strategisch huisvestingsplan**

De RvT is gedurende het jaar 2023 op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen omtrent de (strategische) herhuisvestingsplannen van de bloedbankactiviteiten van Stichting Sanquin. De RvT wenste hierin een zogenoemde deep dive te houden waarin uitgebreid stil kon worden gestaan over de verschillende scenario's en de risico's hierin, voordat zij een besluit hierin kon nemen over een keuze waar de voorgenoemde activiteiten zouden moeten plaatsvinden.

- **Risico's**

Zowel in de auditcommissie als in de RvT-vergaderingen is uitgebreid stilgestaan bij de voor Sanquin relevante risico's en de maatregelen die zijn genomen om deze risico's te beheersen en te mitigeren. De voortgang van het opzetten van een verbeterd risicomanagement en de daaruit vloeiende rapportages zijn regelmatig met de RvT besproken.

- **Ontwikkelingen SHS**

De RvT is geïnformeerd over de herijkte opdracht van Stichting Sanquin, in haar hoedanigheid als aandeelhouder, aan SHS. De ontwikkelingen in SHS dan wel haar dochtervennootschappen is een

vast agendapunt op de RvT vergadering. Ook wenste de RvT op de hoogte te worden gesteld over de bestedingen van de opbrengst uit de verkoop van Reagents.

○ ***Uitvoering uitbestede wettelijke taak***

Updates over de wijze van uitvoering van een deel van de wettelijke taak die aan Prothya Biosolutions Netherlands BV is uitbesteed en haar (financiële) verplichtingen onder de plasma supply agreement zijn op regelmatige basis besproken met de RvT, eveneens de organisatiewijziging van Prothya. Ook is de RvT gedurende het jaar op de hoogte gesteld van de voorbereiding van een projectplan van Stichting Sanquin ten aanzien van de toekomst van de plasmageneesmiddelen voorziening op de korte, middellange en lange termijn in het geval de plasma supply agreement (tussentijds) zal worden beëindigd.

○ ***ICT / data security***

De RvT heeft verzocht om regelmatige updates over de voortgang van het deltaplan informatiebeveiliging. Deze updates zijn besproken in de vergaderingen waarbij de RvT de nadruk heeft gelegd op het creëren van awareness bij de medewerkers van Sanquin op dit onderwerp en de voortgang ten aanzien van de NEN7510 audit.

○ **Vooruitzichten**

De RvT is verheugd dat de uitrol van verschillende strategische projecten naar tevredenheid loopt en kijkt uit naar de voortgang van bestaande en nog op te starten projecten. De RvT kijkt met belangstelling uit naar de uitrol van de CSRD/CSDD wetgeving in de organisatie en de roadmap met de te nemen stappen om in 2025 CSRD-compliant zijn.

De RvT is alle donors en alle medewerkers van Sanquin buitengewoon erkentelijk voor hun inzet in 2023 en de wijze waarop zij hebben bijgedragen aan de realisatie van de doelstellingen van Sanquin gedurende dit jaar.

○ **Nevenfuncties leden RvT**

- **Dhr. prof. dr. H.A.P. Pols (voorzitter)**

Emeritus hoogleraar interne geneeskunde, Erasmus Universiteit Rotterdam

Bezoldigd:

- Vice-voorzitter ZonMw
- Voorzitter Raad van Toezicht St. Antonius Ziekenhuis
- Voorzitter CEKO (Commissie Evaluatie Kwaliteit Onderzoek), Vereniging Hogescholen
- Technisch voorzitter FAST (Future Affordable Sustainable Therapy)
- Voorzitter Raad van Advies LSP Dementia Fund

- **Mw. drs. E.S. Bringmann**

Bezoldigd:

- Directeur Faculteit Gezondheidszorg

- **Dhr. mr. B.J.J.V. Welten**

Bezoldigd:

- Eigenaar van "Pente Concepts", een management advies onderneming

- **Mw. prof. dr. C.G.J.M. Hilders**

Bezoldigd:

- Voorzitter Raad van Bestuur van het Reinier de Graaf Gasthuis, Delft;
- Bijzonder hoogleraar ESHPM/EUR, Medisch Management en Leiderschap;
- Lid raad van toezicht Radboudumc;

Onbezoldigd:

- RO West, voorzitter regionale oncologie stuurgroep
- Landelijke coalitie 'Kansrijke Start', VWS, lid

- **Dhr. mr. V. Kal**

Bezoldigd:

- Functie in 2023: CEO van Topigs Group en Topigs Norsvin Holding BV
- Nevenfunctie: Supervisory Board Member van Gelita AG (Eberbach, Germany)

Amsterdam,

Raad van Toezicht

Jaarrekening

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2023 (voor resultaatbestemming)

(x € 1.000,-) Ref.	31 december 2023		31 december 2022	
	€	€	€	€
Activa				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	6	156	222	
Materiële vaste activa	7	58.738	63.555	
Financiële vaste activa	8	1.624	987	
		60.518		64.764
Vlottende activa				
Voorraden	9	4.053	4.551	
Vorderingen	10	72.590	60.566	
Liquide middelen	11	114.694	135.859	
		191.337		200.976
		251.855		265.740
Passiva				
Groepsvermogen				
	13	197.096	201.806	
		197.096		201.806
Voorzieningen				
	14	2.547	2.760	
Langlopende schulden				
	15	1.737	2.288	
Kortlopende schulden				
	16	50.475	58.886	
		251.855		265.740

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2023

	(x € 1.000,-) Ref.	2023		2022	
		€	€	€	€
Netto-omzet	20	231.033		239.475	
Wijziging in voorraden gereed product en onderhanden werk		-43		-105	
Overige bedrijfsopbrengsten	21	24.577		17.819	
Som der bedrijfsopbrengsten			255.567		257.189
Kosten van grond- en hulpstoffen		36.004		37.161	
Lonen en salarissen	22	104.597		100.600	
Sociale lasten incl. pensioen	22	25.753		25.280	
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	26	6.854		8.240	
Overige waardeveranderingen immateriële en materiële vaste activa	26	308		-	
Overige bedrijfskosten	27	87.905		92.724	
Som der bedrijfslasten			261.421		264.005
Bedrijfsresultaat			-5.854		-6.816
Rentebaten	29		1.689		141
Rentelasten	29		-111		-655
Resultaat voor belastingen			-4.276		-7.330
Belastingen	31		-39		-5.464
Resultaat deelnemingen	32		-396		103.211
Resultaat na belastingen			-4.711		90.417

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2023

	(x € 1.000,-) Ref.	2023		2022	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			-5.854		-6.816
<i>Aanpassingen voor:</i>					
Afschrijvingen en waardeverminderingen		7.162		8.240	
Boekwinst/(verlies) verkoop materiële vaste activa		2.154		10	
Mutatie voorzieningen		-71		979	
			9.245		9.229
<i>Verandering in werkkapitaal:</i>					
(Toename)/afname voorraden		498		-530	
(Toename)/afname vorderingen		-12.023		-6.305	
Toename/(afname) kortlopende schulden		-8.431		-2.202	
			-19.956		-9.037
Kasstroom uit bedrijfsoperaties					
Ontvangen interest		1.555		13	
Vennootschapsbelasting		511		-	
Betaalde interest en overige bankrenten		-111		-655	
Resultaat deelnemingen		-396		900	
			1.559		258
Kasstroom uit operationele activiteiten			-15.006		-6.366
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings immateriële vaste activa		-304		-223	
Investerings materiële vaste activa		-6.283		-9.322	
Desinvesteringen materiële vaste activa		2.154		10	
(Des)investerings/ontvangsten financiële vaste activa		-1.195		112.404	
Geldmiddelen bij gedeconsolideerde maatschappijen		-		-3.966	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			-5.628		98.903
					92.537
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Dotatie langlopende schulden		-		-	
Aflossing langlopende schulden		-531		-9.399	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			-531		-9.399
Nettokasstroom					
Toename/(afname) geldmiddelen	11		-21.165		83.138
			-21.165		83.138

Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:

	(x € 1.000,-)	2023	2022
		€	€
Stand per 1 januari		135.859	52.721
Mutatie boekjaar		-21.165	83.138
Stand per 31 december		114.694	135.859

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

De activiteiten van Sanquin betreffen de bereiding en levering van kort houdbare bloedproducten in Nederland alsmede bloedonderzoek in opdracht van derden. Sanquin voert tevens gesubsidieerd en contractonderzoek uit en verzorgt onderwijs in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam. Tevens verstrekt Sanquin en haar dochtervennootschappen adviezen en garanties en exploiteert en verhandelt zij octrooien, knowhow en andere intellectuele-eigendomsrechten. Daarnaast exploiteert de dochtervennootschap het vastgoed in haar eigendom, verzorgen de dochtervennootschappen alle dienstverlening met betrekking tot het vastgoed en verrichten de dochtervennootschappen diverse houdster- en financieringsactiviteiten.

Stichting Sanquin Bloedvoorziening heeft als statutaire zetel en als hoofdlocatie Plesmanlaan 125, 1066 CX te Amsterdam en is ingeschreven in de Kamer van Koophandel Amsterdam onder nummer 41217565.

1.2 Continuïteit

De in deze jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de Stichting. Het huidige negatieve resultaat na belastingen leidt niet tot een aangepaste continuïteitsveronderstelling. Er zijn voldoende liquiditeiten beschikbaar om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen.

1.3 Vestigingsadres

Sanquin is feitelijk gevestigd op Plesmanlaan 125, 1066 CX te Amsterdam.

1.4 Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van de Stichting Sanquin Bloedvoorziening zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

1.5 Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van de Stichting Sanquin Bloedvoorziening, haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin de Stichting Sanquin Bloedvoorziening overheersende zeggenschap, direct of indirect, kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

Stichting Sanquin Bloedvoorziening staat aan het hoofd van de Sanquin-groep. De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Wanneer er sprake is van een belang in een joint venture, dan wordt het desbetreffende belang proportioneel geconsolideerd. Van een joint venture is sprake indien als gevolg van een overeenkomst tot samenwerking de zeggenschap door de deelnemers gezamenlijk wordt uitgeoefend.

Intercompany-transacties, intercompany-resultaten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de groep.

De in de consolidatie begrepen vennootschappen/instellingen zijn:

- Stichting Sanquin Bloedvoorziening, Amsterdam, Nederland
- Sanquin IP BV, Amsterdam, Nederland (100%)
- Sanquin Health Solutions Group BV, Amsterdam, Nederland (100%)
- Sanquin Diagnostiek BV, Amsterdam, Nederland (100%)
- Sanquin Real Estate BV, Amsterdam, Nederland (100%)
- Sanquin Innovatie BV, Amsterdam, Nederland (100%)
- Sanquin Property & Services BV, Amsterdam, Nederland (100%)
- Euroclone BV, Amsterdam, Nederland (100%)
- SHS IP BV, Amsterdam, Nederland (100%)
- Direct Diagnostics BV, Amsterdam, Nederland (100%)
- Stichting Blood for Life, Amsterdam, Nederland (100%)
- Amsterdam Cell Therapy Center BV, Amsterdam, Nederland (100%)
- SanSepsis BV, Amsterdam, Nederland (50%)

1.6 Toepassing van artikel 2:402 BW

Aangezien de winst-en-verliesrekening over 2022 en 2023 van de Stichting Sanquin Bloedvoorziening in de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt, wordt in de enkelvoudige jaarrekening volstaan met een beperkte toelichting op de balans en de winst-en-verliesrekening. Ten einde de inzichtverschaffing voor de gebruiker van de jaarrekening te bevorderen, wordt in de enkelvoudige jaarrekening een volledige winst-en-verliesrekening gepresenteerd.

1.7 Verbonden partijen

Als verbonden partijen worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Sanquin en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.8 Acquisities en desinvesteringen van groepsmaatschappijen

Vanaf de overnamedatum worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen vennootschap opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment dat overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend over de desbetreffende vennootschap.

De verkrijgingsprijs bestaat uit het geldbedrag of het equivalent hiervan dat is overeengekomen voor de verkrijging van de overgenomen onderneming vermeerderd met eventuele direct toerekenbare kosten. Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva wordt het meerdere als goodwill geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Indien de verkrijgingsprijs lager is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva, dan wordt het verschil (negatieve goodwill) als overlopende passiefpost opgenomen. Ingeval het gesaldeerde bedrag van de positieve en negatieve goodwill activa oplevert, wordt dit gesaldeerde bedrag gepresenteerd en nader toegelicht onder de immateriële vaste activa.

De maatschappijen die in de consolidatie betrokken zijn, blijven in de consolidatie opgenomen tot het moment dat zij worden verkocht; deconsolidatie vindt plaats op het moment dat de beslissende zeggenschap wordt overgedragen.

1.9 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen gemiddelde koersen. Koersverschillen met betrekking tot liquide middelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van de financiële leasingcontracten zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT'). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

2.3 Vreemde valuta

2.3.1 Functionele valuta

De posten in de jaarrekening van de groepsmaatschappijen worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de groepsmaatschappij voornamelijk haar bedrijfsactiviteiten uitoefent (de functionele valuta). De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in euro's; dit zijn de functionele en presentatievaluta van Sanquin.

2.3.2 Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening.

Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta, worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum.

2.4 Leasing

2.4.1 Financiële leasing

Stichting Sanquin Bloedvoorziening leaset een deel van haar apparatuur. Hierbij worden de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van deze activa nagenoeg geheel door de vennootschap gedragen. Deze activa worden geactiveerd in de balans bij aanvang van het leasecontract tegen de reële waarde van het actief of de lagere contante waarde van de minimale leasetermijnen. De te betalen leasetermijnen worden op annuïtaire wijze verdeeld in een aflossings- en een rentecomponent. De leaseverplichtingen worden exclusief de rentecomponent opgenomen onder de langlopende schulden.

De rentecomponent wordt gedurende de looptijd van het contract verantwoord in de winst-en-verliesrekening met een vast rentepercentage over de gemiddelde resterende aflossingscomponent. De relevante activa worden afgeschreven over de resterende gebruiksduur of, indien korter, de looptijd van het contract.

2.4.2 Operationele leasing

Bij Stichting Sanquin Bloedvoorziening kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de Stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessee, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

2.5 Criteria voor het niet langer verantwoord zijn van activa en passiva

Een op de balans opgenomen actief of passief post wordt niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de passief post aan derde zijn overgedragen.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de betreffende paragraaf.

3.1.1 Kosten van website

Uitgaven voor het opzetten van een website worden geactiveerd als het waarschijnlijk is dat de website commercieel en technisch succesvol zal zijn (dat wil zeggen: als het waarschijnlijk is dat economische voordelen zullen worden behaald) en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De afschrijving van de geactiveerde websitekosten vangt aan zodra de commerciële activiteiten zijn gestart en vindt plaats over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Onderhoudskosten worden verwerkt in de winst en verliesrekening.

3.1.2 Octrooien

Uitgaven voor het registreren en beschermen van octrooien worden geactiveerd als het waarschijnlijk is dat de octrooien commercieel succesvol zullen zijn (dat wil zeggen: als het waarschijnlijk is dat economische voordelen zullen worden behaald) en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Jaarlijks wordt de geschatte economische levensduur bepaald.

3.2 Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Op vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering wordt niet afgeschreven tot het moment dat het actief in gebruik wordt genomen.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar paragraaf 3.4.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur, of lagere bedrijfswaarde. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van

grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten. Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben. De implementatiekosten van software worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Er is geen sprake van een verplichting tot herstel na afloop van het gebruik van de activa. Voor de toekomstige kosten voor groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is geen voorziening gevormd.

Met ingang van boekjaar 2019 is, op grond van RJ 212.445, er voor gekozen om de kosten voor groot onderhoud te verwerken door middel van de componentenbenadering. Conform de overgangsbepaling in RJ 212.805 past de vennootschap de componentenbenadering prospectief toe. Derhalve wordt de nieuwe verwerkingwijze toegepast op nieuwe materieel vaste activa vanaf 1 januari 2019. In intern beleid is bepaald dat onderhoudskosten lager dan € 50.000 kwalificeren als klein onderhoud, waardoor de meeste onderhoudskosten als klein onderhoud en niet als materieel vaste activa verantwoord worden.

3.3 Financiële vaste activa

3.3.1 Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, kan men ervan uitgaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de Stichting Sanquin Bloedvoorziening in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaardering worden, uitgaande van de waarden bij eerste waardering, de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de winst-en-verliesrekening.

3.3.2 Vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bijzondere waardeverminderingen worden direct verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

3.3.3 Latente belastingvorderingen

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare fiscale verliezen en voor verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale

voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds, met dien verstande dat latente belastingvorderingen alleen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en verliezen kunnen worden gecompenseerd.

De berekening van de latente belastingvorderingen geschiedt tegen de op het einde van het boekjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

3.4 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de Stichting wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief / de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd van 3% (2022: 2%). De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de Stichting op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de vennootschap de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking.

De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

3.5 Voorraden

3.5.1 Grond- en hulpstoffen

De grondstoffen omvatten hulpmaterialen. Deze voorraden zijn gewaardeerd tegen (gemiddelde) actuele kostprijs of eventuele lagere opbrengstwaarde. Wijzigingen van de gemiddelde kostprijs worden door het boeken van een herwaarderingsresultaat vertaald in een aangepaste waarde van de voorraad. Incourante voorraden worden waar nodig als nihil gewaardeerd.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

3.5.2 Gereed product en handelsgoederen

De voorraad gereed product is gewaardeerd tegen de grondstofkosten plus de direct toerekenbare fabricagekosten, dan wel lagere opbrengstwaarde. Wijzigingen van de gemiddelde kostprijs worden door het boeken van een herwaarderingsresultaat vertaald in een aangepaste waarde van de voorraad. Incourante voorraden worden waar nodig als nihil gewaardeerd.

Handelsgoederen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde. Wijzigingen van de recente verkrijgingsprijzen worden door het boeken van een herwaarderingsresultaat vertaald in een aangepaste waarde van de voorraad. Incourante voorraden worden waar nodig als nihil gewaardeerd.

3.6 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie en worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.7 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.8 Voorzieningen

3.8.1 Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden bepaald op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen, tenzij de tijdswaarde van geld niet materieel is. Indien de tijdswaarde van geld niet materieel is, wordt de voorziening tegen nominale waarde verantwoord.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is

dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

3.8.2 Voorzieningen personeel

De personele voorzieningen bestaan uit verplichtingen met betrekking tot jubileumuitkeringen en doorbetaling bij langdurige ziekte.

De voorziening jubileumuitkeringen wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Bij het contant maken is een disconteringsvoet van 3% (2022: 2%) gehanteerd.

De voorziening vanwege doorbetaling bij langdurige ziekte wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. De voorziening betaling bij langdurige ziekte wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

3.9 Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Indien geen sprake is van (dis)agio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

3.10 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen kunnen al gerealiseerd worden zodra zij voorzienbaar zijn. Kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

4.2 Opbrengstverantwoording

4.2.1 Algemeen

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen en na eliminatie van transacties binnen de groep. De opbrengsten worden verwerkt voor het bedrag waarop de rechtspersoon verwacht recht te hebben in ruil voor het overdragen van toegezegde goederen of diensten, dit is de transactieprijs. Dit bedrag is exclusief de bedragen die namens derden worden geïnd (waaronder over de omzet geheven belastingen). De transactieprijs bestaat uit een vaste vergoeding en variabele vergoedingen in de vorm van kortingen en prestatiebonussen. Bij het vaststellen van de transactieprijs wordt geen rekening gehouden met het kredietrisico.

4.2.2 Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot het eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

4.2.3 Verlenen van diensten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden verwerkt indien en voor zover de betreffende diensten daadwerkelijk zijn verricht.

4.3 Overige bedrijfsopbrengsten

Onder overige bedrijfsopbrengsten worden resultaten verantwoord die niet rechtstreeks samenhangen met de levering van goederen of diensten in het kader van de normale, niet-incidentele bedrijfsactiviteiten. De overige bedrijfsopbrengsten bestaan onder andere uit de opbrengsten van licenties, verhuuropbrengsten en uit aan derden doorbelaste kosten. Deze opbrengsten worden toegerekend aan de verslagperiode in overeenstemming met de inhoud van de overeenkomst.

4.4 Kosten van grond- en hulpstoffen

De grond- en hulpstoffen zijn de aan de netto-omzet direct toe te rekenen verbruikte grondstoffen, alsmede kosten van fabricage tegen inkoopwaarde, dan wel bij handelsgoederen de directe inkoopwaarde. Tevens zijn hierin begrepen, indien van toepassing, de afwaardering van voorraden tot lagere opbrengstwaarde en eventuele getroffen voorzieningen voor incurante voorraden.

4.5 Personeelsbeloningen

4.5.1 Algemeen

Personeelsbeloningen (lonen, sociale lasten, etc.) worden separaat in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de betreffende toelichting.

4.5.2 Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenbijdragen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

4.5.3 Pensioenen

Stichting Sanquin Bloedvoorziening maakt voor de pensioenregeling in Nederland gebruik van het Pensioenfonds Zorg & Welzijn. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddelde verdiende loon

berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Pensioenfonds Zorg & Welzijn.

De verplichtingen die voortvloeien uit de rechten van het personeel, zijn ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg & Welzijn. De vennootschap draagt hiervoor premies af, waarvan 60% door de werkgever wordt betaald en 40% door de werknemer (2022: 60%/40%). De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door zijn financiële verplichtingen) van het pensioenfonds dit toelaat.

Naar de stand van 31 december 2023 is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds 112,0% en de actuele dekkingsgraad 106,3% (bron: website www.pfzw.nl d.d. 28 maart 2024). Het pensioenfonds dient een beleidsdekkingsgraad van ten minste 105% te hebben om te voorkomen dat bijzondere premieverhogingen moeten worden doorgevoerd. Sanquin heeft een toegezegde bijdrageregeling en derhalve geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Sanquin heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar als last verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

4.6 Afschrijvingen op immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van immateriële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

4.7 Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen en vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

4.8 Verkoopkosten en algemene beheerkosten

Onder verkoopkosten en algemene beheerkosten worden die kosten verstaan die ten laste van het jaar komen en die niet direct aan de kostprijs van de geleverde goederen zijn toe te rekenen.

4.9 Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

4.10 Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

4.11 Financiële baten en lasten

4.11.1 Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

4.11.2 Koersverschillen

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen.

4.11.3 Dividenden

Te ontvangen dividenden van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen en effecten, worden verantwoord zodra Sanquin het recht hierop heeft verkregen.

4.12 Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen), vrijgestelde winstbestanddelen, fiscale investeringsfaciliteiten en na bijtelling van niet-aftekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingsschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

4.13 Resultaat deelnemingen (gewaardeerd op netto-vermogenswaarde)

Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat voor zover dit aan de vennootschap wordt toegerekend.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1 Algemeen

Stichting Sanquin Bloedvoorziening is onderhevig aan verschillende financiële risico's: marktrisico (waaronder prijsrisico, valutarisico en rente- en kasstroomrisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico. De omvang van deze risico's in de dagelijkse bedrijfsvoering is niet zodanig dat financiële instrumenten worden gebruikt om de risico's af te dekken. Het beheer van financiële risico's wordt centraal uitgevoerd door de Concernstaf afdeling Finance & Control op basis van beleid dat is vastgesteld door de Raad van Bestuur.

5.2 Marktrisico

5.2.1 Prijsrisico

Stichting Sanquin Bloedvoorziening en haar groepsmaatschappijen zijn onderhevig aan risico's met betrekking tot grondstof- en energieprijzen. Dit risico wordt beheerst door de afhankelijkheid van leveranciers zo veel mogelijk te verminderen, de inkoop waar mogelijk te centraliseren en zo veel mogelijk langjarige prijsafspraken te maken met leveranciers. Uitgangspunt bij het aangaan van inkooprelaties is dat wordt gestreefd naar prijsstijgingen die vallen binnen de marges van de overheidsregeling voor prijscompensatie voor budgetten in de gezondheidszorg.

5.2.2 Valutarisico

Stichting Sanquin Bloedvoorziening en haar groepsmaatschappijen zijn voornamelijk werkzaam in de Europese Unie. Indien significante meerjarige leveringsverplichtingen worden aangegaan worden in principe prijsafspraken in euro's gemaakt, ook als levering plaatsvindt aan landen buiten de Europese Unie.

De resterende transacties in buitenlandse valuta aan zowel in- als verkoopzijde zijn relatief gering en eventuele daaruit resulterende risico's worden derhalve niet afgedekt.

5.2.3 Rente- en kasstroomrisico.

Stichting Sanquin Bloedvoorziening loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden.

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt Sanquin risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt de vennootschap risico's ten aanzien van de marktwaarde.

Met betrekking tot deze vorderingen en schulden worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico's gecontracteerd.

5.3 Kredietrisico

Stichting Sanquin Bloedvoorziening heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Verkoop van kort houdbare bloedproducten vindt plaats aan Nederlandse ziekenhuizen. Kredietwaardigheidstoetsen voor deze relaties geven geen aanleiding om dit kredietrisico door middel van financiële instrumenten af te dekken. De overige groepsmaatschappijen hebben geen significante concentraties van kredietrisico. Verkoop vindt met name plaats aan Nederlandse ziekenhuizen of aan afnemers die voldoen aan de kredietwaardigheidstoets van Sanquin. Verkoop vindt plaats op basis van krediettermijnen tussen de 40 en 120 dagen. Voor grote leveringen kunnen aanvullende zekerheden worden gevraagd, waaronder vooruitbetalingen en garantiestellingen, of worden kredietverzekeringen afgesloten.

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

5.4 Liquiditeitsrisico

Stichting Sanquin Bloedvoorziening maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken. Momenteel wordt er geen gebruik gemaakt van de beschikbare kredietfaciliteiten. Voor zover noodzakelijk worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

Toelichting op de balans

6. Immateriële vaste activa

	Website	Octrooien	Totaal
(x € 1.000,-)	€	€	€
Stand per 1 januari 2023			
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	223	-	223
Cummulatieve afschrijvingen	-1	-	-1
Cummulatieve waardeverminderingen	-	-	-
Boekwaarde per 1 januari 2023	222	-	222
Mutaties 2023			
Investerings	147	156	303
Afschrijvingen	-61	-	-61
Waardeverminderingen	-308	-	-308
Saldo mutaties	-222	156	-66
Stand per 31 december 2023			
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	370	156	526
Cummulatieve afschrijvingen	-62	-	-62
Cummulatieve waardeverminderingen	-308	-	-308
Boekwaarde per 31 december 2023	-	156	156
Afschrijvingspercentage	20%	0%	

Ten laste van het resultaat van het boekjaar is een bijzondere waardevermindering gebracht van € 0,3 mln. Dit houdt verband met de verkoop van een vennootschap in 2024. Zie hiervoor paragraaf 19: *Gebeurtenissen na balansdatum*.

7. Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa worden als volgt weergegeven:

	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Vaste bedrijfs- middelen in uitvoering	Totaal
(x € 1.000,-)	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2023					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	73.881	81.472	3.681	6.755	165.789
Cumulatieve afschrijvingen	-44.141	-55.564	-2.529	-	-102.234
Boekwaarden	29.740	25.908	1.152	6.755	63.555
Mutaties					
Investerings	1.581	2.523	278	4.140	8.522
Afschrijvingen	-3.576	-4.699	-225	-446	-8.946
Reclassificatie investeringen	1.419	1.696	-	-3.115	-
Verkopen en desinvesteringen	-13.256	-2.490	-	-	-15.746
Afschrijvingen verkopen en desinvesteringen	8.970	2.383	-	-	11.353
Saldo	-4.862	-587	53	579	-4.817
Stand per 31 december 2023					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	63.625	83.201	3.959	7.780	158.565
Cumulatieve afschrijvingen	-38.747	-57.880	-2.754	-446	-99.827
Boekwaarden	24.878	25.321	1.205	7.334	58.738
Afschrijvingspercentages	0%-10%	10%-20%	20%-33%	0%	

Investerings in projecten die per balansdatum nog onderhanden zijn, worden verantwoord in de kolom 'Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering'. Na oplevering worden deze projecten verantwoord als 'Bedrijfsgebouwen en -terreinen', 'Machines en installaties' of 'Andere vaste bedrijfsmiddelen'. De bijbehorende afboeking van 'Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering' is zichtbaar als een negatieve post bij de 'Reclassificatie investeringen'. Toekomstige investeringsverplichtingen worden weergegeven in paragraaf 17: *Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen* bij item *Investeringsverplichtingen*.

De activa staan ter vrije beschikking van Sanquin. Een gedeelte van de vaste activa, apparatuur en bedrijfswagens, wordt geleased. Zie hiervoor tevens de opgenomen verplichting in paragraaf 15: *Langlopende schulden sectie Financial lease verplichtingen*.

De actuele waarde van de vaste activa wijkt niet significant af van de boekwaarde.

De investeringen in 2023 in materiële vaste activa groter dan € 1,0 miljoen zijn:

	Investeringen in materiële vaste activa
(x € 1.000,-)	€
Masterplan koeling Plesmanlaan	1.492

8. Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

	Deelnemingen	Leningen u/g	Totaal
(x € 1.000,-)	€	€	€
Stand per 1 januari 2023	987	-	987
Investerings en dotaties	192	450	642
Resultaat deelnemingen	-39	-	-39
Dotatie niet ontvangen aflossing en rente	-	176	176
Voorzieningen	-	-142	-142
Onttrekkingen	-	-	-
Stand per 31 december 2023	1.140	484	1.624

Deelnemingen

De rechtstreeks door Sanquin gehouden deelnemingen zijn:

Naam, vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal
	in %
mu-Drop BV, Apeldoorn	25,00
Alveron Pharma BV, Nijmegen	17,14
Stichting Administratiekantoor Prothya Holding, Amsterdam	15,00
HealthInc Amsterdam 2022 BV, Amsterdam	10,00
Innovatiefonds Noord-Holland, Amsterdam	6,25
Thuja Capital Healthcare Fund III Cooperatief UA, Utrecht	0,33
Prothya Biosolutions Netherlands BV, Amsterdam	0,01

mu-Drop BV

Op 21 december 2018 heeft Sanquin Innovatie BV 25% van de aandelen van mu-Drop BV verworven. mu-Drop BV heeft een gepatenteerde technologie om met een speciaal ontwikkelde applicator microdruppels in het oog aan te brengen. mu-Drop wordt als deelneming volgens de nettovermogenswaarde in de jaarrekening van Sanquin gewaardeerd. Echter, op grond van een negatief eigen vermogen van mu-Drop sinds boekjaar 2019, is de waardering van deze deelneming op nihil gesteld (2022: € 0). Sanquin heeft voor deze vennootschap geen aansprakelijkheidsverklaring of andere borgstelling afgegeven, derhalve is geen voorziening getroffen met betrekking tot de schuldeisers van deze deelneming.

Alveron Pharma BV

Het belang van Sanquin Innovatie BV in het aandelenkapitaal van Alveron Pharma BV is per 31 december 2023 17,14% (2022: 19,05%). Het belang is afgenomen afgelopen jaar vanwege de uitgifte van aandelen in de vorm van een Employee Stock Ownership Plan. Alveron Pharma heeft als doelstelling het doen van onderzoek naar en het ontwikkelen van geneesmiddelen voor de behandeling

van bloedingen gerelateerd aan het gebruik van antistollingsmiddelen. Tot aan 31 december 2023 is Sanquin vertegenwoordigd in het bestuur van Alveron Pharma, op grond waarvan sprake is van feitelijke invloed van betekenis. Dientengevolge wordt Alveron Pharma in de jaarrekening als deelneming aangemerkt. De waardering van deze deelneming is op nihil gesteld (2022: € 0). Sanquin heeft voor deze vennootschap geen aansprakelijkheidsverklaring of andere borgstelling afgegeven, derhalve is geen voorziening getroffen met betrekking tot de schuldeisers van deze deelneming.

Stichting Administratiekantoor Prothya Holding

Het (in)directe aandelenbelang van Sanquin Health Solutions Group BV in Prothya Biosolutions Belgium BV was op 31 december 2022 15% op grond van het 11,29% aandelenbelang dat Prothya Biosolutions Netherlands BV in haar aandeelhouder Prothya Biosolutions Belgium had. In 2023 heeft er een herstructurering plaatsgevonden en zijn alle aandelen van Prothya Biosolutions Netherlands BV onder Prothya Biosolutions Belgium BV gehangen. Vervolgens zijn alle aandelen van Prothya Biosolutions Belgium BV in een STAK geplaatst en heeft Sanquin Health Solutions Group BV 15% aan certificaten ontvangen in de STAK. Het belang wordt in de jaarrekening tegen verkrijgingsprijs gewaardeerd. In lijn met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving is de verkrijgingsprijs gesteld op € 0 miljoen.

HealthInc Amsterdam 2022 BV

Het belang van Sanquin Innovatie BV in het aandelenkapitaal van HealthInc Amsterdam 2022 BV is per 31 december 2023 10% (2022: 10%). HealthInc Amsterdam 2022 ontwikkelt een ecosysteem voor HealthTech en Zorg startups in Nederland door voor een periode van maximaal zeven jaar een aandeel in het aandelenkapitaal van deze startups te nemen en de startups deel te laten nemen in een 'Accelerator Program'. Het programma is afgerond en het fonds heeft een portfolio van 29 deelnemingen. Er zijn geen verdere verplichtingen overeengekomen. Het belang in HealthInc Amsterdam 2022 BV is tegen verkrijgingsprijs in de jaarrekening van Sanquin gewaardeerd.

Innovatiefonds Noord-Holland BV

Het belang van Sanquin Innovatie BV in het aandelenkapitaal van Innovatiefonds Noord-Holland BV is per 31 december 2023 6,25% (2022: 6,25%). Het Innovatiefonds heeft als doelstelling het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren. Sanquin heeft in boekjaar 2023 een aanvullende agiostorting in het kapitaal gedaan van € 0,1 miljoen. Er is nog een verplichting aangegaan van € 0,4 miljoen. Het belang in het Innovatiefonds Noord-Holland BV is tegen verkrijgingsprijs in de jaarrekening van Sanquin gewaardeerd.

Thuja Capital Healthcare Fund III Cooperatief UA

Op 31 mei 2021 is een investeringsverplichting van € 0,3 miljoen overeengekomen in het investeringsfonds Thuja Capital Healthcare Fund III Cooperatief UA. Het investeringsfonds heeft als doelstelling om deel te nemen in een portfolio van 10 diverse ondernemingen in de Healthcare/Life science sector welke voornamelijk gevestigd zullen zijn in de Benelux of Duitsland. Per jaareinde wordt er deelgenomen in 8 ondernemingen. Per 31 december 2023 is € 0,1 miljoen ingelegd. Het belang bedraagt 0,33% en is tegen verkrijgingsprijs gewaardeerd in de jaarrekening van Sanquin. Het totaal afgegeven commitment bedraagt ultimo boekjaar 2023 € 0,2 miljoen.

Prothya Biosolutions Netherlands BV

Het belang in Prothya Biosolutions Netherlands BV (dochtervennootschap van Prothya Biosolutions Belgium BV) is per 31 december 2023 0,01% (2022: 0,01%) en betreft een prioriteitsaandeel in het aandelenkapitaal. Dit prioriteitsaandeel is in 2023 verkocht door Sanquin Health Solutions Group BV aan Stichting Sanquin Bloedvoorziening voor een waarde van € 1,00.

Leningen u/g

De leningen u/g worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). De leningen u/g worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bijzondere waardeverminderingen worden direct verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Stichting De Plantijn (voorheen Stichting Medisch Centrum Slotervaart)

Onder de financiële vaste activa is een lening van € 3,8 miljoen opgenomen die in 2014 door Stichting Sanquin Bloedvoorziening is verstrekt aan Stichting De Plantijn (De Plantijn). De Plantijn is van oorsprong een samenwerkingsverband van Sanquin, NKI-AVL, Slotervaartziekenhuis en Verpleeghuis Slotervaart van Cordaan, waarbinnen de gezamenlijke toegangswegen en parkeerfaciliteiten worden geëxploiteerd. De lening is verstrekt ten behoeve van de bouw van een nieuwe parkeergarage, die in 2014 is opgeleverd voor personeel en bezoekers van de vier instellingen. De lening kent een looptijd van 10 jaar, een 10 jaar lineaire aflossingsverplichting en een rentepercentage van 4%. Met ingang van december 2017 is de lening achtergesteld ten opzichte van de in 2018 nieuw aangetrokken banklening van De Plantijn.

Doordat het Slotervaartziekenhuis in 2018 failliet is gegaan, zijn de inkomsten van De Plantijn structureel lager geworden. De Plantijn heeft ons gemeld niet meer te voldoen aan de verplichtingen in haar bankconvenant en kan daarom sinds 2018 niet aan de jaarlijkse aflossings- en renteverplichting voldoen. Gezien de achtergestelde status van de lening en de grote onzekerheid in de exploitatie in combinatie met de verplichtingen uit de bankconvenant van De Plantijn, acht Sanquin het risico op non-betaling van de lening in de toekomst groot. Op grond hiervan is het gehele bedrag van de uitstaande lening ultimo 2018 voorzien.

In boekjaar 2023 is bij de oprichting van Sanquin Property & Services BV, voortkomend uit een afsplitsing van activiteiten van Stichting Sanquin Bloedvoorziening, de lening aan Stichting De Plantijn overgedragen aan Sanquin Property & Services tegen de huidige boekwaarde. De lening van € 3,2 miljoen en de totale voorziening van € 3,2 miljoen zijn dientengevolge ingebracht. De verschuldigde rente over 2023 is tevens voorzien.

mu-Drop BV

Onder de financiële vaste activa is een tweetal leningen van in totaal € 1,1 miljoen opgenomen die door Stichting Sanquin Bloedvoorziening in 2019 en 2021 zijn verstrekt aan mu-Drop BV. De lening uit 2019 kent een oorspronkelijke looptijd van 5 jaar en de intentie was om deze lening af te lossen door middel van een gedeeltelijke verrekening van toekomstige verplichtingen van Stichting Sanquin Bloedvoorziening aan mu-Drop, voortkomend uit de inkoop van producten in de jaren 2021, 2022 en 2023. Het resterende leningsbedrag zou op 1 januari 2024 volledig worden afgelost. Er wordt over deze lening geen rente in rekening gebracht. De verstrekte lening in boekjaar 2021 van € 0,0 miljoen (€ 25 duizend) heeft een looptijd tot aan verkoop aandelen en kent een rentepercentage van 2% per jaar. Ten behoeve van deze leningen zijn geen zekerheden verstrekt.

Als gevolg van de coronapandemie heeft de klinische studie en de inclusie van nieuwe patiënten bij mu-Drop ruim een half jaar vertraging opgelopen. Om de oogdruppels ook internationaal aan patiënten ter beschikking te kunnen stellen ten einde tot positieve resultaten te kunnen komen, hebben de aandeelhouders van mu-Drop in 2020 besloten om een sterke internationale partner te zoeken die de mu-Drop-technologie verder kan brengen en hierin kan investeren. Uitkomsten van deze zoektocht zijn echter onzeker, op grond waarvan Sanquin het risico op non-betaling van de lening in de toekomst groot acht. Op grond hiervan is het gehele bedrag van de uitstaande lening ultimo 2020 reeds voorzien. De verstrekte lening in 2021 is tevens voorzien.

Onder de financiële vaste activa is tevens een drietal leningen van in totaal € 0,1 miljoen opgenomen die in 2020, 2021 en 2022 door Sanquin Innovatie BV zijn verstrekt aan deelneming mu-Drop BV. De leningen zijn verstrekt ter financiering van lopende uitgaven van mu-Drop BV in afwachting van een marktintroductie of een ontbinding, en worden afgelost bij of direct na een verkoop van de aandelen mu-Drop BV. De verstrekte lening in 2020 kent een rentepercentage van 7% per jaar, de verstrekte lening in 2021 kent een rentepercentage van 2% per jaar en de verstrekte lening in 2022 kent een rentepercentage van 7% per jaar. Ten behoeve van deze leningen zijn geen zekerheden verstrekt. Indien een besluit tot ontbinding wordt genomen, wordt er medewerking verleend aan het overdragen van de intellectuele eigendomsrechten aan Stichting Sanquin Bloedvoorziening. Gezien de ongewijzigde situatie per balansdatum zijn alle drie de leningen volledig voorzien. De waardering van de vordering tegen aflossingswaarde benadert de geamortiseerde waarde van de vordering.

Xenikos BV i.l.

De onderneming is per 12 januari 2023 met terugwerkende kracht ontbonden per 30 december 2022. Er zijn geen baten ontvangen bij ontbinding. De lening van € 0,3 miljoen was al volledig voorzien in voorgaand jaar en is in boekjaar 2023 volledig afgeschreven.

Alveron Pharma BV

In boekjaar 2023 zijn een tweetal converteerbare leningen verstrekt aan Alveron Pharma BV. De eerste lening bedraagt € 0,3 miljoen en kent een rentepercentage van 8%. De looptijd van de lening is tot 1 januari 2025. De tweede lening bedraagt tevens € 0,3 miljoen en hiervan is € 0,15 miljoen reeds gestort in 2023. Per balansdatum is er nog een verplichting tot storten van het resterende bedrag van € 0,15 miljoen. Over het niet opgevraagde bedrag wordt een commitment fee van 2% vergoed. De lening kent een rentepercentage van 8% en de looptijd van de lening is tot 1 januari 2025. Er zijn voor beide leningen geen verdere zekerheden verstrekt.

Latente belastingvorderingen

De samenstelling van verwerkte en potentiële verrekenbare tijdelijke verschillen en potentiële compensabele verliezen is als volgt:

De verrekenbare tijdelijke verschillen van € 3,6 miljoen die in boekjaar 2021 zijn ontstaan als gevolg van de afsplitsing van onroerend goed van SHS naar Sanquin Real Estate BV zijn niet geactiveerd op grond van het gegeven dat er ultimo 2022 en 2023 onvoldoende zekerheid bestaat of er in de komende jaren voldoende fiscale winsten kunnen worden gerealiseerd om de verrekenbare tijdelijke verschillen te gelde te kunnen maken.

De compensabele verliezen van € 5,6 miljoen (2022: € 5,5 miljoen) zijn per ultimo 2023 volledig voorzien op grond van het gegeven dat er onvoldoende zekerheid bestaat of er in de komende jaren voldoende fiscale winsten kunnen worden gerealiseerd om de compensabele verliezen te gelde te kunnen maken.

Latente belastingvorderingen kennen een langlopend (langer dan een jaar) karakter. Het deel van de latente belastingvorderingen dat als kortlopend (korter dan een jaar) is aan te merken, wordt verantwoord in de *Belastingen en premies sociale verzekeringen* binnen de kortlopende vorderingen van paragraaf 10 *Vorderingen*.

9. Voorraden

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Grond- en hulpstoffen	2.870	3.325
Gereed product en handelsgoederen	<u>1.183</u>	<u>1.226</u>
	<u>4.053</u>	<u>4.551</u>

In het kader van incurante voorraden heeft ultimo 2023 een totale afwaardering van de voorraden plaatsgevonden van € 0,3 miljoen (2022: € 0,5 miljoen) en geen afwaardering van de waarde gereed product (2022: 0 miljoen) als gevolg van prijswijzigingen van grondstoffen. De afwaardering in het kader van incurante voorraden is gebaseerd op ouderdom van de voorraad per ultimo boekjaar. De afwaarderingen zijn in mindering gebracht op de voorraadwaarde op balansdatum.

De voorraden staan ter vrije beschikking van Sanquin.

10. Vorderingen

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Handelsdebiteuren	54.142	49.198
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.787	2.569
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>16.661</u>	<u>8.799</u>
	<u>72.590</u>	<u>60.566</u>

De stijging van de handelsdebiteuren wordt hoofdzakelijk verklaard door de verschuiving tussen intercompany vorderingen naar externe vorderingen door de verkoop van Essange Reagents BV (voorheen Sanquin Reagents BV) in voorgaand jaar. De stijging van de overige vorderingen en overlopende activa is het gevolg van de verkoop van een pand rond balansdatum.

De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd. Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

Handelsdebiteuren

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Handelsdebiteuren	54.571	50.323
Voorziening dubieuze debiteuren	<u>-429</u>	<u>-1.125</u>
	<u>54.142</u>	<u>49.198</u>

Belastingen en premies sociale verzekeringen

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Omzetbelasting	1.355	1.588
Vennootschapsbelasting	432	981
	<u>1.787</u>	<u>2.569</u>

Overige vorderingen en overlopende activa

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Waarborgsommen	146	49
Vooruitbetaalde kosten	1.988	1.988
Nog te ontvangen inkomsten	14.527	6.762
	<u>16.661</u>	<u>8.799</u>

11. Liquide middelen

De post 'Geldmiddelen' in het kasstroomoverzicht is als volgt samengesteld:

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Banktegoeden	77.692	135.766
Deposito's	37.000	-
Overige	2	93
	<u>114.694</u>	<u>135.859</u>

De banktegoeden staan direct ter vrije beschikking van de vennootschap. De deposito's hebben een looptijd tussen januari 2024 en april 2024.

12. Toelichting bij het kasstroomoverzicht

Onder de 'Investeringen in materiële vaste activa' zijn alleen opgenomen de investeringen waarvoor in 2023 geldmiddelen zijn opgeofferd. Onder de 'Investeringen financiële vaste activa' zijn de investeringen in deelnemingen en netto verstrekte leningen verantwoord.

De maandelijkse financial lease betalingen zijn opgenomen onder de 'Aflossing langlopende schulden'.

13. Groepsvermogen

Ultimo boekjaar is een verschil van € 0,1 miljoen tussen het eigen vermogen volgens de geconsolideerde jaarrekening en het eigen vermogen volgens de enkelvoudige jaarrekening ontstaan. Voor een nadere toelichting van het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de balans in de enkelvoudige jaarrekening (*paragraaf 39 Eigen vermogen*).

14. Voorzieningen

	31 december 2023	31 december 2022
(x € 1.000,-)	€	€
Personele voorzieningen	2.547	2.760

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Personele voorzieningen
(x € 1.000,-)	€
Stand per 1 januari 2023	2.760
Dotatie	82
Onttrekking	-244
Rente	-51
Stand per 31 december 2023	2.547

	31 december 2023	31 december 2022
(x € 1.000,-)	€	€
Voorzieningen < 1 jaar	1.287	1.511
Voorzieningen 1-5 jaar	850	796
Voorzieningen > 5 jaar	410	453
	2.547	2.760

Personele voorzieningen

De personele voorzieningen per 31 december 2023 bestaan uit verplichtingen met betrekking tot jubileumuitkeringen en doorbetaling bij langdurige ziekte. Bij het contant maken van de personeelsvoorzieningen is een disconteringsvoet van 3% (2022: 2%) gehanteerd.

15. Langlopende schulden

	31 december 2023	31 december 2022
(x € 1.000,-)	€	€
Financial Lease verplichtingen	1.737	2.288
	<u>1.737</u>	<u>2.288</u>

Financiële Lease verplichtingen

De financiële leaseverplichtingen zijn als volgt onder te verdelen:

	Contante waarde		Nominale waarde	
	31 december 2023	31 december 2022	31 december 2023	31 december 2022
(x € 1.000,-)	€	€	€	€
Verplichtingen < 1 jaar	560	540	628	628
Verplichtingen > 1 jaar en < 5 jaar	1.540	1.928	1.591	2.018
Verplichtingen > 5 jaar	197	360	208	382
	<u>2.297</u>	<u>2.828</u>	<u>2.427</u>	<u>3.028</u>
Af: toekomstige rente	-	-	130	310
	<u>2.297</u>	<u>2.828</u>	<u>2.297</u>	<u>2.718</u>

De gemiddelde rentevoet bedraagt 3,3%. Het bedrag dat aan voorwaardelijke leasebetalingen in de winst-en-verliesrekening is verwerkt bedraagt € 0 (2022: € 0).

Kredietfaciliteit

Per ultimo boekjaar 2023 heeft de Sanquin-groep geen kredietfaciliteit afgesloten. Van eerder bestaande faciliteiten is in 2023 geen gebruik gemaakt.

	Stand per 31 december 2023	Aflossings- verplichting 2024	Resterende looptijd > 1 jaar	Resterende looptijd > 5 jaar
	€	€	€	€
(x € 1.000,-)				
Financiële Lease verplichtingen	2.297	560	1.540	197
Stand per 31 december	<u>2.297</u>	<u>560</u>	<u>1.540</u>	<u>197</u>

Aflossingsverplichtingen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar zoals hierboven toegelicht zijn opgenomen onder de schulden op korte termijn.

De waardering van de langlopende schulden tegen aflossingswaarde benadert de geamortiseerde kostprijs van de schulden.

16. Kortlopende schulden

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)		
	€	€
Aflossingsverplichtingen	560	540
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	8.956	14.690
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8.145	8.133
Pensioenpremies	2.978	505
Salarissen en vakantiegeld	15.310	12.572
Vooruitontvangen researchbedragen	2.180	2.694
Overige schulden en overlopende passiva	12.346	19.752
	<u>50.475</u>	<u>58.886</u>

De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan. De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd van korter dan een jaar.

Over de uitstaande handelsschulden wordt geen rente berekend.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)		
	€	€
Loonbelasting	8.145	8.133
	<u>8.145</u>	<u>8.133</u>

17. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Investeringsverplichtingen

Per balansdatum zijn door Sanquin en haar groepsmaatschappijen investeringsverplichtingen aangegaan van € 4,5 miljoen. Het betreft investeringen ten behoeve van de huisvesting, , afnameapparatuur en laboratoriumapparatuur. Deze investeringsverplichtingen hebben een looptijd van minder dan een jaar.

Voorwaardelijke assets

Als onderdeel van de uitkomsten van project Solar, als gevolg waarvan per 31 december 2020 85% van het aandelenbelang van Sanquin in Prothya Biosolutions Netherlands BV en Prothya Biosolutions Belgium BV is overgedragen aan een internationaal consortium, is een tweetal afspraken contractueel vastgelegd met betrekking tot mogelijke vergoedingen van earn outs aan SHS. De eerste afspraak betreft het recht van SHS op toekomstige earn outs die afhankelijk zijn van leveringshoeveelheden plasma die op grond van de plasmaovereenkomst door divisie Bloedbank aan Prothya worden geleverd. Voor de leveringshoeveelheden zijn milestones bepaald, waarvan de eerste in 2022 is gerealiseerd; indien de tweede milestone gerealiseerd wordt, zal een earn out van € 3,0 miljoen ten gunste van SHS komen. De tweede afspraak betreft het recht van SHS op toekomstige royalty

inkomsten, bestaande uit een vast percentage van de opbrengsten uit contractueel bepaalde Prothya producten die in enig boekjaar worden gegenereerd. Gezien de mate van onzekerheid van deze earn outs zijn deze niet op de balans gewaardeerd, in lijn met de relevante Richtlijnen voor de verslaggeving.

Lessorvergoedingen

Sanquin verhuurd aan diverse externe partijen kantoor- en labruimtes. De verwachte toekomstige baten uit deze contracten per balansdatum bedragen:

	31 december 2023
(x € 1.000,-)	€
Te ontvangen binnen één jaar	1.901
Te ontvangen tussen één en vijf jaar	5.277
Te ontvangen na vijf jaar	2.990
	<u>10.168</u>

Operationele leases

Sanquin huurt op vele locaties afnamecentra. De jaarlijkse huurverplichting die daarmee samenhangt bedraagt € 4,3 miljoen. De diverse huurcontracten kennen looptijden tussen de 1 en 5 jaar.

Met name ten behoeve van het wagenpark zijn leasecontracten afgesloten met een jaarlijkse financiële verplichting ter hoogte van € 0,6 miljoen. Leasecontracten kennen een maximale looptijd van 5 jaar.

Ultimo boekjaar zijn de verplichtingen uit hoofde van operationele leases als volgt te specificeren:

	31 december 2023
(x € 1.000,-)	€
Te betalen binnen één jaar	4.925
Te betalen tussen één en vijf jaar	11.267
Te betalen na vijf jaar	2.571
	<u>18.763</u>

Het totaal van de naar verwachting te ontvangen toekomstige minimale sub-leaseontvangsten met betrekking tot niet (tussentijds) opzegbare sub-leases bedraagt € 0,0 miljoen.

Gedurende het verslagjaar zijn in de winst-en-verliesrekening verwerkt:

	2023
(x € 1.000,-)	€
Minimale leasebetalingen	5.045
Minimale leasebetalingen inclusief overige bestanddelen	1.013
Sub-leaseontvangsten	-
	<u>6.058</u>

Indien in de vermelde leasebetalingen betalingen in verband met overige bestanddelen van de overeenkomst zijn inbegrepen, worden de betalingen inclusief deze overige bestanddelen afzonderlijk opgenomen.

Erfpachtverplichtingen

Voor het gebruik van de grond aan de Plesmanlaan 125 zijn Stichting Sanquin Bloedvoorziening en Sanquin Health Solutions Group erfpachtverplichtingen aangegaan voor de periode tot en met 2024, 2029, 2031 en 2073.

Ultimo boekjaar zijn de verplichtingen uit hoofde van erfpachtverplichtingen als volgt te specificeren:

	31 december 2023
(x € 1.000,-)	€
Te betalen binnen één jaar	171
Te betalen tussen één en vijf jaar	671
Te betalen na vijf jaar	6.887
	<u>7.729</u>

Op 31 december 2020 heeft Sanquin Health Solutions Group ten gunste van Prothya Biosolutions Netherlands een recht van ondererfpacht gevestigd op een gedeelte van de grond aan de Plesmanlaan. Het totaal van de naar verwachting te ontvangen toekomstige ondererfpachtvergoedingen bedraagt € 5,4 miljoen, waarvan € 0,1 mln binnen één jaar.

Gedurende het verslagjaar zijn in de winst-en-verliesrekening verwerkt:

	2023
(x € 1.000,-)	€
Minimale erfpachtverplichtingen	211
	<u>211</u>

Indien in de vermelde erfpachtverplichtingen betalingen in verband met overige bestanddelen van de overeenkomst zijn inbegrepen, worden de betalingen inclusief deze overige bestanddelen afzonderlijk opgenomen.

Bankgaranties en borgstellingen

Aan diverse contractpartijen zijn bankgaranties verstrekt ter waarde van € 0,7 miljoen.

18. Niet in de balans opgenomen regelingen

Aansprakelijkheidsstelling

Sanquin Health Solutions Group heeft ten behoeve van haar 100% dochterondernemingen Sanquin Diagnostiek BV en Euroclone BV een aansprakelijkheidsstelling afgegeven zoals bedoeld in artikel 2:403 BW.

Support Letter

Sanquin Health Solutions Group heeft ten behoeve van haar dochteronderneming Sanquin Innovatie BV een support letter afgegeven waarin zij zich committeert aan financiële ondersteuning ten behoeve

van de ontwikkeling van de activiteiten en het opereren als going concern door Sanquin Innovatie BV. Deze support letter is geldig tot aan de algemene vergadering van aandeelhouders waarin de jaarrekening over boekjaar 2023 goedgekeurd wordt en voor zolang Sanquin Health Solutions Group een meerderheid in het aandelenbelang van haar dochteronderneming heeft.

Aansprakelijkheid bij een fiscale eenheid

Sanquin Health Solutions Group vormt met ingang van 1 januari 2017 met haar 100% Nederlandse dochterondernemingen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. Gedurende het boekjaar 2023 is Sanquin Property & Services BV toegevoegd aan de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. Sanquin Health Solutions Group belast de vennootschapsbelasting op basis van het fiscale resultaat van de vennootschap door, met inachtneming van een toerekening van de voordelen van de fiscale eenheid aan de verschillende entiteiten die daarvan deel uitmaken. De entiteiten in de fiscale eenheid zijn ieder hoofdelijk aansprakelijk voor de door de fiscale eenheid verschuldigde belasting.

Stichting Sanquin Bloedvoorziening vormt met haar 100% Nederlandse dochterondernemingen, met uitzondering van Euroclone BV, Direct Diagnostics BV en Amsterdam Cell Therapy Center BV een fiscale eenheid voor de BTW. Posities van de fiscale eenheid worden vanuit Sanquin Health Solutions Group BV verantwoord en met de Belastingdienst verrekend. De entiteiten in de fiscale eenheid zijn ieder hoofdelijk aansprakelijk voor de door de fiscale eenheid verschuldigde belasting.

19. Gebeurtenissen na balansdatum

Per 29 februari 2024 is het gehele aandelenbelang van de groepsmaatschappij Direct Diagnostics BV verkocht aan een externe partij. Vooruitlopend op de verkoop is ultimo 2023 een waardevermindering van € 0,3 miljoen op de geactiveerde website verantwoord. Tevens is de agiostorting van € 0,8 miljoen, die begin 2024 in het eigen vermogen van Direct Diagnostics BV is gestort ter voldoening van de rekening-courant positie, ultimo 2023 verwerkt alsof deze reeds in boekjaar 2023 heeft plaatsgevonden.

Er zijn geen overige gebeurtenissen na balansdatum te melden.

Toelichting op de winst-en-verliesrekening

20. Netto-omzet

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Omzet uit verkoop van goederen	187.151	194.286
Omzet uit het verlenen van diensten	44.805	47.093
Kortingen en bonussen	-923	-1.904
	<u>231.033</u>	<u>239.475</u>

De netto-omzet kan als volgt worden onderscheiden naar geografische gebieden:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Nederland	220.151	221.635
Buiten Nederland	10.882	17.840
	<u>231.033</u>	<u>239.475</u>

De daling van de omzet wordt hoofdzakelijk verklaard door de verkoop van de aandelen en diensgevolgde ontvoeging uit de consolidatie van Essange Reagents BV (voorheen Sanquin Reagents BV) op 21 oktober 2022 waardoor er in boekjaar 2023 geen omzet in de consolidatie is verantwoord.

In de gerapporteerde omzetbedragen zijn geen bedragen begrepen die betrekking hebben op de ruil van goederen of diensten. Verder zijn geen kosten geactiveerd vanwege het verkrijgen van een overeenkomst. In de gerapporteerde omzetbedragen zijn geen bedragen begrepen uit onderhanden projecten of diensten die nog niet zijn voltooid. Er zijn geen gerapporteerde omzetbedragen opgenomen waaruit nog significante prestatieverplichtingen openstaan.

De netto-omzet is voorts naar de belangrijkste categorieën te onderscheiden:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Omzet Bloedbank	187.034	175.596
Omzet Diagnostiek	31.703	34.126
Omzet Reagentia	-	17.499
Omzet Research	12.185	12.151
Omzet Overige activiteiten	111	103
	<u>231.033</u>	<u>239.475</u>

21. Overige bedrijfsopbrengsten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Opbrengsten licenties en productontwikkeling	2.089	1.032
Opbrengsten BTW suppleties oude jaren	-186	583
Overige bedrijfsopbrengsten	<u>22.674</u>	<u>16.204</u>
	<u>24.577</u>	<u>17.819</u>

De stijging in de overige bedrijfsopbrengsten wordt hoofdzakelijk verklaard doordat in 2023, na verkoop van de aandelen en dientengevolge ontvoeging uit de consolidatie, tijdelijk een deel van de concernstaf dienstverlening aan Essange Reagents BV is gecontinueerd.

22. Lonen en salarissen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Lonen en salarissen	104.597	100.600
Sociale lasten	15.961	14.963
Pensioenlasten	<u>9.792</u>	<u>10.317</u>
	<u>130.350</u>	<u>125.880</u>

23. Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2023 waren gemiddeld 1.594 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2022: 1.664). Hiervan zijn geen werknemers werkzaam in het buitenland (2022: -). De werknemers van Essange Reagents BV in 2022 betreft het gemiddelde van de in de consolidatie betrokken periode voor verkoop, herrekend naar een volledig boekjaar.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Divisie Bloedbank	861	845
Divisie Research & LabServices	200	210
Concernstaf	200	280
<i>Totaal Stichting Sanquin Bloedvoorziening</i>	<u>1.261</u>	<u>1.335</u>
Sanquin Health Solutions Group BV	17	14
Sanquin Diagnostiek BV	212	207
Essange Reagents BV	-	80
Sanquin Innovatie BV	29	27
Sanquin Real Estate BV	-	-
Sanquin Property& Services BV	74	-
SHS IP BV	-	-
Direct Diagnostics BV	1	1
Amsterdam Cell Therapy Center BV	-	-
Sanquin IP BV	-	-
SanSepsis BV	-	-
	<u>1.594</u>	<u>1.664</u>

24. Bezoldiging Raad van Bestuur

Een verantwoording van de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur op grond van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is opgenomen in de bijlage Bezoldiging Topfunctionarissen in deze jaarrekening.

25. Beloning Raad van Toezicht

Een verantwoording van de bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht op grond van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is opgenomen in de bijlage Bezoldiging Topfunctionarissen in deze jaarrekening.

26. Afschrijvingen en overige waardeveranderingen op immateriële en materiële vaste activa

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Afschrijvingskosten immateriële vaste activa	62	1
Waardevermindering immateriële vaste activa	308	-
Afschrijvingskosten materiële vaste activa	8.946	8.249
Boekwinst verkoop materiële vaste activa	-2.154	-10
	<u>7.162</u>	<u>8.240</u>

27. Overige bedrijfskosten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Overige personeelskosten	7.701	7.540
Huisvestingskosten	20.213	23.158
Donorkosten	3.343	3.154
Transportkosten	6.486	6.655
Algemene kosten	50.162	52.217
	<u>87.905</u>	<u>92.724</u>

In de overige personeelskosten en de algemene kosten zijn respectievelijk een bedrag van € 0,1 miljoen (2022: € 0,2 miljoen) en € 0,1 miljoen (2022: € 0,1 miljoen) aan WBSO-subsidies opgenomen, dat in het kader van speur- en ontwikkelingswerk als bijdrage voor diverse researchprojecten is ontvangen.

De daling van de overige bedrijfskosten wordt hoofdzakelijk verklaard door de verkoop en dientengevolge ontvoeging uit de consolidatie van Essange Reagents BV per 21 oktober 2022.

Algemene kosten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Onderhoudskosten	7.179	6.332
Kosten voorlichting, publiciteit & verkoop	1.964	1.859
Reis-, verblijf- en representatiekosten	1.626	1.516
Kantoorkosten	370	350
Communicatiekosten	1.865	2.272
Automatiseringskosten	12.841	13.759
Advies-/accountantskosten	1.987	1.690
Kosten externe dienstverlening	8.765	6.813
Projectkosten	11.681	16.503
Verzekeringen en belastingen	879	935
Herwaardering valuta	-12	-3
WBSO-subsidies	-47	-86
Overige kosten	1.064	277
	<u>50.162</u>	<u>52.217</u>

28. Accountantshonoraria

De volgende bedragen aan accountantshonoraria zijn ten laste van het resultaat gebracht:

	PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.	Overig PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. netwerk	Totaal PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. netwerk
(x € 1.000,-)	€	€	€
2023			
Controle van de jaarrekening	520	-	520
Andere controlewerkzaamheden	47	-	47
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
Totaal 2023	567	-	567
2022			
Controle van de jaarrekening	616	-	616
Andere controlewerkzaamheden	14	-	14
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	36	36
Totaal 2022	630	36	666

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de vennootschap en de in de consolidatie betrokken groepsmaatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe onafhankelijke accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties).

De honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het betreffende boekjaar, ongeacht of de werkzaamheden gedurende het boekjaar zijn verricht.

29. Rentebaten en lasten

	2023	2022
(x € 1.000,-)	€	€
Rentebaten	1.689	141
Rentelasten	-111	-655
	1.578	-514

De gestegen rentebaten betreffen grotendeels ontvangen rentebaten op uitgezette deposito's bij een Nederlandse bank. De daling in rentelasten wordt verklaard door de volledige aflossing van de langlopende lening bij ABN AMRO Bank NV gedurende 2022.

30. Kosten van onderzoek en ontwikkeling

De ten laste van het resultaat over 2023 gebrachte kosten van onderzoek en ontwikkeling bedragen € 32,9 miljoen (2022: € 34,9 miljoen).

31. Belastingen

De marktconforme activiteiten zijn ondergebracht in Sanquin Health Solutions Group BV en haar dochterondernemingen. De publieke activiteiten zijn onderdeel van Stichting Sanquin Bloedvoorziening. De Stichting is daarom volledig vrijgesteld van vennootschapsbelasting.

De belastinglast over het resultaat ten bedrage van € 0,0 miljoen (2022: € 5,5 miljoen) kan als volgt worden toegelicht:

(x € 1.000,-)	2023	2022
	€	€
Resultaat voor belastingen	-4.276	-7.330
<i>Acute vennootschapsbelasting</i>		
Huidig boekjaar	520	-163
Voorgaande boekjaren	60	-255
<i>Latente vennootschapsbelasting</i>		
Huidig boekjaar	-618	-5.961
Voorgaande boekjaren	-	915
Belasting over het resultaat	-39	-5.464
Effectief belastingtarief	-0,9%	-74,5%
Toepasselijk belastingtarief	25,8%	25,8%

Het toepasselijke belastingtarief is gebaseerd op de relatieve verhouding van de bijdrage van de groepsmaatschappijen aan het resultaat.

Het effectieve belastingtarief wijkt af van het toepasselijke belastingtarief hoofdzakelijk als gevolg van het niet waarderen van de actieve latente belastingvordering.

Het effectieve belastingtarief wijkt af van voorgaand jaar doordat voorgaand jaar de actieve belastinglatentie volledig is voorzien.

Sanquin neemt een conservatief standpunt in haar aangiften vennootschapsbelasting in. Deze benadering voorkomt dat Sanquin met onverwachte belastingschulden of belastingrenten geconfronteerd wordt.

32. Resultaat deelnemingen

(x € 1.000,-)	2023	2022
	€	€
Resultaat SanSepsis BV	-39	-
Verkoopresultaat deelnemingen	-357	103.211
	-396	103.211

Het resultaat van SanSepsis BV dat in de boekjaren 2023 na consolidatie resteert als resultaat

deelnemingen betreft het negatieve verwateringsresultaat als gevolg van een agiostorting op alle aandelen in het kapitaal van SanSepsis BV door Sanquin Innovatie BV. Het negatieve verkoopresultaat deelnemingen betreft nagekomen posten met betrekking tot de verkoop van Essange Reagents BV per 21 oktober 2022. Het positieve verkoopresultaat deelnemingen in 2022 betreft de verkoop van 100% van de aandelen van Essange Reagents BV per 21 oktober 2022, tezamen met de ontvangen eerste earn out en de afwikkeling van enkele overige afspraken vanuit de afspraken met betrekking tot de verkoop van Prothya in 2020.

Enkelvoudige jaarrekening

Balans per 31 december 2023 (voor resultaatbestemming)

(x € 1.000,-)	Ref.	31 december 2023		31 december 2022	
		€	€	€	€
Activa					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	34	23.830		28.910	
Financiële vaste activa	35	119.240		129.173	
			143.070		158.083
Vlottende activa					
Vorraden	36	4.054		4.551	
Vorderingen	37	59.468		53.154	
Liquide middelen	38	32.458		37.744	
			95.980		95.449
			239.050		253.532
Passiva					
Eigen vermogen					
Stichtingskapitaal	39	1.957		1.957	
Bestemmingsreserve	40	164		396	
Overige reserves		199.685		109.036	
Resultaat boekjaar		-4.770		90.417	
			197.036		201.806
Voorzieningen	41		2.170		2.366
Langlopende schulden	42		1.737		2.288
Kortlopende schulden	43		38.107		47.072
			239.050		253.532

Winst-en-verliesrekening over 2023

		2023		2022	
	(x € 1.000,-) Ref.	€	€	€	€
Netto-omzet		199.144		187.629	
Wijziging in voorraden gereed product en onderhanden werk		-43		-27	
Overige bedrijfsopbrengsten		7.611		17.094	
Som der bedrijfsopbrengsten			206.712		204.696
Kosten van grond- en hulpstoffen		29.128		28.793	
Lonen en salarissen	44	83.356		81.518	
Sociale lasten incl. pensioen	44	20.379		20.425	
Afschrijvingen op materiële vaste activa		2.543		5.692	
Overige bedrijfskosten	46	73.170		77.666	
Som der bedrijfslasten			208.576		214.094
Bedrijfsresultaat			-1.864		-9.398
Rentebaten	47		127		129
Rentelasten	47		-87		-398
Resultaat voor belastingen			-1.824		-9.667
Belastingen			-		-
Resultaat deelnemingen	48		-2.946		100.084
Resultaat na belastingen			-4.770		90.417

Kasstroomoverzicht over 2023

Op basis van RJ 360.106 wordt er geen kasstroomoverzicht op enkelvoudige basis opgesteld. Zie eerder in het jaarverslag het geconsolideerde kasstroomoverzicht 2023.

Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Stand per 1 januari	37.744	34.859
Mutatie boekjaar	<u>-5.286</u>	<u>2.885</u>
Stand per 31 december	<u>32.458</u>	<u>37.744</u>

Toelichting op de balans en winst-en-verliesrekening

33. Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De enkelvoudige jaarrekening bevat alleen de statutaire jaarrekening van Stichting Sanquin Bloedvoorziening. Ten opzichte van de geconsolideerde jaarrekening zijn de opbrengsten en kosten van de meerderheidsdeelnemingen in deze jaarrekening niet opgenomen in de winst-en-verliesrekening, maar is het resultaat van de deelnemingen verantwoord als aparte post in de winst-en-verliesrekening.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaarde in overeenstemming met paragraaf 3.3.1 van de geconsolideerde jaarrekening.

Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

34. Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa worden als volgt weergegeven:

	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Vaste bedrijfs- middelen in uitvoering	Totaal
(x € 1.000,-)	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2023					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	29.705	51.578	3.674	573	85.530
Cumulatieve afschrijvingen	-19.488	-34.611	-2.521	-	-56.620
Boekwaarden	10.217	16.967	1.153	573	28.910
Mutaties					
Investerings	1.518	1.873	261	884	4.536
Afschrijvingen	-1.630	-3.285	-208	-14	-5.137
Reclassificaties investeringen	1	-1.030	-	-470	-1.499
Reclassificaties afschrijvingen	-	1.422	-	-	1.422
Verkopen en desinvesteringen	-13.255	-2.020	-	-	-15.275
Afschrijvingen verkopen en desinvesteringen	8.970	1.903	-	-	10.873
Saldo	-4.396	-1.137	53	400	-5.080
Stand per 31 december 2023					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	17.969	50.401	3.935	987	73.292
Cumulatieve afschrijvingen	-12.148	-34.571	-2.729	-14	-49.462
Boekwaarden	5.821	15.830	1.206	973	23.830
Afschrijvingspercentages	0%-10%	10%-20%	20%-33%	0%	

Investerings in projecten die per balansdatum nog onderhanden zijn worden verantwoord in de kolom 'Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering'. Na oplevering worden deze projecten verantwoord als 'Bedrijfsgebouwen en -terreinen', 'Machines en installaties' of 'Andere vaste bedrijfsmiddelen'. De bijbehorende afboeking van 'Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering' is zichtbaar als een negatieve post bij de 'Reclassificaties investeringen'.

De activa staan ter vrije beschikking van Sanquin. De actuele waarde van de vaste activa wijkt niet significant af van de boekwaarde.

Er zijn in 2023 geen investeringen gedaan in materiële vaste activa groter dan € 1,0 miljoen.

De verkopen en desinvesteringen zien in 2023 grotendeels toe op de verkoop van een afnamelocatie.

35. Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

	Deelnemingen	Leningen u/g	Totaal
(x € 1.000,-)	€	€	€
Stand per 1 januari 2023	129.173	-	129.173
Investerings	-	-	-
Desinvesteringen	-	-	-
Resultaat deelnemingen	-2.946	-	-2.946
Overige mutaties	-6.987	-	-6.987
Dotatie niet ontvangen aflossing en rente	-	-	-
Voorziesingen	-	-	-
Stand per 31 december 2023	119.240	-	119.240

Lijst deelnemingen

De rechtstreeks door Stichting Sanquin Bloedvoorziening gehouden en in geval van een 100% aandeel in het geplaatste kapitaal volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen deelneming is:

	Aandeel in geplaatst kapitaal
	in %
Sanquin Health Solutions Group BV, Amsterdam	100,00
Sanquin IP BV, Amsterdam	100,00
Blood For Life - Sanquin Research Fund, Amsterdam	100,00
Amsterdam Cell Therapy Center BV, Amsterdam	20,00
Prothya Biosolutions Netherlands BV, Amsterdam	0,01

Deelnemingen

Amsterdam Cell Therapy Center BV

In deze, in boekjaar 2023 opgerichte, deelneming houdt Stichting Sanquin Bloedvoorziening 20% van het aandelenkapitaal. De overige 80% van het aandelenkapitaal wordt gehouden door groepsmaatschappij Sanquin Innovatie BV. Met ingang van 2023 wordt deze deelneming dan ook voor 100% opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Sanquin Bloedvoorziening.

Leningen u/g

Onder de financiële vaste activa was een lening van € 3,8 miljoen opgenomen die in 2014 is verstrekt aan Stichting De Plantijn (voorheen Stichting Medisch Centrum Slotervaart). Deze lening en de bijbehorende voorziening is overgedragen aan Sanquin Property & Services BV, zie de toelichting op de balans in de geconsolideerde jaarrekening.

Onder de financiële vaste activa is een lening van € 1,1 miljoen opgenomen die in 2019 is verstrekt aan mu-Drop BV en een lening van € 0,0 miljoen welke verstrekt is in 2021. Deze leningen en de bijbehorende voorzieningen worden in de toelichting op de balans in de geconsolideerde jaarrekening nader toegelicht.

36. Voorraden

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Grond- en hulpstoffen	2.871	3.325
Gereed product en handelsgoederen	1.183	1.226
	<u>4.054</u>	<u>4.551</u>

In het kader van incurante voorraden heeft een afwaardering van de voorraden plaatsgevonden van € 0,3 miljoen (2022: € 0,5 miljoen) en geen afwaardering van de waarde gereed product (2022: € 0) als gevolg van prijsstijgingen van grondstoffen.

De voorraden staan ter vrije beschikking van Sanquin.

37. Vorderingen

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Handelsdebiteuren	44.255	43.621
Vorderingen op groepsmaatschappijen	1.329	4.617
Overige vorderingen en overlopende activa	13.884	4.916
	<u>59.468</u>	<u>53.154</u>

De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd. Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

Vorderingen op groepsmaatschappijen

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Rekening-courant Sanquin Health Solutions Group BV	964	4.617
Rekening-courant Stichting Blood for Life-SRF	32	-
Rekening-courant Amsterdam Cell Therapy Center BV	333	-
	<u>1.329</u>	<u>4.617</u>

Over het uitstaande saldo bij Sanquin Health Solutions Group BV wordt een gemiddelde Euribor 1-maandrente plus 1,5% gerekend. Per 1 augustus 2021 wordt er alleen nog een boeterente berekend over de uitstaande rekening-courant positie die niet binnen 1 maand afgerekend wordt. De andere twee rekening-courant posities worden beschouwd als debiteurenposities waardoor er geen rente verschuldigd is. Ten behoeve van deze vorderingen zijn geen zekerheden verstrekt.

38. Liquide middelen

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Banktegoeden	32.458	37.651
Debit cards	-	93
	<u>32.458</u>	<u>37.744</u>

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

39. Eigen vermogen

(x € 1.000,-)	Stichtings- kapitaal	Bestemmings- reserve	Overige reserves	Resultaat boekjaar	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2022	1.957	480	104.340	4.612	111.389
Mutaties					
Resultaat lopend boekjaar	-	-	-	90.417	90.417
Winstbestemming	-	-	4.612	-4.612	-
Overige mutaties reserves	-	-84	84	-	-
Stand per 31 december 2022	1.957	396	109.036	90.417	201.806
Mutaties					
Resultaat lopend boekjaar	-	-	-	-4.770	-4.770
Winstbestemming	-	-	90.417	-90.417	-
Overige mutaties reserves	-	-232	232	-	-
Stand per 31 december 2023	1.957	164	199.685	-4.770	197.036

Stichting Sanquin Bloedvoorziening houdt een eigen vermogen aan dat nodig is voor borging van de continuïteit van de bloedvoorziening.

Voorstel resultaatbestemming

De Raad van Bestuur heeft besloten om het resultaat na belastingen van € 4,8 miljoen negatief ten laste van de algemene reserve te verwerken. Deze resultaatverdeling is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

Verschillen in het eigen vermogen en het resultaat tussen de enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening

Het verschil van € 0,1 miljoen tussen het eigen vermogen en het resultaat na belastingen volgens de enkelvoudige jaarrekening en het eigen vermogen en het resultaat na belastingen volgens de geconsolideerde balans wordt verklaard door de duurzame waardevermindering in het aandelenbelang van Direct Diagnostics BV van € 0,1 miljoen. Deze waardevermindering is wel in de enkelvoudige jaarrekening van Sanquin Innovatie B.V. (en in het verlengde via het resultaat deelnemingen in de enkelvoudige jaarrekeningen van Sanquin Health Solutions Group BV en Stichting Sanquin Bloedvoorziening) verantwoord, echter als gevolg van het ontbreken van een indicatie tot een duurzame waardevermindering van bestaande activa in de enkelvoudige jaarrekening van Direct Diagnostics BV, is deze waardevermindering niet in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen.

40. Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve betreft een Reserve Internationale Samenwerking van € 0,2 miljoen.

In 2013 is een bestemmingsreserve Internationale Samenwerking gevormd uit daartoe ontvangen middelen. Deze reserve is bestemd voor uitvoering van projecten ter versterking van bloedbankorganisaties in ontwikkelingslanden. In boekjaar 2023 is deze reserve voor € 0,2 miljoen benut voor projecten uitgevoerd door het bedrijfs onderdeel Sanquin Consulting Services. De bestemmingsreserve is derhalve met € 0,2 miljoen verlaagd van € 0,4 miljoen ultimo 2022 naar € 0,2 miljoen ultimo 2023.

41. Voorzieningen

	(x € 1.000,-)	<u>Personele voorzieningen</u> €
Stand per 1 januari 2023		2.366
Dotatie		63
Onttrekking		-229
Rente		-30
Stand per 31 december 2023		<u>2.170</u>

De personele voorzieningen per 31 december 2023 bestaan uit verplichtingen met betrekking tot jubileumuitkeringen en doorbetaling bij langdurige ziekte.

	(x € 1.000,-)	<u>31 december 2023</u> €	<u>31 december 2022</u> €
Voorzieningen < 1 jaar		1.148	1.318
Voorzieningen 1-5 jaar		726	698
Voorzieningen > 5 jaar		296	350
		<u>2.170</u>	<u>2.366</u>

Bij het contant maken van de personeelsvoorzieningen is een disconteringsvoet van 3% (2022: 2%) gehanteerd.

42. Langlopende schulden

	(x € 1.000,-)	<u>Financiële Lease verplichtingen</u> €
Stand per 1 januari 2023		2.288
Vervroegde aflossing		-
Dotatie huidig boekjaar		9
Aflossingsverplichting volgend boekjaar		-560
Stand per 31 december 2023		<u>1.737</u>

De financial lease verplichtingen worden in de geconsolideerde jaarrekening in de toelichting op de balans nader toegelicht.

43. Kortlopende schulden

	31 december 2023	31 december 2022
(x € 1.000,-)	€	€
Aflossingsverplichtingen	560	540
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	6.709	12.445
Schulden aan groepsmaatschappijen	286	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen	6.266	6.708
Pensioenpremies	2.247	324
Salarissen en vakantiegeld	11.819	9.999
Omzetbelasting	-	360
Vooruitontvangen researchbedragen	2.180	2.694
Overige schulden en overlopende passiva	8.040	14.002
	<u>38.107</u>	<u>47.072</u>

De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan. De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd van korter dan een jaar.

Schulden aan groepsmaatschappijen

	31 december 2023	31 december 2022
(x € 1.000,-)	€	€
Rekening-courant Sanquin IP BV	<u>286</u>	<u>-</u>

De rekening-courant posities wordt beschouwd als debiteurenposities waardoor er geen rente verschuldigd is. Ten behoeve van deze vorderingen zijn geen zekerheden verstrekt

44. Lonen en salarissen

	2023	2022
(x € 1.000,-)	€	€
Lonen en salarissen	83.356	81.518
Sociale lasten	12.699	12.199
Pensioenlasten	7.680	8.226
	<u>103.735</u>	<u>101.943</u>

45. Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2023 waren gemiddeld 1.261 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2022: 1.335). Hiervan zijn geen werknemers werkzaam in het buitenland (2022: -).

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Divisie Bloedbank	861	845
Divisie Research & LabServices	200	210
Concernstaf	200	280
	<u>1.261</u>	<u>1.335</u>

46. Overige bedrijfskosten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Overige personeelskosten	5.911	6.304
Huisvestingskosten	10.278	8.539
Donorkosten	3.359	3.131
Transportkosten	6.397	6.516
Algemene kosten	47.225	53.176
	<u>73.170</u>	<u>77.666</u>

47. Rentebaten en –lasten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Rentebaten	127	129
Rentelasten	-87	-398
	<u>40</u>	<u>-269</u>

48. Resultaat deelnemingen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
(x € 1.000,-)	€	€
Sanquin Health Solutions Group BV	-3.279	100.084
Sanquin IP BV	332	-
Amsterdam Cell Therapy Center BV	1	-
	<u>-2.946</u>	<u>100.084</u>

49. Verbonden partijen

De transacties tussen Stichting Sanquin Bloedvoorziening en de met haar verbonden partijen Sanquin Health Solutions Group BV, Sanquin Diagnostiek BV, Sanquin Innovatie BV, Sanquin Real Estate BV, Euroclone BV, SHS IP BV, Sanquin IP BV en Sanquin Property & Services BV betreffen met name het verlenen van administratieve (houdster)diensten door Stichting Sanquin aan de met haar verbonden partijen. Transacties met de overige verbonden partijen, zijnde SanSepsis BV, Innovatiefonds Noord-Holland BV, mu-Drop BV, Alveron Pharma BV, HealthInc Amsterdam 2022 BV, Direct Diagnostics BV, Thuja Capital Healthcare Fund III Coöperatief UA en Amsterdam Cell Therapy Center BV betreffen hoofdzakelijk (indirecte) investeringen in deelnemingen.

50. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te melden.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Op grond van de Wet Normering Topinkomens (WNT) wordt verantwoording afgelegd over de bezoldiging van de topfunctionarissen van Sanquin. Alleen de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht worden bij Sanquin beschouwd als topfunctionaris in de zin van de WNT.

In deze paragraaf zijn de bezoldigingsgegevens met betrekking tot de leden van de Raad van Bestuur, de bezoldigingsgegevens met betrekking tot de leden van de Raad van Toezicht en de bezoldigingsgegevens van de medewerkers die in het kader van de WNT openbaar dienen te worden gemaakt, opgenomen.

Toepasselijke bezoldigingsnormen

De WNT is per 1 januari 2013 in werking getreden. Het in 2013 geldende bezoldigingsmaximum was € 228.599 en in 2014 € 230.474. Per 1 januari 2015 is de WNT-2 in werking getreden, met een bezoldigingsmaximum in 2015 van € 178.000, € 179.000 in 2016, € 181.000 in 2017, € 189.000 in 2018, € 194.000 in 2019, € 201.000 in 2020, € 209.000 in 2021, € 216.000 in 2022 en € 223.000 in 2023.

Per 1 januari 2014 gold de ministeriële regeling voor de Zorg (Regeling Zorg 2014). Sanquin viel in 2014 in de hoogste klasse van deze Regeling Zorg 2014, dat een bezoldigingsmaximum van € 229.043 kende. De Regeling Zorg 2014 is in 2015 niet aangepast en bleef gelden. In het jaar 2015 gold voor Sanquin daardoor (nog) niet het bezoldigingsmaximum van WNT-2.

Per 1 januari 2016 is een nieuwe ministeriele regeling voor de Zorg (Regeling Zorg 2016) in werking getreden. Sanquin viel –gebaseerd op een totaalscore voor de klasseindeling van 12 punten- onder klasse V van de Regeling Zorg 2016 met een bezoldigingsmaximum van € 179.000. De Regeling Zorg 2016 en de totaalscore voor de klasseindeling golden ook in 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 en 2023, met dien verstande dat de bedragen zijn geïndexeerd voor deze jaren. Het bezoldigingsmaximum in klasse V bedroeg in 2017 € 181.000, in 2018 € 189.000, in 2019 € 194.000, in 2020 € 201.000, in 2021 € 209.000, in 2022 € 216.000 en in 2023 € 223.000.

Voor de voorzitter van de Raad van Toezicht geldt een normbedrag van 15% van het bezoldigingsmaximum van een topfunctionaris van de instelling, bij Sanquin zijnde € 27.150 in 2017, € 28.350 in 2018, € 29.100 in 2019, € 30.150 in 2020, € 31.350 in 2021, € 32.400 in 2022 en € 33.450 in 2023. Voor de overige leden van de Raad van Toezicht geldt een normbedrag van 10% van het bezoldigingsmaximum, bij Sanquin zijnde € 18.100 voor 2017, € 18.900 voor 2018, € 19.400 voor 2019, € 20.100 in 2020, € 20.900 in 2021, € 21.600 in 2022 en € 22.350 in 2023.

Bezoldiging leden Raad van Bestuur

2023

2022

Naam: I.N. van Schaik

Functie: Voorzitter Raad van Bestuur

Aanvang en einde functievervulling in boekjaar	1 januari t/m 31 december	1 oktober t/m 31 december
Omvang van het dienstverband in fte	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen €	204.828	50.388
Beloningen betaalbaar op termijn €	18.171	4.056
<i>Subtotaal</i>	<i>222.999</i>	<i>54.444</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	54.444
Onverschuldigd betaalde en nog niet terug ontvangen bedragen	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	222.999	54.444
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

De bezoldiging van de heer Van Schaik is in lijn met de WNT-2 en Regeling Zorg 2016/2017/2018/2019/2020/2021/2022/2023 bezoldigingsnorm.

Bezoldiging leden Raad van Toezicht

2023

2022

Naam: H.A.P. Pols

Functie: Voorzitter RvT

Aanvang en einde functievervulling in boekjaar	1 januari t/m 31 december	1 januari t/m 31 december
Bezoldiging €	33.450	32.400
Individuele bezoldigingsnorm	33.450	32.400
Onverschuldigd betaalde en nog niet terug ontvangen bedragen	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	33.450	32.400
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

2023

2022

Naam: E.S. Bringmann

Functie: Lid Raad van Toezicht

Aanvang en einde functievervulling in boekjaar	1 januari t/m 31 december	1 januari t/m 31 december
Bezoldiging €	22.300	21.600
Individuele bezoldigingsnorm	22.300	21.600
Onverschuldigd betaalde en nog niet terug ontvangen bedragen	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	22.300	21.600
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

2023

2022

Naam: C.G.J.M. Hilders

Functie: Lid Raad van Toezicht

Aanvang en einde functievervulling in boekjaar	1 januari t/m 31 december	1 januari t/m 31 december
Bezoldiging €	22.300	21.600
Individuele bezoldigingsnorm	22.300	21.600
Onverschuldigd betaalde en nog niet terug ontvangen bedragen	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	22.300	21.600
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

2023

2022

Naam: B. Welten

Functie: Lid Raad van Toezicht

Aanvang en einde functievervulling in boekjaar	1 januari t/m 31 december	1 januari t/m 31 december
Bezoldiging €	22.300	21.600
Individuele bezoldigingsnorm	22.300	21.600
Onverschuldigd betaalde en nog niet terug ontvangen bedragen	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	22.300	21.600
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

2023

n.v.t.

Naam: V.E. Kal

Functie: Lid Raad van Toezicht

Aanvang en einde functievervulling in boekjaar	1 januari t/m 31 december	n.v.t.
Bezoldiging €	22.300	n.v.t.
Individuele bezoldigingsnorm	22.300	n.v.t.
Onverschuldigd betaalde en nog niet terug ontvangen bedragen	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	22.300	n.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Bezoldiging overige medewerkers

2023

2022

Functie: Directeur

Omvang van het dienstverband in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen €	223.605	222.311
Beloningen betaalbaar op termijn €	18.138	16.199
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	241.743	238.510
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	223.000	216.000
Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldiging		

Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldigingsnorm: om gekwalificeerde (titulaire) directeuren aan te kunnen trekken en te kunnen behouden wordt aan deze medewerker een salaris betaald dat hoger ligt dan de WNT-2 en Regeling Zorg 2016/2017/2018/2019/2020/2021/2022/2023 bezoldigingsnorm.

2023

2022

Functie: Directeur

Omvang van het dienstverband in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen €	228.147	208.116
Beloningen betaalbaar op termijn €	18.204	16.266
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	246.351	224.382
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	223.000	216.000
Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldiging		

Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldigingsnorm: om gekwalificeerde (titulaire) directeuren aan te kunnen trekken en te kunnen behouden wordt aan deze medewerker een salaris betaald dat hoger ligt dan de WNT-2 en Regeling Zorg 2016/2017/2018/2019/2020/2021/2022/2023 bezoldigingsnorm.

2023 2022

Functie: Directeur		
Omvang van het dienstverband in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen €	238.749	227.686
Beloningen betaalbaar op termijn €	18.184	16.246
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	256.933	243.932
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	223.000	216.000
Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldiging		

Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldigingsnorm: om gekwalificeerde (titulaire) directeuren aan te kunnen trekken en te kunnen behouden wordt aan deze medewerker een salaris betaald dat hoger ligt dan de WNT-2 en Regeling Zorg 2016/2017/2018/2019/2020/2021/2022/2023 bezoldigingsnorm.

2023 2022

Functie: Directeur		
Omvang van het dienstverband in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen €	213.923	203.586
Beloningen betaalbaar op termijn €	18.155	16.217
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	232.078	219.803
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	223.000	216.000
Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldiging		

Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldigingsnorm: om gekwalificeerde (titulaire) directeuren aan te kunnen trekken en te kunnen behouden wordt aan deze medewerker een salaris betaald dat hoger ligt dan de WNT-2 en Regeling Zorg 2016/2017/2018/2019/2020/2021/2022/2023 bezoldigingsnorm.

2023

Functie: Directeur	
Omvang van het dienstverband in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen €	208.241
Beloningen betaalbaar op termijn €	18.165
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	226.406
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	223.000
Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldiging	

Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldigingsnorm: om gekwalificeerde (titulaire) directeuren aan te kunnen trekken en te kunnen behouden wordt aan deze medewerker een salaris betaald dat hoger ligt dan de WNT-2 en Regeling Zorg 2016/2017/2018/2019/2020/2021/2022/2023 bezoldigingsnorm.

2023

Functie: Directeur	
Omvang van het dienstverband in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen €	212.931
Beloningen betaalbaar op termijn €	18.137
Totaal bezoldiging op basis van de definitie van de WNT	231.068
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	223.000
Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldiging	

Motivering overschrijding individueel drempelbedrag bezoldigingsnorm: om gekwalificeerde (titulaire) directeuren aan te kunnen trekken en te kunnen behouden wordt aan deze medewerker een salaris betaald dat hoger ligt dan de WNT-2 en Regeling Zorg 2016/2017/2018/2019/2020/2021/2022/2023 bezoldigingsnorm.

Amsterdam, 2024

Het bestuur,

I.N. van Schaik
CEO Stichting Sanquin Bloedvoorziening

Raad van Toezicht,

H.A.P. Pols
Voorzitter Raad van Toezicht

E.S. Bringmann
Lid Raad van Toezicht

V.E. Kal
Lid Raad van Toezicht

B.J.J.V. Welten
Lid Raad van Toezicht

C. Hilders
Lid Raad van Toezicht

Overige gegevens

Statutaire regeling inzake de winstbestemming

In de statuten van Stichting Sanquin Bloedvoorziening wordt geen resultaatbestemming weergegeven.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Sanquin Bloedvoorziening

Verklaring over de jaarrekening 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Sanquin Bloedvoorziening ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting en de groep (de stichting samen met haar dochtermaatschappijen) op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW') en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023 van Stichting Sanquin Bloedvoorziening te Amsterdam gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van de groep en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

NLE00024143.1.1

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Sanquin Bloedvoorziening zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Stichting Sanquin Bloedvoorziening en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht toezicht uitoefent en de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 'Risicomanagement' van het jaarverslag, waarin het bestuur haar frauderisicoanalyse reflecteert.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het management, de gedragscode met hierin de klokkenluidersregeling en de governance code, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het bestuur, het management (waaronder juridisch zaken en financieel management) en de raad van toezicht of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's

Frauderisico 1

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management, waaronder risico's op mogelijke afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in schattingen op basis van een analyse van mogelijke belangen van het management.

Onze controlewerkzaamheden en observaties

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing die het risico op het doorbreken van de interne beheersing moeten mitigeren. En we hebben de werking van de maatregelen getoetst in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierdoor functiescheidingen worden doorbroken.

Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht, waarbij tevens aandacht is besteed aan mogelijke significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening.

Wij hebben de handmatige journaalposten gecontroleerd die als onderdeel van het opmaken van de jaarrekening door het management zijn doorgevoerd.

Tevens hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van schattingen van het management.

Wij hebben een professioneel-kritische instelling behouden bij het uitvoeren van de controle.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het management.

Frauderisico 2

Het risico van frauduleuze financiële verslaggeving ten gevolge van fictief verantwoorde omzet

Het risico van een te hoog verantwoorde omzet als gevolg van een frauduleuze financiële verslaggeving. Er is sprake van afgrenzingsrisico ten aanzien van de omzetransacties met betrekking tot diagnostische testen en diensten voor medische instellingen en farmaceutische bedrijven, waarbij we het vroegtijdig verantwoorden van omzet als een mogelijk frauderisico onderschrijven.

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen rondom de omzetverantwoording en in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten betreffende de omzet.

We hebben specifieke gegevensgerichte werkzaamheden op de afgrenzing voor de omzet met betrekking tot diagnostische testen en diensten voor medische instellingen en farmaceutische bedrijven verricht.

Op basis van onze controlewerkzaamheden zijn geen indicaties of constatering van fraude in de opbrengstverantwoording naar voren gekomen.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Daarnaast hebben we kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden van de stichting voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben, en het bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de stichting om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- Evalueren van de begrote operationele resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen voor de periode van ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening rekening houdend met ontwikkelingen in de branche en onze kennis uit de controle.
- Analyseren of de huidige en de benodigde financiering voor het kunnen continueren van het geheel van de bedrijfsactiviteiten is gewaarborgd.
- Inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Wij zijn van mening dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is en, op basis van de verkregen controle-informatie, er geen onzekerheid van materieel belang met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden bestaat die gerede twijfel kan doen ontstaan over de mogelijkheid van de stichting om haar continuïteit te handhaven.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 30 mei 2024
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door A.G.J. Gerritsen RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2023 van Stichting Sanquin Bloedvoorziening

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de stichting opereert.

Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.